

VÝROČNÍ zpráva

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

2014



NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Fotografie na obálce: *Expozice V erbu tří pruhů na státním zámku Kunštát (foto ÚPS v Kroměříži).*
Fotografie na straně 2: *Vizitkový sál státního hradu Šternberk (foto Taťána Binková – Ladislav Bezděk).*
Fotografie na straně 6: *Apoštol sv. Juda Tadeáš, dílo Mistra Theodorika, vystavené na státním hradu Karlštejn (foto Taťána Binková – Jan Lebeda).*

Fotografie na straně 12: *Hrádek s věží státního hradu a zámku Český Krumlov, v pozadí komplex Horního hradu, pohled od jihovýchodu (foto Ladislav Bezděk).*

Fotografie na straně 62: *Celkový pohled na státní hrad a zámek Frýdlant od severovýchodu (foto Jan Čížek).*

Fotografie na straně 104: *Chladná pobočná zbraň umístěná na státním hradu a zámku Frýdlant (foto Josef Slaviček).*

Fotografie na straně 111: *Terasa obnoveného hospitálu Kuks před kaplí Nejsvětější Trojice s Andělem žalostné smrti (foto Gabriela Čapková).*

OBSAH

1	Úvod generální ředitelky	3
2	O Národním památkovém ústavu	7
3	Vybrané významné události a aktivity roku 2014	13
	Obnovy kulturních památek	13
	Výstavy, konference, semináře a další akce	24
	Výjimečné dny a události návštěvnické sezony	35
	Nové interiérové instalace na objektech ve správě NPÚ	38
	Vzdělávací aktivity	39
	Publikační činnost	44
	Vědecko-výzkumná činnost	51
	Přehled projektů financovaných z evropských zdrojů	56
	Program podpory archeologických výzkumů	60
4	Jednotlivá pracoviště	63
	Generální ředitelství	63
	Územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze	66
	Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze	68
	Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích	70
	Územní odborné pracoviště v Plzni	72
	Územní odborné pracoviště v Lokti	74
	Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem	76
	Územní odborné pracoviště v Liberci	78
	Územní odborné pracoviště v Josefově	80
	Územní odborné pracoviště v Pardubicích	82
	Územní odborné pracoviště v Telči	84
	Územní odborné pracoviště v Brně	86
	Územní odborné pracoviště v Olomouci	88
	Územní odborné pracoviště v Kroměříži	90
	Územní odborné pracoviště v Ostravě	92
	Územní památková správa v Praze	94
	Územní památková správa v Českých Budějovicích	96
	Územní památková správa na Sychrově	98
	Územní památková správa v Kroměříži	100
	Mapa zpřístupněných objektů ve správě NPÚ	102
5	Hospodaření	105



Vážení a milí čtenáři,

opět po roce máte možnost se na stránkách výroční zprávy Národního památkového ústavu („NPÚ“) seznámit s nejvýznamnějšími momenty a úspěchy odborné památkové péče za uplynulý rok. Rok 2014 byl náročný jak z hlediska naplňování povinností odborné instituce památkové péče, tak i správy svěřených státních památek zpřístupněných veřejnosti. Přesto se nám podařilo vedle dosavadních činností a akcí pořádaných pro širokou veřejnost přinést nové podněty a také dokončit první projekty obnovy financované z prostředků Evropské unie.

Obecně lze konstatovat, že rok 2014 byl pro Národní památkový ústav mimořádně úspěšný. Příznivé počasí umožnilo brzké zahájení sezony a milovníci památek ocenili práci a přípravy kastelánů tím, že na hrady a zámky přišli v rekordním počtu 4 799 929 návštěvníků, což je o téměř 600 tisíc více než v roce 2013. Počet památek, které Národní památkový ústav spravuje a zpřístupňuje veřejnosti, se přitom v průběhu roku snížil o areál poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře evidovaného na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, jenž byl v rámci tzv. „církveních restitucí“ vydán Římskokatolické farnosti Žďár nad Sázavou. Naplnění zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi zaměstnávalo NPÚ v uplynulém roce významně – u NPÚ bylo podáno celkem 48 výzev k vydání majetku, z toho 32 se týkalo movitých věcí a 16 nemovitých památek a areálů.

Církevní restituce se však týkají jen zlomku památek ve správě NPÚ, většina správců a kastelánů se proto v nabitě sezoně naplno věnovala návštěvníkům a programům, které pro ně připravili. Na mnoha hradech a zámcích byl rok 2014 Rokem pánů z Kunštátu. Čtvrtý ročník projektu Po stopách šlechtických rodů byl věnován právě tomuto významnému moravskému rodu, který mimo jiné přinesl českým zemím prozíravého diplomata, krále Jiřího z Poděbrad a Kunštátu. Zahájen byl prezentací moravských zemských desek na Pražském hradě v úvodu roku. Mezi jeho nejvýznamnější události patřilo otevření nové expozice nazvané V erbu tři pruhů: Páni z Kunštátu a jejich hrad ve středověkém sklepení zámku Kunštát a vydání publikace Průvodce krajinou hradů; středověké památky v povodí řeky Svratky a Svítavy. Kunštátský zámek, jenž se stal hlavním stanem celého projektu, přilákal na bohatý celoroční program dvojnásobný počet návštěvníků než obvykle. Vrcholem sezony přitom byla Hradozámecká noc, pátý ročník velkolepé oslavy konce sezony, jež je již stálíci v programové nabídce nejen státních hradů a zámku, ale stále častěji i ostatních správců památek zpřístupněných veřejnosti. V roce 2014 se jich zapojilo více než sedmdesát.

V oblasti odborné památkové péče přišel Národní památkový ústav s novým projektem ocenění významných počínů v oblasti péče o kulturní dědictví. V roce 2014 se uskutečnilo vyhlášení prvního ročníku Ceny NPÚ Patrimonium pro futuro. Smyslem ceny je upozornit na pozitivní příklady v oblasti památkové péče, ukázat, co se povedlo, a ocenit ty, kteří se o to přičinili. Za každý kraj mohli odborníci NPÚ garantující památkovou péči v jednotlivých regionech nominovat dva zástupce, z nichž byli v září vy-



brání a ocenění vítězové ve čtyřech kategoriích – za zásluhy o záchranu kulturních památek, významný objev či nález, kvalitní opravu či restaurování nebo za úspěšnou prezentaci kulturního dědictví. Ocenění se setkala s velmi příznivými ohlasy nejen u odborné a památkám nakloněné veřejnosti, ale i s nečekaným zájmem médií, který bezesporu napomohl k posílení povědomí o oceněných projektech i kulturním dědictví obecně.

Na základě dlouho pocíťované potřeby vyvolat veřejnou diskusi o hodnotě architektonických děl převážně z 60. až 80. let 20. století vznikla na počátku roku 2014 jako poradní orgán generální ředitelky expertní Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století s úkolem definovat a kvalifikovaně pojmenovávat hodnoty architektury sledovaného období. Mezi případy, které komise projednávala v prvním roce svého působení, patřilo například brněnské sídliště Lesná a odbornou veřejností stěžejí pochopitelné zrušení památkové ochrany hotelu International v Brně v rozporu s doporučeními orgánů památkové péče.

V roce 2014 byla v souladu s Konceptí NPÚ naplněna myšlenka vzniku specializovaných metodických center s celostátní působností ve vybraných regionálních pracovištích. Centra si kladou za cíl přispět k posílení odborného přístupu při poznání, ochraně a následné péči a prezentaci specifického segmentu kulturního dědictví. K 1. lednu 2014 bylo realizováno metodické centrum průmyslového dědictví v Ostravě a v průběhu roku, ve vazbě na dokončené projekty financované z evropských fondů, o kterých se zmíním podrobněji níže, pak následovala příprava metodických center zahradní kultury v Kroměříži a památek moderní architektury v Brně.

Poprvé se také uskutečnilo v rámci říjnového měsíce česko-slovenské vzájemnosti odborné setkání pracovníků Národního památkového ústavu a Pamiátkového úradu Slovenské republiky na státním zámku Třeboň. Společná konference nazvaná Ochrana památkového fondu si kladla za cíl položit základ tradice výměny názorů a hledání společných cest k ochraně krajiny a památek. Akce přinesla řadu podnětů a inspirativních otázek a přesvědčila všechny zúčastněné o důležitosti konání obdobných setkání.

Dalším mezinárodním projektem věnovaným památkové péči, na kterém se NPÚ významně podílel, byla Mezinárodní letní škola památkové péče 2014, pořádaná v červenci v Telči. Tento mezinárodní tréninkový program zemí Visegrádské čtyřky, určený specialistům z řad památkové péče, kulturních institucí a nevládních organizací, pořádá Mezinárodní kulturní centrum v Krakově každý rok v jedné ze zemí V4. V České republice, kde na organizaci spolupracovali Ministerstvo kultury a Národní památkový ústav, se zaměřila na činnost informačních center v regionech. Součástí programu byly také diskuse s představiteli samosprávy, církví a památkové péče na téma správy a ochrany statků Světového dědictví UNESCO.

Úspěchy jsme slavili i v investiční oblasti – po několika letech příprav a realizace se nám jako první příspěvkové organizaci Ministerstva kultury a jednomu z prvních investorů vůbec podařilo dokončit dva projekty financované z evropských fondů, konkrétně z Integrovaného operačního programu (IOP) 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví zaměřeného na vzorovou obnovu a oživení kulturních památek. IOP přinesl památkám v České republice celkem 5,7 miliardy Kč ze strukturál-



Rok pánů z Kunštátu – více na str. 26



Hradozámecká noc – více na str. 36



Cena NPÚ Patrimonium pro futuro – více na str. 24



Mezinárodní letní škola památkové péče – více na str. 85



Národní centrum zahradní kultury
– více na str. 22



Slavnostní otevření vily Stiassni – více na str. 34



Kuks – Granátové jablko – více na str. 18

ních fondů a spolu s prostředky státního rozpočtu umožnil vložit celkem 6,7 miliardy Kč do obnovy těch nejvýznamnějších architektonických památkových skvostů naší země. Národní památkový ústav realizuje celkem pět těchto projektů. Květná zahrada v Kroměříži, kde vzniklo Národní centrum zahradní kultury, byla dokončena a slavnostně představena první víkend v září za účasti předsedy vlády Bohuslava Sobotky, ministra kultury Daniela Hermana a arcibiskupa olomouckého Jana Graubnera. Vila Stiassni pak byla po vzorové obnově otevřena v prosinci a vzápětí zde zahájilo činnost metodické centrum obnovy památek moderní architektury, zaměřené na odborně-badatelskou, edukační, poradenskou a konzultační práci v oblasti architektury 20. století. Kromě zmíněných obnov realizovaných v roce 2014 pokračovaly práce na dalších třech projektech – Kuks – Granátové jablko s rozpočtem 453 milionů Kč, Schola naturalis ve Veltrusech v hodnotě 238 milionů Kč a Národní centrum divadla a tance ve Valticích o finančním objemu 134 milionů Kč, které budou dokončeny v roce 2015. Včasné dokončení obnovy dvou špičkových památkových objektů – Květné zahrady v Kroměříži a areálu vily Stiassni v Brně Pisárkách je dokladem toho, že NPÚ umí efektivně a kvalitně využít evropské finance.

Závěr roku patřil v Národním památkovém ústavu již přípravě na Velkou hradozámeckou inventuru, další ročník projektu Po stopách šlechtických rodů, jehož první a zároveň největší akcí byla výstava Hrady a zámky obježované a opěvované, otevřená od 19. prosince v Jízdárně pražského hradu. Mimořádný úspěch výstavy symbolicky završuje celý úspěšný rok 2014, kdy NPÚ hospodařil s vyrovnaným hospodářským výsledkem a výnosy ve výši necelých 495 milionů korun, což je o 13,5 milionu více než v uplynulém roce. Díky tomu se podařilo již tak vysoký a doposud stále se prohlubující deficit v prostředcích na údržbu a drobnou obnovu státních památek svěřených do péče naší instituce mírně snížit. Všem zaměstnancům NPÚ chci proto vyjádřit poděkování za nasazení, s nímž přistupují k plnění jednotlivých úkolů, a péči, kterou věnují našim památkám. Neméně pak děkuji návštěvníkům a všem našim podporovatelům za přízeň, bez které bychom jen stěží mohli naplňovat své poslání.

Ing. arch. Naďa Goryczková
generální ředitelka Národního památkového ústavu



Národní památkový ústav je odbornou a výzkumnou organizací státní památkové péče s celostátní působností. Je státní příspěvkovou organizací ve smyslu platného zákona o státní památkové péči (zák. č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších novel) řízenou Ministerstvem kultury („MK“).

NPÚ se po transformaci proběhlé k 1. lednu 2013 člení na následující organizační celky. Generální ředitelství v Praze („GnŘ“) řídí a metodicky vede celkovou činnost NPÚ a v rozsahu vymezeném zákonem, statutem a vnitřními předpisy přímo zajišťuje úkoly státní památkové péče. Územní odborná pracoviště („ÚOP“) v jednotlivých krajích zajišťují úkoly státní památkové péče v plném rozsahu daném zákonem ve své územní působnosti a dále poskytují odbornou a metodickou pomoc vlastníkům a správcům památek. Územní památkové správy („ÚPS“) v Praze, v Českých Budějovicích, na Sychrově a v Kroměříži zajišťují správu památek ve správě NPÚ. V Ostravě zahájilo v roce 2014 svou činnost metodické centrum NPÚ, které se zaměřuje na systematické mapování a průzkum technických a průmyslových památek na území České republiky, i na jejich prezentaci.

Národní památkový ústav

Valdštejnské náměstí 162/3

118 01 Praha 1

zřízen Ministerstvem kultury k 1. lednu 2003

IČ: 75032333, DIČ: CZ75032333

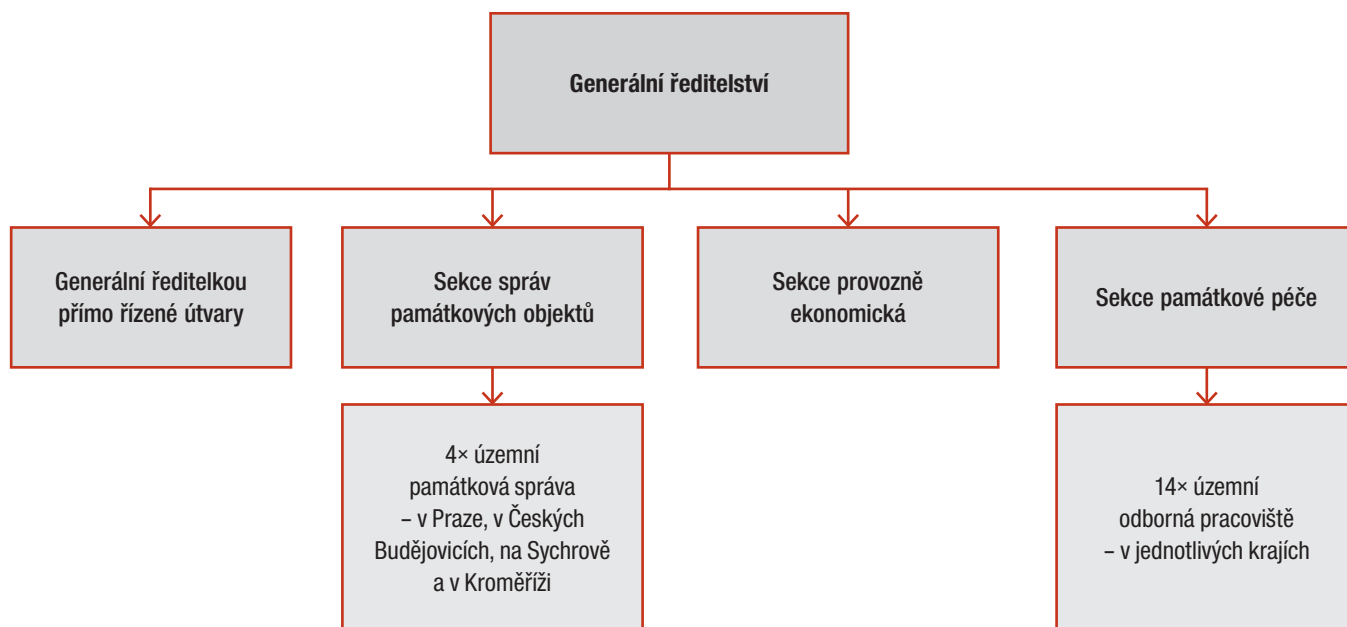
Kontakt

ústředna: 257 010 111

fax: 257 010 168

e-mail: epodatelna@npu.cz

www.npu.cz



Činnost NPÚ

Hlavní činnosti NPÚ lze rozdělit na dvě základní skupiny:

- výzkum a vývoj, jakož i odborné a metodické činnosti usměrňující péči o památky ve vlastnictví a správě jiných subjektů a o památkově chráněná území;
- péči o soubor zpřístupněných kulturních památek („KP“), zejména státních hradů („SH“) a zámků („SZ“), které jsou v přímé správě NPÚ, mimo to také poskytuje metodickou pomoc dalším vlastníkům zpřístupněných památek.

Národní památkový ústav na základě svého zákonného pověření:

- koordinuje a z velké části vlastními odbornými kapacitami zajišťuje základní a aplikovaný vědecký výzkum pro zkvalitňování vědeckého poznání kulturního dědictví, jakož i rozvoje teorie, metodologie a praxe oboru památkové péče;
- vydává v zájmu zvyšování odbornosti a dosažení jednotných standardů kvality, jakož i předvídatelnosti svých odborných vyjádření na podkladě vlastního vědeckého výzkumu i spolupracujících vědeckých a odborných ústavů a vysokých škol celostátně doporučené odborné metodiky a metodická vyjádření, která průběžně aktualizuje;
- zabezpečuje odbornou a metodickou činnost týkající se péče o nemovité i movité kulturní památky, jejich soubory, dochovaná historická prostředí, památkové rezervace, zóny, ochranná pásma a území s archeologickými nálezy;
- vede Ústřední seznam kulturních památek („ÚSKP“) a podílí se na zkvalitňování dat v něm obsažených jak vlastními výzkumy, tak koordinací výzkumu památek a převodem jeho výsledků do příslušné evidence;
- při zajišťování péče o kulturní památky a památkově chráněná území poskytuje odborný servis vlastníkům chráněných objektů a samosprávám dotčených obcí a vydává odborná vyjádření k obnově těchto objektů jako podklad pro závazná stanoviska příslušných orgánů státní správy;
- sleduje provádění komplexní péče o památkový fond na území regionu a dává návrhy na odstranění zjištěných závad majitelům i orgánům státní správy;
- zajišťuje poradenské služby vlastníkům památek;
- vykonává odborný dohled při realizaci oprav, úprav, údržby, konzervace nemovitých památek;
- sleduje, navrhuje a vyhodnocuje technologické způsoby oprav kulturních památek včetně sledování a vyhodnocení použitých materiálů;
- pro přípravu a výkon péče o památky systematicky ošetřuje, využívá, spravuje a doplňuje dokumentační sbírky a informační fondy obsahující písemnou, grafickou, mapovou a fotografickou dokumentaci k evidovaným i neevidovaným památkám, která slouží zejména pro interní potřeby NPÚ pro vykonávání jeho odborných činností; podle kapacitních možností své dokumentační sbírky zpřístupňuje a napomáhá vlastníkům kulturních památek odborným poradenstvím při vyhledávání archivní dokumentace a dalšími odbornými službami, přitom využívá i fondů archivů, muzeí a galerií včetně informačníchází odborné literatury;
- vyjadřuje se k žádostem k návrhům na prohlášení věcí (nemovitých i movitých) za kulturní památky nebo ke správním řízením o zrušení prohlášení věci za kulturní památku, zpracovává i vlastní návrhy na prohlášení za kulturní památky;
- provádí koncepční i operativní činnosti směřující k záchraně ohrožených kulturních památek, zpracovává podklady pro celostátně jednotný Seznam nejohroženějších a nevyužívaných nemovitých památek;
- podílí se na metodických, koordinačních, organizačních a hodnotících činnostech při přípravě a realizaci grantových programů krajských úřadů v úseku památkové péče;
- podílí se na prezentaci a popularizaci památkové péče v jednotlivých regionech i v menších oblastech, poskytuje pomoc obcím s rozšířenou působností při metodickém řízení činnosti konzervátorů a zpravodajů a při spolupráci s místními občanskými iniciativami vyvíjejícími svoji činnost v oblasti ochrany a uchovávání hmotného kulturního dědictví;
- připravuje podklady v oboru územní památkové ochrany, zejména návrhy na prohlášení městských a vesnických památkových rezervací („MPR“ a „VPR“) a zón („MPZ“ a „VPZ“), návrhy památkových ochranných pásem a zároveň provádí revizi, zpřesňování a digitalizaci dříve prohlášených památkových rezervací a zón a památkových ochranných pásem;
- zpracovává odborná vyjádření k opravám, konzervaci, údržbě, změnám a úpravám kulturních památek architektury a stavitelství, nemovitostí a pozemků v památkových rezervacích, zónách a ochranných pásmech;
- zúčastňuje se projednávání rozpracované přípravné a projektové dokumentace pro obnovu nemovitých kulturních památek nebo pro stavby, stavební změny nebo udržovací práce na nemovitostech v památkových rezervacích, zónách a ochranných pásmech a vyjadřuje se ke všem stupňům projektové dokumentace;
- shromažďuje a vyhodnocuje poznatky, zkušenosti a informace o historických i novodobých technologiích a materiálech pro opravy a restaurování kulturních památek;
- sleduje technické metody ochrany kulturních památek včetně způsobů provizorního zabezpečení, statického zajištění, ochrany materiálu před rozpadem i znehodnocením a uplatňuje principy preventivní ochrany kulturních památek;
- zpracovává památkové průzkumy a rozbory památkově chráněných území s cílem prohloubení poznání jejich hodnot;
- zpracovává odborná vyjádření k jednotlivým fázím projednávání územně plánovací dokumentace („ÚPD“);
- prosazuje hlediska uchování hodnot historického urbanismu do územně plánovací dokumentace, zejména do územních a regulačních plánů;

- zpracovává návrhy na prohlášení chráněných území a ochranných pásem a sleduje dodržování jejich ochranného režimu;
- shromažďuje a odborně zpracovává vědecké poznatky související s památkami sochařství, malířství a uměleckého řemesla a napomáhá jejich praktickému uplatnění;
- organizuje a zajišťuje odbornou vydavatelskou činnost, organizuje mezioborové konference a semináře a workshopy k nejrůznějším tématům poznávání, péče a popularizace kulturního dědictví;
- prostřednictvím různých typů vzdělávacích a přednáškových programů a výstav zaměřených na památkový fond oslovuje širokou veřejnost;
- zpracovává písemnou a fotografickou dokumentaci mobiliárních fondů ve správě pracovišť NPÚ a tuto dokumentaci zpřístupňuje oprávněným osobám k nahlédnutí;
- zpracovává vyjádření z hlediska možnosti prodeje a vývozu předmětů kulturní povahy, nebo podle Zákona 71/1994 Sb., a 80/2004 Sb.;
- provádí operativní i standardní stavebněhistorické průzkumy („SHP“), operativní dokumentace, urbanistické průzkumy, archivní průzkumy, přitom se prioritně zaměřuje na památky ve správě NPÚ a zejména na průzkum a dokumentaci záchranného charakteru na památkách, kterým hrozí buď zánik nebo výrazné snížení architektonických a historických hodnot;
- realizuje záchranné archeologické výzkumy na objektech ve správě NPÚ a investiční záchranné výzkumy pro další vybrané akce;
- provádí odborné zpracování, dokumentaci a evidenci archeologických nálezů;
- pro Ministerstvo kultury připravuje dokumentaci pro návrhy kulturních památek a vybraných památkových území k nominaci na zápis do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví a zároveň sleduje zapsané památky světového dědictví pro účely povinných zpráv, tzv. monitoringu;
- připravuje podklady pro zpracovávání informací o kulturních památkách s mezinárodním statutem;
- zajišťuje rozsáhlé činnosti spojené se správou a prezentací památkových objektů, včetně evidence a pohybu mobiliáře na těchto objektech;
- provádí výzkum a prohlubuje poznání vývoje historických interiérů, jejich uměleckého a umělecko-řemeslného vybavení i historických sbírek a výsledky výzkumu aplikuje při zkvalitňování stávajících a při tvorbě nových interiérových instalací na hradech a zámcích ve vlastní správě; poskytuje v této oblasti odbornou pomoc i ostatním vlastnickým subjektům;
- zabezpečuje postupnou digitalizaci údajů o památkách a památkově chráněných územích;
- podílí se na odborné výchově a vzdělávání pracovníků v oboru památkové péče a spolupracuje se školami všech typů při rozšiřování výsledků vědeckého výzkumu, vzdělanosti a povědomí o hodnotách a významu kulturního dědictví pro současnost a působí na veřejnost směrem k pozitivnímu vztahu k památkám.

Personální údaje o zaměstnancích NPÚ k 31. prosinci 2014

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
Do 20	20	35	55	2,43%
21-30	127	203	330	14,58%
31-40	261	280	541	23,90%
41-50	213	335	548	24,20%
51-60	234	306	540	23,85%
nad 60	140	110	250	11,04%
Celkem	995	1269	2264	100,00%

Vzniklé a skončené pracovní a služební poměry

Nástupy	1227
Odchody	1372

Průměrný hrubý měsíční plat: 19354,41 Kč.

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
Základní	83	152	235	10,38%
Vyučen	259	186	445	19,66%
Střední odborné	4	3	7	0,31%
Úplné střední	29	60	89	3,93%
Úplné střední odborné	208	372	580	25,62%
Vyšší odborné	11	21	32	1,41%
Vysokoškolské	402	474	876	38,69%
Celkem	995	1269	2264	100,00%

Trvání pracovního a služebního poměru

Doba trvání	Počet	%
Do 5 let	1098	48%
Do 10 let	454	20%
Do 15 let	276	12%
Do 20 let	184	8%
Nad 20 let	252	11%
Celkem	2264	100%

Přehled návštěvnosti státních hradů, zámků a dalších památkových objektů ve správě NPÚ za rok 2014

Objekt	Návštěvnost
Lednice	376 559
Český Krumlov	367 629
Hluboká	263 519
Karlštejn	223 692
Konopiště	162 607
Kroměříž	130 549
Sychrov	114 011
Křivoklát	109 198
Bouzov	104 919
Trosky	100 211
Telč	99 699
Buchlov	77 838
Ratibořice	77 301
Buchlovice	76 652
Pernštejn	74 605
Soubor lidových staveb Vysočina	74 041
Veveří	73 954
Červená Lhota	70 627
Rožmberk	62 384
Bitov	60 218
Bezděz	59 937
Jindřichův Hradec	57 450
Rabí	56 051
Opočno	55 986
Mníšek pod Brdy	55 616
Zahrady pod Pražským hradem	55 408
Bečov	54 792
Šternberk	54 299
Žleby	53 738
Litomyšl	51 610
Třeboň	51 610
Vranov na Dyji	51 394
Valtice	44 737
Velhartice	44 029
Točnick a Žebrák	42 365
Frydlant	41 200
Hradec nad Moravicí	37 546
Kunětická hora	36 773
Kratochvíle	36 696
Zákupy	35 894
Landštejn	35 578
Švihov	35 564
Náchod	33 777
Hrádek u Nechanic	33 374
Domanín	32 674
Milotice	32 289
Velké Losiny	31 738
Lemberk	29 646
Kozel	29 624
Jaroměřice	29 530
Hazmburk	28 075
Kynžvart	27 670

Objekt	Návštěvnost
Jánský vrch	27 515
Lipnice	27 070
Lysice	26 733
Ploskovice	25 850
Zlatá Koruna	25 704
Hrubý Rohozec	24 934
Horšovský Týn	24 486
Zvíkov	24 315
Raduň	24 294
Slatiňany	23 922
Kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře	23 187
Rájec	22 525
Soubor lidových staveb Zubrnice	21 566
Nové Hradky	20 605
Benešov nad Ploučnicí	20 361
Libochovice	20 218
Jezeří	20 161
Vizovice	19 682
Krakovec	19 401
Grabštejn	18 885
Mnichovo Hradiště	18 732
Kladruby	17 012
Hořovice	16 628
Březnice	16 307
Plasy	16 255
Sázava	14 602
Náměšť nad Oslavou	13 990
Velké Březno	13 790
Krásný Dvůr	12 604
Dačice	12 053
Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě	11 810
Důl Michal	11 785
Rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha na hoře Říp	10 910
Kunštát	10 822
Bučovice	10 801
Duchcov	10 349
Litice	10 127
Manětín	9 591
Veltrusy	7 705
Nebílovy	7 014
Soubor lidového architektury Příkazy	6 184
Hamousův statek ve Zbečně	5 663
Stekník	3 958
Valeč	3 951
Uherčice	3 212
Kostel sv. Floriána v Ústí nad Labem	2 100
Bolevec	1 956
Červené Poříčí	1 006
Brno – vila Stiassni	866
Přimda	446
Kuks	0
Celkem	4 800 526

 památka UNESCO

Drtivá většina objektů měla v roce 2014 vyšší návštěvnost než v roce 2013.

Změny památkového fondu v roce 2014

Kraj	Prohlášené nemovité kulturní památky	Prohlášené movité kulturní památky	Zrušené kulturní památky
Hlavní město Praha	5	44	1
Středočeský kraj	9	13	1
Jihočeský kraj	6	3	4
Plzeňský kraj	9	0	3
Karlovarský kraj	9	10	1
Ústecký kraj	12	2	9
Liberecký kraj	10	0	2
Královéhradecký kraj	22	2	3
Pardubický kraj	12	2	2
Kraj Vysočina	3	1	18
Jihomoravský kraj	6	12	4
Olomoucký kraj	11	16	2
Zlínský kraj	2	1	1
Moravskoslezský kraj	0	4	0
Celkem	116	110	51

Zpřístupněné objekty ve správě NPÚ v roce 2014

Kraj	Počet zpřístupněných objektů	Pracoviště NPÚ
Hlavní město Praha	1	ÚPS v Praze
Středočeský kraj	14	ÚPS v Praze
Jihočeský kraj	13	ÚPS v Českých Budějovicích
Plzeňský kraj	11	ÚPS v Českých Budějovicích
Karlovarský kraj	3	ÚPS v Praze
Ústecký kraj	13	ÚPS v Praze
Liberecký kraj	8	ÚPS na Sychrově
Královéhradecký kraj	5	ÚPS na Sychrově
Pardubický kraj	5	ÚPS na Sychrově
Kraj Vysočina	5	ÚPS v Českých Budějovicích
Jihomoravský kraj	14	ÚPS v Kroměříži
Olomoucký kraj	5	ÚPS v Kroměříži
Zlínský kraj	4	ÚPS v Kroměříži
Moravskoslezský kraj	3	ÚPS v Kroměříži
Celkem	104	

Počet nemovitých a movitých kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón v ČR k 31. prosinci 2014

Kraj	Nemovité kulturní památky	Movité kulturní památky	Národní kulturní památky	Památkové rezervace	Památkové zóny
Hlavní město Praha	2 111		45	3	18
Středočeský kraj	4 335		28	14	62
Jihočeský kraj	5 443		36	24	85
Plzeňský kraj	3 191		22	8	67
Karlovarský kraj	1 412		13	6	23
Ústecký kraj	3 508		14	9	33
Liberecký kraj	2 239		14	8	27
Královéhradecký kraj	3 016		19	7	34
Pardubický kraj	2 096		14	5	23
Kraj Vysočina	2 994		15	6	28
Jihomoravský kraj	4 245		33	9	24
Olomoucký kraj	2 197		13	3	24
Zlínský kraj	1 439		15	4	17
Moravskoslezský kraj	2 075		15	5	25
Celkem	40 301	cca 100 000 *	296	111	490

* Evidence movitých kulturních památek není dokončena, lze uvést jen odhad cca 100 000 rejstříkových čísel, která obsahují více či méně rozsáhlé soubory věcí.



Obnovy kulturních památek

Kulturní památky z mnoha různých období představují jedno z největších bohatství České republiky. Některé jsou bohužel ve špatném stavu, a musí být opraveny či restaurovány. Národní památkový ústav tak každý rok vykonává dohled u celé řady obnov kulturních památek či sám obnovuje památky, které mu byly svěřeny do správy.



<< Fasády Černínského paláce na Hradčanech (Hlavní město Praha)

V listopadu 2014 se uzavřela pětiletá komplikovaná obnova barokních fasád Černínského paláce na Hradčanech, sídla Ministerstva zahraničních věcí, v rozsahu 27 tisíc metrů čtverečních fasádních ploch. Výsledkem je mimo jiné monochromní řešení, které má historické opodstatnění na základě provedených sond a dává vyniknout promyšlenému členění. Opravami fasád neprošla jen historická budova Černínského paláce, ale také jeho novodobé dostavby Pavla Janáka z 30. let 20. stol., zahradní pavilonek, ohradní zdi, opěrné zidky, terasy a schodiště v celém areálu.

Kaple sv. Barbory na Hradčanech (Hlavní město Praha)

V roce 2014 proběhla dlouho očekávaná oprava barokní výklenkové kaple sv. Barbory v Loretánské ulici na Hradčanech, kterou postavil v letech 1725–1736 František Maxmilián Kaňka. Opravy se týkaly nejenom fasády, ale i kamenných, štukových i kovových prvků. Obnovena byla i malířská výzdoba s výjevem legendy zobrazující v horní části sv. Barbaru a v dolní zpověď kajícího se loupeživého rytíře Chlívce.

Dům čp. 811 v Holešovicích (Hlavní město Praha)

Řadový šestipodlažní činžovní dům v rondokubistickém stylu z let 1923–1924 se dočkal opravy uliční fasády. Jde o významné dílo architekta Otakara Novotného a jednu znejzdařilejších pražských ukázek rondokubismu. Cílem obnovy bylo zachování původní struktury a výrazu objektu a autentického dvoubarevného řešení omítek. Uliční fasáda byla očištěna vysokotlakou vodou a jemným pískováním tak, aby nedošlo k porušení tvaru říms a šambrán. Byla provedena pouze lokální barevná retuš z práškových pigmentů rozpuštěných v lihu a následná hydrofobizace celého povrchu. Současně byly obnoveny i klempířské prvky.

Sloup veřejného osvětlení na Dražického náměstí (Hlavní město Praha)

Osmiramenný sloup veřejného osvětlení z let 1867–1868 podle návrhu Eduarda Veselého a Aleše Linsbauera na objednávku plynárenské společnosti je dokladem nejstaršího veřejného plynového osvětlení v Praze, svědčí o vysoké výtvarné kvalitě dobového uměleckého řemesla a společně s kandelábrem na Hradčanském náměstí a kandelábrem v Loretánské ulici tvoří výjimečně zachovaný soubor. V listopadu 2014 po dokončení kompletního restaurátorského zásahu byl kandelábr vrácen na své původní místo.





Pivovar v Lobči (Středočeský kraj)



Areál pivovaru v Lobči je cennou industriální památkou. Jádrem hlavní budovy pochází z přelomu 16. a 17. století, dnešní podobu určila zásadní přestavba z poslední třetiny 19. století, související se změnou výrobní technologie. Areál byl ještě na počátku tohoto století ohrožen zánikem. Díky nadšení nových vlastníků a úzké spolupráci s pracovníky památkové péče se podařilo v roce 2009 zahájit postupnou celkovou obnovu. V průběhu pěti let byla realizována obnova veškerých střech v areálu a větší části interiéru hlavní budovy včetně prostoru varny. V roce 2014 byla dokončena obnova fasády hlavní budovy a zahájena oprava vnějšího pláště navazujícího domu sládků. Současně probíhaly práce v interiéru menších ležáckých sklepů a navazující budovy stáčírny, v níž bude během roku 2015 po téměř osmdesáti letech obnovena výroba piva.



<< Brána cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě (Jihočeský kraj)

V říjnu 2014 skončilo restaurování hlavního průčelí středověké vstupní brány klášterního areálu. Stalo se tak v době, kdy si připomínáme výročí 755 let od založení cisterciáckého kláštera. Restaurování přineslo zásadní objev ikonograficky bohaté malířské výzdoby oslavující tento zakladatelský čin a rod Rožmberků, který byl po několik staletí patronem kláštera. Freska byla datována do období kolem roku 1590. Důležitou součástí jejího ikonografického rozvrhu je patronka cisterciáckého řádu, korunovaná Panna Maria s Ježíškem, kterou doprovázejí dva řádoví světci – sv. Bernard a sv. Benedikt. Ve spodní části průčelí se objevil motiv Rožmberského jezdce obklopený po stranách erby Viléma z Rožmberka a jeho čtvrté ženy Polyxeny z Pernštejna, za jejichž finančního přispění celá výzdoba vznikla. Do malby byly cíleně zakomponovány dva kamenné rožmberské erby ze 14. století.

Lapidárium na radnici v Kolíně (Středočeský kraj)

V roce 2014 bylo otevřeno lapidárium v prostorách historických sklepů radnice na Václavském náměstí v Kolíně. Jeho vznik souvisel s naléhavou potřebou trvalého a důstojného umístění soch, které byly dlouhodobě deponovány v provizorních podmínkách. Řada sochařských děl z Kolína a okolí byla druhotně umístěna v areálu kostela sv. Bartoloměje, jiná byla dlouhodobě deponována v restaurátorských ateliérech. Sochy byly zásadně poškozeny a nebylo možné jejich další setrvání v exteriéru, kde by byly vystaveny účinkům povětrnostních vlivů. Kolínské lapidárium je jednou z možných odpovědí na otázku řešení problematiky záchrany a vhodné prezentace poškozených kamenosochařských památek. Vzhledem k výhodnému umístění v centru města má ambici stát se živým prostorem.





<< Hřbitovní kapele sv. Kříže ve Slavonicích (Jihočeský kraj)

Původně samostatný hřbitovní portál s reliéfní výzdobou Posledního soudu vytesali roku 1586 kameníci Leopold Oesterreicher a Stephan Famans von Retz. Roku 1702 se brána stala součástí nově zbudované hřbitovní kapele sv. Kříže založené primátorem Eliášem Natzerem. Kaple byla obnovena v letech 1877 a 1904. Statické zajištění objektu, oprava střechy a vnějších fasád proběhla v letech 1990–1997. Klenbu kněžiště kaple korunuje malba Zmrtvýchvstání Krista, jež vznikla po polovině 18. století a je završením pašijového cyklu. Způsob malby se hlásí k okruhu Franze Antona Maulbertsche. Klenba lodi byla opatřena rozměrnou malbou s námětem Posledního soudu, jejíž restaurování bylo zvláště komplikované. Celý interiér kaple doplňuje působivá výmalba iluzivní architektury evokující různobarevné druhy mramoru. Náročnému restaurování interiéru kaple předcházelo odvodnění a vysušení zdiva se záměrem odstranit jednu z hlavních příčin devastace maleb. Restaurátorské práce zachránily barokní nástěnné malby, které jsou svou vysokou kvalitou v regionu na pomezí jižních Čech a jižní Moravy ojedinělé.

Výstavní pavilón starého šumavského skla v Klatovech (Plzeňský kraj)

Výstavní pavilón v zahradě městského muzea v Klatovech vznikl jako jednoduchá drobná utilitární stavba v 60. letech 20. století v rámci tzv. akce Z. Tehdy byl určen pro výstavy karafiátů. V poslední době sloužil už jen jako muzejní depozitář. V roce 2014 byla dokončena jeho celková obnova včetně instalace interiérů pro nové výstavní účely – expozici starého šumavského skla, zejména od světoznámé firmy LötZ. Nové architektonické ztvárnění zaujme diváka svou elegancí, tvarovou střídmostí a použitím ušlechtilých materiálů vně i uvnitř budovy. Byť jde o bytostně soudobou architekturu, velmi dobře souzní s historickým prostředím ve svém okolí. Pavilón se už stal malou kulturní perlou města.

>>



<< Nástěnné malby vstupního schodiště na státním zámku Manětín (Plzeňský kraj)

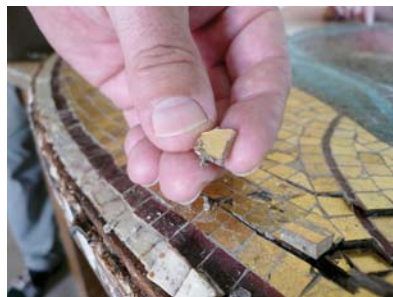
Po úspěšném zrestaurování nástrovní fresky nad vstupním schodištěm na zámku Manětín probíhalo postupné odkrývání původních maleb na stěnách schodišťové haly. Po odstranění novodobé žlutobílé výmalby objevili restaurátoři Jiří Matějčík a Milan Kadavý ornamentální výzdobu, provedenou technikou secco. Výzdoba plynule navazující na nástrovní fresku Filipa Borschlegela byla po očištění zafixována a ornamenty citlivě zvýrazněny. Prostor vstupní haly tak získal po stovce let svojí bývalou krásu a stal se tak opět impozantním místem, kterým přicházivali hosté do zámeckých interiérů rodiny Lažanských.

Fasáda Schirndingerova domu v Chebu (Karlovarský kraj) >>

Měšťanský dům čp. 508 na chebském náměstí si jako jeden z mála zachoval své pozdně středověké vzezření. Poslední úprava proběhla na přelomu 50. a 60. let 20. století. Tehdy byla provedena nová fasáda zelenkavé barvy v puristickém duchu. V roce 2014 přistoupil vlastník k obnově dožilé fasády. V první fázi byl proveden průzkum celé fasády. Bylo zjištěno, že od svého vzniku až do poloviny 20. století měl objekt prakticky shodnou podobu fasády. Zároveň bylo v přízemí objeveno zadržané gotické okno. Na základě průzkumem zjištěných skutečností bylo přistoupeno k rehabilitaci původního, v tomto případě pozdně gotického vzhledu domu. V přízemí byl odhalen nálezný okna a provedena iluzivní rekonstrukce chybějících částí, včetně předpokládaného druhého okna. K volbě tohoto přístupu vedla vysoká míra dochování nalezeného prvku a zároveň zřejmý architektonický koncept původní fasády. Jedná se tak o jednu z mála obnovených středověkých fasád nejen v Chebu.



Portál kostela Zvěstování Páně v klášteře premonstrátů v Teplé (Karlovarský kraj)



<<< Portál byl vybudován v roce 1893 k sedmistému výročí založení klášteře. Projekt zpracoval architekt Josef Schaffer a sochařskou výzdobu provedl Karl Wilfert. Portál je zhotoven z šedobílého oolitického vápence, který se ukázal jako nevhodný do zdejších klimatických podmínek – portál vykazoval <<< mnohá poškození. Restaurátorské práce probíhaly od roku 2011 v rámci projektu Mechanismy poškození a vývoj konzervačních postupů u oolitických vápenců typu Savonnières na památkových objektech ve škodlivinami zatížených oblastech Německa a České republiky. Restaurační architektury portálu, mozaiky a soch prováděli ak. mal. Jaroslav Šindelář, Josef Šindelář, ak. mal. Milan Kadavý, ak. mal. Jiří Matějček a MgA. Helena Štěrbová. Bylo provedeno čištění, zpevnění nejvíce degradovaných částí, plastické doplnění chybějících částí a lokální retuš. Střecha portálu skládaná z kamenných desek byla nově zakryta olověným plechem. Portál kostela byl doplněn jílovou izolační vrstvou a restaurována byla též mozaika. Na závěr byly zrestaurovány sochy, jejichž osazením byl projekt

v roce 2014 ukončen. Portál byl rehabilitován do Schafferovy a Wilfertovy autorské podoby. Pozitivním efektem projektu byla možnost konfrontovat postupy a metody restaurování a obnovy památek v německé a české památkové péči.

Loreta v Rumburku (Ústecký kraj)

Vlastník areálu, Římskokatolická farnost – děkanství Rumburk, zrekonstruoval vstupní budovu v letech 2012–2013. Projekt za 1,5 milionu Kč byl realizován díky příspěvku z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. K obnově objektu přistoupila farnost proto, aby veřejnosti zpřístupnila další část rozlehlého loretánského areálu z 18. století a prezentovala dosud opomíjené církevní dějiny regionu. V roce 2014 proběhly zejména restaurátorské práce na dekorativní výmalbě, obnova tří obrazů křížové cesty v ambitu či restaurování malířské výzdoby kaple Nejsvětější Trojice a kaple sv. Josefa. Akce byla finančně podpořena MK. >>



Státní zámek Stekník (Ústecký kraj)

V roce 2014 byla úspěšně dokončena obnova Kaple Navštívení Panny Marie na zámku Stekník. Restaurovány byly malířské i štukové výzdoby a původní mobiliář z roku 1772 – oltářní retabulum, tabernákl, varhany a lustr. Součástí stylově jednotné umělecké výzdoby interiéru je i rokokový varhanní pozitiv z roku 1772. V roce 2014 byl také restaurován jeho mechanický stroj, je tedy plně funkční a bude využíván při svatebních obřadech a koncertech.

Na základě průzkumů byla v roce 2014 na zámku Stekník restaurována též hala a chodby prvního patra. Jemná rokoková štuková výzdoba s motivem růží doplněná zajímavou výmalbou v šedo-stříbrných a okrových tónech s linkováním odpovídá stavu z konce 19. století. Do chodby se postupně navrátí obrazová galerie. Podle historické fotodokumentace se rehabilitace dočká též prostor západního křídla, a to jako „apartmán Detéindre“ – byt švýcarského konzula, poslední

ho soukromého majitele zámku Stekník. Restaurátorské sondy odhalily vysoce kvalitní a ucelenou výmalbu z druhé poloviny 18. století v celém jižním křídle, z tohoto důvodu koncepce obnovy objektu řeší její odkrývání a prezentaci veřejnosti. Postupně bude na zámek vracen původní mobiliář.

Dále bylo na zámku vytvořeno nové zázemí s pokladnou, občerstvením a suvenýry. V přízemí zámku byla instalována sbírka historických kočárků doplněná pro sezonu 2015 o sbírku historických hraček. Při prohlídkách Jak se opravuje památka – restaurování byli návštěvníci Stekníku po celý rok 2014 seznamováni nejen s historií objektu, ale především s jeho dosavadní stavební obnovou a postupujícím restaurováním. Zájem nahlížet restaurátorům pod ruce a vyzkoušet si některé pracovní postupy byl veliký a odrazil se ve skokovém nárůstu návštěvnosti zámku.

Interiéry státního zámku Duchcov (Ústecký kraj) >>

V listopadu v roce 2014 byla na zámku Duchcov dokončena obnova interiérů jižního zámeckého křídla navazující na obnovu zámeckých střech. Na renovaci a restaurování byla správě zámku přidělena téměř sedmimilionová dotace. Díky úspoře oproti předpokládaným nákladům se z těchto financí podařilo zrestaurovat také interiéry čtyř místností, chodby a schodiště Biliárového křídla, v němž mezi lety 1785–1798 pobýval Giacomo Casanova a vytvořil zde své světoznámé literární dílo. Do interiérů s restaurovanými vrcholně barokními a rokokovými výmalbami z doby Casanovova života by se měla nyní vrátit interiérová instalace přibližující jeho zdejší pobyt i literární aktivity; expozice bude však přizpůsobena nově odkrytým výmalbám zobrazujícím iluzivní architekturu s pečlivě ztvárněnou plastickou výzdobou.



<< Městská fortifikace ve Frýdlantu (Liberecký kraj)

První písemná zmínka o frýdlantských hradbách je uvedena v urbáři z roku 1381. Stavební podoba věží však naznačuje, že hradby mohou pocházet z období kolem poloviny 14. století. Na přelomu 16. a 17. století prošly rekonstrukcí a dále byly udržovány až do roku 1774. Poté došlo k rozprodání a poboření částí hradeb. V roce 2014 proběhla sanace nejlépe dochovaného úseku městské fortifikace v Okružní ulici podle projektu Martina Volejníka, jehož zpracování předcházela stavebněhistorický průzkum vyhotovený Mgr. Miroslavem Novým. Stavební práce realizovala ve vzorné kvalitě místní firma Benne.



Dům čp. 48 v Arnolticích (Liberecký kraj)

Dům čp. 48, pocházející z poloviny 18. století, patřil dlouhou dobu mezi ohrožené nemovité památky. Jeho stav byl havarijní, konstrukce poškozeny dlouhodobým zatékáním a celkovou neúdržbou tehdejšími vlastníky. Noví vlastníci, kteří objekt v roce 2013 koupili, ihned započali jeho celkovou obnovu a zajištění havarijního stavu domu. V průběhu roku 2014 tak došlo k velmi nákladné sanaci dřevěných a zděných konstrukcí (výměna poškozených trámů tradičními tesařskými postupy, dozvěnění narušených klenb a zdiva, konzervační nátěr dřevěných prvků volskou krví), výměně střešní krytiny a obnově štítů, vložení chybějících dveřních a okenních výplní. Těmito úpravami tak došlo k faktické záchraně objektu. Úpravy interiéru a vnějších povrchů jsou plánovány do další etapy na rok 2015.

Hospitál Kuks (Královéhradecký kraj)



V roce 2014 se také pokračovalo v obnově barokního komplexu Kuks v rámci projektu Kuks – Granátové jablko. Tento projekt oživuje nevyužívané části hospitální budovy. Aktivita, které budou realizovány v nově obnovených prostorách, jsou úzce napojeny na původní funkce hospitálu. Název projektu, Granátové jablko, vychází ze znaku řádu milosrdných bratří a v křesťanské symbolice znamená znovuzrození. Projekt Kuks – Granátové jablko je financován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj a státního rozpočtu ČR v rámci Integrovaného operačního programu, oblast intervence 5.1b. a výše poskytnuté dotace je 440 082 059 Kč; spolu s příspěvkem ČR na nezpůsobilé výdaje jde dohromady o 453 348 434 Kč. Návštěvníkům se Kuks otevírá v březnu 2015.

Hlavní věž státního zámku Náchod (Královéhradecký kraj)

Mezi nejrozsáhlejší a nejnáročnější obnovy patřila v roce 2014 oprava hlavní věže na zámku Náchod. Přípravné práce probíhaly již od roku 2009, samotná obnova byla zahájena 1. dubna 2014. Obnova věže zahrnovala opravy trhlin zdiva a omítek obvodového pláště a opravy statických poruch klenb ochozu. Z tesařských konstrukcí došlo k výměně hlavního roznášecího kříže, pozednic a spodních vzpěr krovu bání, u ostatních poruch tesařských konstrukcí bylo provedeno protézování. Dále byl vyměněn krov stříšky lucermy a podhled krovu bání. Pro zlepšení statického působení krovu bání byla do konstrukce krovu vložena nová dubová táhla. Provedena byla výměna původní střešní krytiny z pozinkovaného plechu za novou krytinu měděnou. Restaurátorské práce proběhly na omítkách a kamenných prvcích ochozu věže včetně obnovy původní kamenné pískovcové dlažby. V rámci kovářských prací restaurátorů byla opravena veškerá kovová táhla a rovněž hrotnice s korouhví a pozlacenou hvězdou. Obnova zámecké věže byla v převážné míře kryta finančními prostředky MK.



Restaurování církevního mobiliáře v kostele v Horním Nedělišti a v kostele sv. Ducha v Hradci Králové (Královéhradecký kraj)

V roce 2014 byly po dvouletém úsilí ukončeny práce na restaurování hlavního oltáře zasvěceného Nanebevzetí Panny Marie v kostele v Horním Nedělišti. Truhlářsky a zejména řezbářsky velice kvalitně provedená práce je zřejmě dílem okruhu Jiřího Františka Pacáka. Po prvotním ohledání by málokdo čekal, že se pod nejmladší diletantskou povrchovou úpravou pravděpodobně z počátku 19. století nachází hned několik starších vrstev, z nichž dvě poslední jsou na vysoké výtvarné úrovni. Po detailních průzkumech a konzultacích bylo rozhodnuto, že bude prezentována nejstarší povrchová úprava. Památce se navrátil její monumentální vzhled a barokní tvář spolu s citlivou patinou stáří umocňující celkový výtvarný a estetický dojem.



Okenní výplně z počátku 20. století (Pardubický kraj)

V uplynulém roce proběhla obnova okenních výplní u několika historicky cenných staveb, které jsou do dnešních dnů hojně využívány k pracovní činnosti i k bydlení. Jednalo se kupříkladu o objekty čp. 12 či čp. 8 v Lanškrouně, které slouží potřebám radnice, Žamberk čp. 282, který je od roku 2012 kulturní památkou, či Vysoké Mýto čp. 64, v němž sídlí Základní umělecká škola ve Vysokém Mýtě. Po provedení kvalitní repase, obnovy či restaurování výplní mohou tyto konstrukce nadále sloužit svému účelu a zároveň vyhovět náročným požadavkům, které jsou na dnešní výplně kladeny.



Mezi lety 2013 a 2014 probíhaly také restaurátorské práce na ojedinělé památce Královéhradeckého kraje, gotického pastoforia z katedrálního kostela svatého Ducha v Hradci Králové. Vysoká věžovitá architektura původně sloužící k uchování proměněných hostií nese letopočet 1497 a někteří badatelé ji přisuzují slavnému pražskému kameníku a staviteli Matěji Rejskovi. V průběhu doby prodělala památka několik úprav. Snad nejvýraznější zásah je z ruky architekta, stavitele a restaurátora druhé poloviny 19. století Františka Schmoranze. Pod tzv. Schmoranzovou úpravou průzkum prokázal přítomnost starších vrstev. Vzhledem k tomu, že interiér gotického chrámu včetně mobiliárního vybavení prošel poměrně výraznou pseudogotickou úpravou, bylo rozhodnuto, že bude prezentována poslední úprava z druhé poloviny 19. století. Navíc důkladné čištění a broušení při zásahu Františka Schmoranze způsobilo nenávratné poškození originální materiálu, která by v dnešním pojetí restaurátorských procesů hrála prvořadou roli.



Mariánský sloup v Poličce (Pardubický kraj)

Barokní mariánský sloup na Palackého náměstí v Poličce patří k jedněm z nejmalebnějších, nejhodnotnějších a kompozičně nejlépe vyvážených a propracovaných morových sloupů v České republice. Z důvodů špatného, místy až havarijního stavu proběhlo v letech 2013–2014 restaurování nejvíce poškozených částí památky. Interdisciplinární restaurátorský průzkum, který proběhl v Poličce, lze označit za vynikající příklad spolupráce vlastníka památky (Město Polička), odborné a výkonné složky státní památkové péče, restaurátorů a dalších odborníků z oblasti přírodních věd a technických disciplín.

Židovský dům čp. 10 v Třebíči (Kraj Vysočina)

V roce 2014 byla ukončena kompletní obnova a adaptace židovského domu čp. 10 v Třebíči – Zámostí. Dům je součástí místní židovské čtvrti zapsané na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Stavba strohého zevnějšku, ale překvapivého interiéru figuruje od roku 2010 mezi kulturními památkami. Majitelé, kteří dům v neuspokojivém technickém stavu získali, zaujali výjimečně vstřícný postoj opravit jej s maximálním respektem k dochovaným památkovým hodnotám. Dlouhodobě nevyužitý objekt trápily rozsáhlé statické poruchy zdiva a kleneb, dožívající krytina, vlhkost a celková sešlost povrchů i ostatních stavebních článků. Druhou oblast závad představovalo technické chování konstrukcí a architektonické působení stavby. Statické poruchy eliminoval kompletní systém helikálních výztuží. Střecha získala po lokálních výměnách krovu novou keramickou krytinu a přízemí nová drenážní souvrství pro volně loženou cihelnou dlažbu. Zajištění hlavních konstrukcí otevřelo cestu k adaptaci interiéru spojenou s repasí a výrobou kopií trojice vstupních dveří s eklektickými i secesně inspirovanými motivy. Značné poškození dřívějšími doplňky omítek i drážkami statického zajištění si vynutilo náročnou tvarovou restituci štukových rámců klenby východní místnosti přízemí. Překvapení přineslo čištění omítek v patře, které odkryly množství šablonových výmalb z počátku 20. století s florálními a folklorními motivy. V současnosti je přízemí upraveno pro potřeby kavárny, v patře se nachází bytová jednotka.

Zámek Velké Meziříčí (Kraj Vysočina)

V roce 2014 proběhla rozsáhlá obnova vnějšího pláště vstupní věže >> a přiléhajícího nárožního rondelu včetně navazující jižní fasády obytné věže na zámku ve Velkém Meziříčí. Ten patří k nejstarším kamenným moravským hradům. Vzhled daných fasád definují novogotické prvky okenních ostění a cimbuří, přičemž souhrnný výraz – silueta objektu věže a navazující brány odpovídá rovněž novogotické fázi. S ohledem na charakter fasád bylo přistoupeno k obnově fasády v novogotickém duchu, tak jak to bylo uskutečněno již na slohově shodných částech v zámeckém areálu, tj. na obnově východní fasády v nádvoří a části severní vnější fasády. S ohledem na velmi špatný stav opadávajících novodobých strukturálních omítek bylo nutné jejich celkové sejmutí. Poté došlo k fixaci starších dochovaných vrstev a k zajištění statických poruch. Během obnovy byly veškeré práce podrobně konzultovány s restaurátorem ak. mal. Janem Knorem, který vykonával rovněž funkci odborného dozoru. Obnovu provedla firma ATIKA – LYSÝ, s.r.o., která realizovala také ostatní obnovené plochy fasád v zámeckém areálu. Kamenné prvky citlivě a kvalitně restauroval ak. soch. Vlasta Douša.



<< Nástěnné malby na státním zámku Lysice (Jihomoravský kraj)

Stav zcela unikátní výmalby (fresco secco v kombinaci s vaječnou temperou) v sala terreně lysického zámku z počátku 17. století byl havarijní. Při provedení nezbytného odkryvu maleb byl zjištěn netradiční námět – ztvárnění marin a mořských zoomorfních motivů, včetně latinských nápisů a dále zpodobnění vedut měst i částečně dochované heraldické pojetí kopule. Byla provedena injektáž původních omítkových souvrství, sanovány trhliny, odstraněny omítkové vysprávky, došlo k likvidaci bakterií a chemicky byly ošetřeny plísně. Odebrané vzorky byly zaslány na analýzu a provedení optické i elektronické mikroskopie, mikroanalýzy a identifikace organických látek. Prace zajistila firma IMAGO, v.o.s. pod vedením ak. mal. Kateřiny Knorové.

Svatostánek aronu ha-kodeš Horní synagogy v Mikulově (Jihomoravský kraj)

Horní synagoga v Mikulově z druhé poloviny 16. století postupně chátrala od roku 1938, >> kdy v souvislosti s historickými událostmi po roce 1938 přestala sloužit svému původnímu účelu. Přes nepochybně dobrý záměr obnovit synagogu v 70. letech 20. století došlo v tomto období k několika necitlivým zásahům do její architektury. Jedním z nich bylo odstranění architektury svatostánku. V roce 2010 se Federace židovských obcí v České republice stala nositelem projektu 10 hvězd – revitalizace židovských památek v České republice spolufinancovaného EU a Evropským fondem pro místní rozvoj. V rámci tohoto projektu bylo opraveno deset významných památek židovské kultury na našem území, mezi nimi i Horní synagoga v Mikulově. Projekční a realizační tým stál před nelehkým úkolem, kterým byla kompletní architektonická a materiálová rekonstrukce svatostánku na základě archivních podkladů, analogií a rozsáhlých výzkumů historie technologií uměleckého řemesla období baroka. K dalším východiskům pro vznik projektové dokumentace patřil sondážní průzkum, studium dochovaných umělých mramorů v synagoze a průzkum produkce mramorářských dílen v regionu. Postupně se podařilo vytvořit základní hmotovou studii včetně materiálové skladby. Architektonickou část svatostánku tvoří umělé mramory, východiskem pro jejich pojetí byla komparace partií dochovaných původních umělých mramorů na bímě s časově a autorsky analogickými oltáři z umělých mramorů v regionu. Při zpracování této části projektu došlo na základě rozšířeného průzkumu a mnoha konzultací se specialisty k výraznému navýšení počtu barev a typů mramorů oproti původnímu předpokladu. Výslednou realizaci lze hodnotit jako velice zdařilou.



Vila Stiassni (Jihomoravský kraj)



<< Při vzorové obnově vily Stiassni, významného díla meziválečné moderní architektury, se tým odborníků NPÚ musel vypořádat s řadou technických i koncepčních otázek a rozhodnout, které novější prvky a konstrukce, přidáné v průběhu času k původní podobě vily, mohou být zachovány a které je nutné odstranit. Důležité informace nejen v tomto ohledu přinesl zpracovaný podrobný stavebněhistorický průzkum a odkrývání původních stavebních detailů. Po úspěšném provedení obnovy se vila slavnostně otevřela 14. prosince (více o slavnostním otevření lze nalézt v následující podkapitole). Staronovou tvář získala též zahrada vily: hustý neudržovaný porost, který ještě před nedávnem vilu obklopoval, vystřídala úprava kopírující podobu zachycenou na leteckých snímcích z 50. let a dobových fotografiích.

Věž sv. Jana Křtitele v Určicích (Olomoucký kraj)

V letošním roce byla dokončena obnova samostatně stojící věže, jejíž jádro bylo vystavěno patrně v 15. století a přestavováno v polovině 18. století, u kostela sv. Jana Křtitele v Určicích. Předmětem stavebních prací byla především sanace vlhkosti a rekonstrukce fasády, při které byly opraveny římsy a stávající poškozené omítky a celá věž byla opatřena novým vápenným nátěrem, který koresponduje s fasádami kostela. Zároveň byly provedeny výměny a repase okenních a dveřních výplní. Důležitou součástí rekonstrukce věže bylo restaurování věžních hodin, které byly očištěny a opatřeny speciální antikorozi barvou. Časem setřelé číslice a minuty byly obnoveny zlatou barvou, stejně tak hodinové ručičky. Péči restaurátora prošel i hodinový stroj.

Sousoší svatého Floriána v Dubu nad Moravou (Olomoucký kraj) >>

Sousoší sv. Floriána se světcí, datované do roku 1733, v Dubu nad Moravou je dokladem sochařské tvorby první čtvrtiny 18. století. Vrcholová socha pochází nejspíše z dílny Filipa Sattlera, ostatní sochy jsou dílem jiného sochaře. Restaurátorský zásah výrazně přispěl ke zlepšení technického stavu a estetického působení této významné nemovité kulturní památky.



Národní centrum zahradní kultury >> v Kroměříži (Zlínský kraj)

V září roku 2014 byla slavnostním otevřením obnovené Květné zahrady dokončena realizační fáze projektu Národního centra zahradní kultury v Kroměříži („NCZK“), který byl zahájen v roce 2010 a z Integrovaného operačního programu 5.1 Vracíme památky do života získal celkovou dotaci ve výši téměř 337 miliónů korun. NCZK sestává ze souborů aktivit a činností, které jsou pro přehlednost rozděleny do čtyř oblastí – metodické, vzdělávací, odborné a dále vzorové obnovy Květné a Podzámecké zahrady. Nejen v rámci České republiky, ale i minimálně ve střední Evropě neexistuje v současnosti obdobně koncipované centrum. Jedním z cílů projektu je pozvednout zahradní architekturu, která byla v minulosti více vnímána jako nejvyšší umění.

Realizační fáze projektu má tři části: zahradnictví v Podzámecké zahradě, arcibiskupský zámek a Květnou zahradu. Zahradnictví v Podzámecké zahradě slouží jako technické zázemí pro údržbu této cenné historické zahrady. Původní podobu a rozlohu získalo převážně v 70. letech 20. století a většina jeho staveb byla na počátku 21. století již ve špatném technickém stavu. Větší část původního vybavení zahradnictví včetně ohradních zdí tedy byla odstraněna a na jejich místě vznikl nejen nový hospodářský dvůr, ale racionalizací celého provozu mohla být část bývalého zázemí přeměněna na travnatou plochu urč-



nou k rekreaci návštěvníků zahrady. V dubnu roku 2013 získal projekt zahradnického zázemí v Podzámecké zahradě čestné uznání v soutěži Grand Prix Architektů 2013.

Úpravy části interiérů arcibiskupského zámku zase přispěly k výraznému zkvalitnění návštěvnického zázemí památky spojené s prezentací NCZK. Vstupní expozice NCZK v sobě zahrnuje informační centrum, výstavní prostory i prodejnu informačních materiálů. Navazuje studijní místnost a sál s multimediálním příslušenstvím. Nechybí zázemí pro provoz centra a úschovna zavazadel. V druhém patře budovy bylo upraveno několik místností k expozičním a edukačním účelům. Byla zde též zpřístupněna stálá expozice zahradní kultury.

V rámci Květné zahrady byly především obnoveny její dnes nepřístupné části – tzv. Holandské zahrady a Menažerie zahrnující prostor zahradnictví, Králičího kopce a Ptáčnice. Poté navázala obnova Pstružích rybníků ve Štěpnici, ošetření části vysokých živých tvarovaných stěn a obnova části mlátových cest v zahradě. Za účelem vytvoření zázemí pro edukační aktivity NCZK je upraven vstupní objekt čestného dvora Květné zahrady a opravy se dočkal také navazující Palmový a Velký skleník. V rámci realizace projektu nebyla Květná zahrada návštěvníkům uzavřena, naopak byly pro zájemce připravovány prezentace probíhajících prací v rámci speciálních komentovaných prohlídek zahrady.

Tvrz v Kurovicích (Zlínský kraj)

Tvrz v Kurovicích, jeden z nejvýznamnějších objektů na Kroměřížsku, je volná, třípodlažní budova, složená ze tří křídel kolem nádvoří.



Jedná se o stavbu s pozdně gotickým jádrem, jejíž převážná část pochází z první třetiny 16. století. Od roku 2006 probíhá postupná rekonstrukce objektu včetně obnovy historických architektonických detailů, velkým přínosem je také obnova původních konstrukčních celků. V roce 2014 byla dokončena kompletní rekonstrukce podlahy prvního nadzemního podlaží severního křídla včetně nosné konstrukce a povrchových úprav. Oprava proběhla za finanční podpory Havarijního programu Ministerstva kultury. Stavba pro svůj složitý vývoj skýtá velké množství podkladů pro osvětlení stavebních principů minulosti, na základě kterých je od roku 2006 zpracováván operativní průzkum a dokumentace („OPD“) jednotlivých nálezových situací v celém objektu. Stav dochování tvrze přímo vybízí k tomu, aby byla provedena ukázková rekonstrukce pomocí historicky korektních postupů. V současnosti je památka zpřístupněna částečně při příležitostných kulturních akcích, do budoucna je plánováno rozsáhlejší zpřístupnění za účelem zviditelnění její bohaté stavební historie.

Emeritní dům u kostela Nanebevzetí Panny Marie v Kroměříži (Zlínský kraj)

V blízkosti kostela Nanebevzetí Panny Marie byl kolem roku 1738 zbudován tzv. emeritní dům dle návrhu významného barokního architekta Ignáce Cyraniho z Bolleshausu. Jedná se o téměř intaktně dochovaný vrcholně barokní objekt, který je trojtraktový s původním mansardovým zastřešením, jež bylo předmětem poměrně rozsáhlé rekonstrukce probíhající v roce 2014. Kvalitně řemeslně zpracovaná krovová konstrukce střechy je zhotovena z mohutných tesaných prvků zejména v části pod zvonici a je památkově hodnotnou konstrukcí dokládající historické provedení barokní mansardové střechy. Krov je nositelem mnoha technologických informací (detaily původních tesařských spojů, opracování trámů, statické dimenzování, velmi hodnotné řezbářsky provedené profilace plných vazeb apod.) a významně přispívá k historické autenticitě celé stavby. Střecha je kryta pálenou taškou, bobrovkou v šupinovém kladení. Oprava spočívala v provedení výměn dožilých tesaných prvků krovu za nové dle původních originálů. Dále proběhla výměna pálené krytiny – bobrovky a oprava historických komínů. Rekonstrukci lze z hlediska památkové péče hodnotit jako velmi zdařilou, respektující historické a památkové hodnoty této kvalitně provedené konstrukce, která je velmi cenným dokladem tesařského umění barokního sluhu a ojedinělou ukázkou poměrně složitě kombinace mansardy, sedlového a valbového zastřešení z období baroka.

Bílý zámek v Hradci nad Moravicí (Moravskoslezský kraj)

V dubnu roku 2014 byly slavnostně otevřeny obytné a reprezentační interiéry severního křídla Bílého zámku v Hradci nad Moravicí. Tyto prostory byly veřejnosti zpřístupněny po pětatřicetileté rekonstrukci. Kromě zrekonstruovaných prostor si návštěvníci mohli prohlédnout i výstavu podrobně mapující celou památkovou obnovu nebo navštívit nově otevřené edukační centrum. Návštěvníkům bylo zpřístupněno celkem sedm zámeckých interiérových prostor vybavených původním nábytkem, které představují soukromý knižecí byt.

Stavebně-technický stav objektu Bílého zámku v Hradci nad Moravicí byl velmi špatný již v průběhu 70. let minulého století, další provoz bez generální opravy nebyl možný. Byly tedy zahájeny průzkumné a přípravné práce. Odborná expertiza Technického a zkušebního ústavu v Ostravě prokázala stav některých konstrukcí jako havarijní s možností přímého ohrožení cenného sbírkového fondu. Zámek byl v roce 1979 pro veřejnost uzavřen a přístupilo se k jeho generální opravě včetně přílehlých hradebních zdí a nejbližšího okolí. Veškerý sbírkový fond včetně některých konstrukčních prvků vnitřního vybavení byl přemístěn na zámek v Raduni a byly zahájeny práce na projekční přípravě památkové obnovy zámku. Projektantem obnovy byl Ing. arch. Jaromír Hanuška a zpracovatelem realizační projektové dokumentace Okresní stavební podnik v Opavě. Projektové práce byly dokončeny v roce 1988

a současně už probíhaly rozsáhlé záchranné stavební práce řešící především statické zajištění celého objektu a rekonstrukci střešních krytin. Na začátku 90. let došlo k revizi rozsahu generální opravy a byl přehodnocen přístup k vlastní rekonstrukci objektu. Bylo upuštěno od stavebních zásahů, které by svým charakterem nedodržely podmínky památkové obnovy objektu. Změny jednotlivých projektů provedla Architektonická kancelář I.D.E.A. s.r.o. pod vedením Ing. arch. Jaromíra Hanušky a Ing. arch. Antonína Řehulky. Na kompletní rekonstrukci Bílého zámku v Hradci nad Moravicí, která tedy probíhala v letech 1979–2014, se podíleli zejména PhDr. Eva Kolářová, PhDr. Danuška Kouřilová, Ing. Radomír Přibyla a Ing. arch. Jaromír Hanuška.



<< Vila Hugo Hückela v Novém Jičíně (Moravskoslezský kraj)

V roce 2014 byla realizována též obnova vily Hugo Hückela z roku 1898 v Novém Jičíně. Vila rozšířená a přestavěná roku 1904 je příkladem architektury vzešlé z domácího prostředí, která reagovala na soudobé mezinárodní umělecké trendy. Realizována byla obnova střešní konstrukce, výměna střešní krytiny a adaptace částí podkroví z bytu na prostory školky. V rámci probíhajících prací bylo objeveno a následně repasováno několik zajímavých historických konstrukcí především z meziválečného období, a to například výtahová šachta s dýhovanými dveřmi osobního výtahu, posuvné dveře nebo vestavěný nábytek.

Výstavy, konference, semináře a další akce

Národní památkový ústav každoročně pořádá celou řadu odborných seminářů, konferencí a dalších akcí. Jejich cílem je představit nové poznatky a umožnit navázání spolupráce mezi odborníky jednotlivých souvisejících oborů a institucí, a to i na mezinárodní úrovni. Nejen k odborníkům, ale také k nejširšímu poli zájemců z řad veřejnosti jsou pak směřovány četné výstavy, které z různých úhlů přibližují cenný památkový fond České republiky. Na mnoha akcích se NPÚ podílí jako spoluorganizátor a jeho odborní pracovníci se také zúčastňují konferencí či seminářů pořádaných jinými subjekty.

Cena NPÚ Patrimonium pro futuro (dědictví pro budoucnost) za rok 2013

Cenu Patrimonium pro futuro Národní památkový ústav vyhlásil, aby upozornil na pozitivní příklady v památkové péči, a ocenil ty, kteří se o ně přičinili. Cena zhodnotila počiny realizované v roce 2013, přičemž vyzdvihla příklady dobré praxe ve čtyřech kategoriích: Obnova památky, restaurování; Objev, nález roku; Prezentace hodnot; Záchrana a obnova památky. Za každý kraj byly regionálními pracovišti NPÚ nominovány dvě akce či činnosti, které lze označit za příkladné a inspirativní počiny v oblasti péče o kulturní památky a kulturní dědictví vůbec. Nominovaní do celostátního kola jsou tedy vítězové kol krajských! Odborná komise, složená z odborníků NPÚ, Muzea hlavního města Prahy a Západočeské univerzity následně navrhla generální ředitelce NPÚ ocenit ty, jež považuje za nejpříkladnější. Vyhlášení výsledků proběhlo 23. září 2014 od 19 hodin na zámku v Nebílovech.

V kategorii Obnova památky, restaurování vybrala komise jako nejlepší obnovu kostela sv. Kateřiny v obci Křižovatka v Karlovarském kraji. Cenu udělila generální ředitelka NPÚ Nad'a Goryczková obci Křižovatka a jejímu starostovi Janu Strachotovi zejména jako ocenění komplexního přístupu k obnově. Obec jednu z nejstarších sakrálních staveb na Chebsku převzala od církve v roce 2008 jako zchátralou stavbu a za podpory místních obyvatel v poměrně krátké době kompletně opravila.

V kategorii Objev, nález roku vyhodnotila komise jako nejpozoruhodnější nález systém výpustí rybníku Jordán v Táboře. Za objev a výzkum této ojedinělé středověké památky technického rázu udělila generální ředitelka cenu Husitskému muzeu v Táboře, které pod vedením doc. PhDr. Rudolfa Krajce provádělo záchranný archeologický výzkum. Odkryté dřevěné konstrukce, jejichž nejstarší části jsou dendrochronologicky datovány do roku 1492, přináší zásadní in-

formace o technickém řešení regulace vodního režimu v umělých vodních nádržích v pozdním středověku.

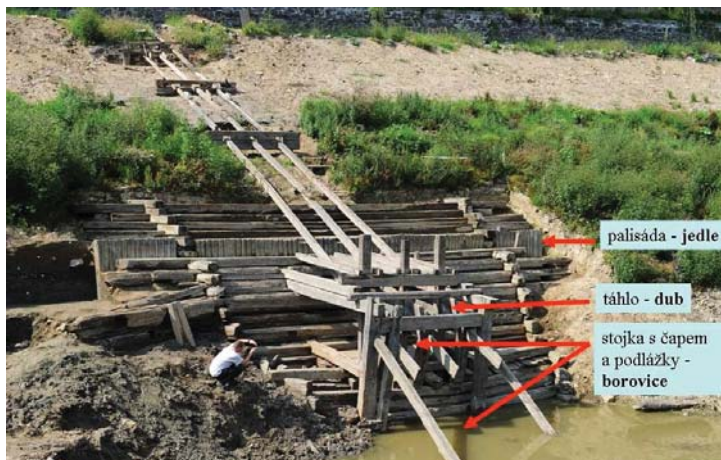
Jako nejvýznamnější počín v kategorii Prezentace hodnot byla vyhodnocena činnost Občanského sdružení Omnium a v čele s Ing. Jakubem Dědem, která dlouhodobě upozorňuje na skutečně výjimečný architektonický soubor tzv. broumovské skupiny kostelů převážně z dílny Kryštofa a Kiliána Ignáce Dientzenhoferů. Sdružení Omnium připravilo v loňském roce více než dvacet seminářů, prohlídek a dalších akcí věnovaných prezentaci a obnově kostelů.

V kategorii Záchrana a obnova památky byla jako nejzáslužnější počín vybrána záchrana – tedy koupě a následná příprava konceptu budoucího využití Karlovy části dvojvily bří. Čapků v Praze 10 na Vinohradech. Ocenění, udělené městské části Praha 10, zastoupené starostou Bohumilem Zoufalíkem, vyzdvihlo příkladný přístup městské části k záchraně mimořádně rozsáhlého autentického souboru věcí.

Jako vyjádření zvláštní úcty se generální ředitelka rozhodla udělit Cenu NPÚ v kategorii Osobnost památkové péče profesoru Tomáši Durdíkovi, jednomu z nejvýznamnějších českých a evropských archeologů medievistů, který se specializoval na českou hradní architekturu, hmotnou kulturu vrcholného a pozdního středověku i ochranu kulturního dědictví.

Generální ředitelka NPÚ se kromě Cen NPÚ v řádných kategoriích rozhodla udělit další dvě zvláštní ocenění; první z nich Ing. Vladimíru Moškořovi za obnovu zámku v Červené Řečici. Jeho příklad dokládá, že za památky se vyplatí bojovat i ve chvíli, kdy se to zdá nesmyslné. Navíc dokládá prospěšnost spolupráce soukromých majitelů (investorů) a zástupců NPÚ.

Druhým zvláštním oceněním generální ředitelka zhodnotila svým rozsahem a kvalitou ojedinělou záchranu maleb tanečního sálu zámku Nebílov. O transfer maleb, jejich navrácení na místo a dokončení okouzujícího díla se zasloužila akademická malířka Karine Artouni.



Seznam nominovaných na Cenu NPÚ Patrimonium pro futuro v jednotlivých kategoriích

Kategorie Obnova památky, restaurování

Stavební sanace zříceniny Nový Hrad u Kunratic a přemostění hradního příkopu; nominováni byli: odbor rozvoje veřejného prostoru Magistrátu hl. m. Prahy (dříve odbor rozvoje veřejného prostoru), pověřený pracovník Ing. arch. Anna Anděrová

Nástěnná a stropní výmalba tanečního sálu zámku v Nebílovech; nominována byla: ak. mal. Karine Artouni

Vestibul a sala terrena na zámku Trpísty; nominováni byli: stavební firma Bolid M, s. r. o., zastoupená Lukášem Havlíkem, a kolektiv restaurátorů

Kostel sv. Kateřiny, Křižovatka; nominováni byli: obec Křižovatka, starosta Jan Strachota

Areál Lorety v Rumburku; nominováni byli: Římskokatolická farnost – děkanství Rumburk, Mgr. Klára Mágrová

Obnova židovských památek v České republice – projekt 10 hvězd; souborná nominace: Federace židovských obcí v ČR, koordinátor projektu Ing. Jan Kindermann

Kategorie Objev, nález roku

Nález systému historických výpustí v hrázi rybníka Jordán v Táboře; nominováno bylo: Husitské muzeum v Táboře

Středověké nástěnné malby v kostele sv. Havla v Kuřívodech; nominován byl: ak. mal. Václav Potůček, restaurátor

Archeologický odkryv základů duchovně-vzdělávacího centra Jednoty bratrské v Přerově; nominováni byli: Archaia Olomouc, o. p. s., spolu s Muzeem Komenského v Přerově

Kategorie Prezentace hodnot

Publikace Pozdně gotické kostely na rožmberském panství; nominován byl: autor knihy PhDr. Roman Lavička, Ph.D.

Výstava Zničené židovské památky severních Čech 1938–1989; nominována byla: Společnost pro obnovu památek Úštěcka

Občanské sdružení Omnium za soustavnou aktivizační činnost ve prospěch záchrany souboru tzv. broumovské skupiny kostelů; nominováno bylo: Omnium, o. s., Ing. Jakub Děd

Publikace Sgrafita zámku v Litomyšli; nominováni byli: Pavel Weissler (editor), Martin Bošík, Petra Lesniaková, Eliška Racková, Jiří Slavík, Jan Vojtěchovský (autoři)

Občanské sdružení Za krásnou Olomouc; nominováno bylo: Za krásnou Olomouc, o. s.

Sekce Zápisníček na internetových stránkách Archaia Brno, o. p. s.; nominován byl: kolektiv pracovníků Archaia Brno, o. p. s.

Výstava Opavské hradby s doprovodnou publikací a programy; nominována byla: Opavská kulturní organizace, p. o.

Kategorie Záchrana a obnova památky

Část dvojvily bratří Čapků čp. 1853 na Vinohradech, Praha 10; nominována byla: městská část Praha 10



Budova chlévů v areálu Třebešice; nominováni byli: Ing. Igor Valda, Ing. Eliška Valdová, Vojtěch Valda, Nikola Valdová

Usedlost Žitovlice čp. 24; nominován byl: Ing. Otakar Otta

Areál lázní v Kyselce; nominováni byli: Lázně Kyselka, o. p. s., ředitel Miroslav Perout, DiS.

Hlavní oltář v kostele sv. Jiljí v obci Bezděz; nominováni byli: J. M. can. Mgr. Jan Nepomuk Jiříštně in memoriam, ak. mal. Alena Moravcová

Záchrana jihovýchodního torza zříceniny hradu Brandýs nad Orlicí; nominováni byli: město Brandýs nad Orlicí a Sdružení pro záchranu hradu Brandýs nad Orlicí, o. s.

Vodní mlýn v Rybníkách; nominován byl: Ctibor Drápal, Rybníky

Zámek v Červené Řečici; nominován byl: Ing. Vladimír Moškoř

Soubor drobných sakrálních památek (kaple, boží muka) na Opavsku; nominováno bylo: občanské sdružení Za Opavu

Zřícenina hradu Starý Světlov; nominováni byli: František Koudelka, starosta Podhradí, a Martin Petrůj, konzervační práce

Kategorie Osobnost památkové péče

Prof. PhDr. Tomáš Durdík, DrSc., in memoriam

Rok pánů z Kunštátu a výstava Dlouhá cesta za krásou

Rok 2014 byl pro Národní památkový ústav Rokem pánů z Kunštátu na počest Jiřího z Kunštátu a Poděbrad a jeho mírových misí, jejichž 550. výročí jsme si připomínali. Vyvrcholením této prezentační a výstavní akce Národního památkového ústavu bylo otevření zcela nové expozice V erbu tří pruhů na státním zámku Kunštát v sobotu 21. června 2014. Interaktivní prohlídková trasa V erbu tří pruhů – Páni z Kunštátu a jejich hrad, která vede středověkými sklepními prostory, renesančním přízemím jižního křídla a hradním parkánem zámku Kunštát se stala letos jednou z turisticky nejatraktivnějších a nejvyhledávanějších expozic o středověku. Expozice se zabývá nejen vznikem jednotlivých panství, cestováním ve středověku, vírou a náboženstvím a s nimi spojenými uměleckými díly, ale i válkou a mírem, nemocemi a umíráním a v neposlední řadě i středověkou kuchyní. Nová expozice byla instalována s minimálními stavebními zásahy, a dává tak možnost vyniknout zachovalým středověkým prvkům v hradním sklepení. Na objektech ve správě Národního památkového ústavu, které se k připomínce rodu pánů z Kunštátu připojily (hrad Pernštejn, hrad Buchlov, hrad Bouzov, hrad Veveří, hrad Litice, zámek Vizovice a zámek Lysice), byly umístěny informační tabule, které připomínaly historii jednotlivých památek právě v souvislosti s majiteli či osobnostmi z rodu pánů z Kunštátu. Ve spojitosti s projektem proběhla ještě řada dalších akcí, např. zvláštní prohlídky vybraných památkových objektů, exkurze, dílčí výstavy ve významných kulturních institucích a vydání několika publikací vztahujících se k novým expozicím a památkám spjatým s rodovými dějinami.



^

Výstava Dlouhá cesta za krásou jako součást projektu Rok pánů z Kunštátu připomněla kulturní pozadí diplomatických misí Jiřího z Kunštátu a Poděbrad, vyslaných k západoevropským panovnickým dvorům. Výstava byla instalována v unikátních prostorách hradu Pernštejna a představila to nejlepší z evropského umění „podzimu středověku“ ze sbírek českých, moravských a slezských hradů a zámků, ale i dalších památek. Z více než šedesáti soch, obrazů a příkladů užitého umění z Německa, Burgundska, Španělska a Itálie vyniká několik předmětů mimořádné umělecké kvality, které měli návštěvníci možnost vidět vůbec poprvé. Německou středověkou malbu zde reprezentovala například dvě rozsáhlá oltářní křídla z bouzovských sbírek velmistra řádu Německých rytířů arcivévody Evžena, které byly poprvé prezentovány z obou stran. Velmi kvalitní italské renesanční obrazy předních mistrů quattrocenta doplňoval na výstavě pozoruhodný štukový reliéf z dílny předního florentského sochaře Benedeta da Maiana. Výstava byla otevřena od 5. července do 7. září 2014 a vyšel k ní stejnojmenný katalog.

v



Konec dlouhého století – sté výročí atentátu v Sarajevu

Připomínáním událostí roku 1914 se v roce jejich stého výročí zabývalo mnoho institucí, v NPÚ bylo téma stěžejní především pro Konopiště. Správa zámku nejrůznějšími akcemi připomínala 100 let od násilné smrti Františka Ferdinanda d'Este a jeho ženy Žofie, rozené Chotkové. Na zámku byla připravena výstava Spojení svazkem manželským, spojení stejným osudem, přibližující soukromý život obou manželů, kteří si Konopiště vybrali jako své sídlo. Uspořádáním této velmi zajímavé kvalitní výstavy se po 25 letech s prací kastelánky symbolicky rozloučila Ing. Marie Krejčová. Za jejího vedení se z Konopiště stal druhý nejnavštěvovanější objekt NPÚ ve středních Čechách a pátý ze všech zpřístupněných památek spravovaných NPÚ.

Výstava k výročí první světové války Mým národům na zámku Březnice byla rozšířena o předměty spojené s Františkem Josefem I. a historií první světové války s ohledem na místní region, věnovala se také účasti majitelů Březnice Palffyů ve světovém konfliktu.

Téma konce stého výročí atentátu v Sarajevu je pak na Ústecku spojeno především se zámek Velké Březno, kde vyrůstala Žofie Chotková. Její život připomněla výstava Žofie Chotková a Velké Březno. Období první světové války, život hraběcí rodiny a osudy padlých vojáků přibližuje výstava Velké Březno ve Velké válce 1914–1918. Pro velký úspěch všechny zmíněné výstavy pokračují i v roce 2015.

Kámen pohledem památkové péče

„Pod nohama i nad hlavou“ bylo motto mediálního tématu roku 2014, kterým byl kámen v památkové péči. V oblasti památkové péče kámen a z něj zhotovená díla minulosti zaujímají výsadní postavení. V současnosti představuje konzervace a restaurování kamenných památek košatý interdisciplinární obor zahrnující sochaře restaurátory, historiky umění, památkáře, geology, chemiky i biology. S výsledky jejich práce, ale i s pohledem památkářů, historiků a historiků umění seznamovaly zájemce o toto téma cykly přednášek a komentovaných prohlídek. Např. referát vzdělávání GnŘ připravil cyklus sedmi přednášek a čtyř vycházek. S největším ohlasem se setkaly právě vycházky s odborným výkladem lektorů, dr. Špačka o pražské dlažbě a dr. Nejedlého o sochách Karlova mostu. Pardubické pracoviště pak ve spolupráci s městskou knihovnou Litomyšl připravilo cyklus s názvem Litomyšl známá i neznámá.

>>



Výstava Evropská kamenina na státním zámku Vranov nad Dyjí

Výstava byla uspořádána díky mimořádné spolupráci mezi Národním památkovým ústavem a Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze, které pro tento účel zapůjčilo celou svou sbírku kameniny patřící k nejkvalitnějším souborům svého druhu ve střední Evropě. Důvodem jihomoravské prezentace tohoto fondu je uzavření vlastních sbírek muzea z důvodu generální



rekonstrukce jeho historické budovy a výstavby nového centrálního depozitáře. Vranovská výstava, nad níž záštitu převzal ministr kultury České republiky Daniel Herman, nabízí soubor vybraných keramických výrobků rozprostřených na časové ploše od 70. let 18. století do 70. let 19. století. Zastoupena je v ní produkce anglických, francouzských, italských, německých, rakouských, uherských, ruských, lucemburských a belgických manufaktur. Z českého a moravského prostředí se mimo jiné uplatňují kameninové továrny pracující v Praze, Týnci, Staré Roli, Dalovicích, Kravsku, Teplicích, Děčíně, a také ve Vranově nad Dyjí, kde v 19. století působila významná manufaktura vyrábějící jemnou kameninu v anglickém stylu. Výstava, která se konala v bývalé kočárovně zámku před vstupní branou, bude otevřena ještě v letech 2015 a 2016.

Výstava Francouzské vlivy v české lázeňské architektuře

Výstavu připravilo ÚOP v Lokti ve spolupráci s městem Karlovy Vary a Karlovarským krajem při příležitosti Roku lázeňské architektury a zároveň v návaznosti na Rok francouzské kultury jako prezentaci nominačního procesu českých a moravských lázeňských měst na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Francie je zemí s třetím nejvýznamnějším lázeňským provozem v Evropě. Vznosná architektura francouzských lázeňských měst inspirovala na konci 19. století řadu dalších míst. Důsledky tohoto mimořádného vlivu na podobu lázeňské architektury dodnes můžeme nacházet v Karlových Varech, Mariánských Lázních, Teplicích, Janských Lázních a jinde. Výstava přiblížila význam šíření balneologických znalostí, které podnítily i zrod nových architektonických, zvláště pak dispozičních forem lázeňské architektury v českých zemích. Širší veřejnosti představila souvislosti a vzájemné vztahy mezi francouzským a českým lázeňským dědictvím.



Výstava Opavské hradby

Výstava navázala na několik úspěšných projektů, jimiž se četné, především opavské instituce ve spolupráci s NPÚ snaží přístupnou formou prezentovat témata z dějin města a také výsledky aktuálních archeologických výzkumů. Výstava zveřejnila a zhodnotila dlouholetý komplexní výzkum opavských hradeb a představila (mnohdy poprvé) jedinečné exponáty, z nichž lze zmínit např. zlatý pečetní prsten ze 13. století nalezený při archeologickém výzkumu hradebního příkopu v opavských Sadech svobody. Zásadní význam při tvorbě výstavy mělo využití interdisciplinární spolupráce archeologů, historiků, uměleckých historiků, specialistů na zbraně a zbroj, kteří vytvořili ucelený přehled vývoje opavského opevnění. Projekt takového rozsahu k městskému opevnění dosud neproběhl v žádném městě České republiky. Kromě výpravné publikace tvořily další důležitou součást výstavy i doprovodné programy – nejen obvyklé komentované prohlídky pro veřejnost, ale i přednášky předních medievalistů a odborníků na fortifikace, komentované procházky po opavských hradbách s originálními tištěnými průvodci a vzdělávací animace pro školy. Výstava měla velký ohlas mezi laickou, ale i odbornou veřejností. Z důvodu velkého zájmu byla o měsíc prodloužena.



<< Výstava Stůl na zámku a v paláci

Stolování na šlechtických sídlech v 18. a 19. století se stalo hlavním tématem výstavy Stůl na zámku a v paláci, která obohatila druhou prohlídkovou trasu zámku Jaroměřice nad Rokytnou. Návštěvníci se na ní dozvěděli, jak vypadalo stolování na dámské hostině nebo při velké pánské snídani se šampaňským, jak se servírovala strava v apartementu nebo čím voněla zámecká kuchyně. Cílem výstavy bylo vyvrátit mylnou představu o permanentních pánských hostinách a nevázaném obžerství a opilství a naopak upozornit na skutečnost, že stolování na šlechtických sídlech bylo v minulosti ve velké míře spjaté spíše s pravidly, která se striktně dodržovala, než s primární orientací na vybrané lahůdky.

Výstava Zapomenuté zámky

Výstava prezentuje zbytky původního vybavení některých dnes nepřístupných zámků (Sloup, Doksy, Mimoň, Zahrádky, Hrubá Skála ad.). Mezi exponáty ze sbírek Národního památkového ústavu, Uměleckoprůmyslového muzea, ale také Karlovy univerzity v Praze, zaujala návštěvníky např. fotografie posledního ruského cara Mikuláše II. s jeho vlastnoručním podpisem. K výstavě vyšel též katalog s autentickými fotografiemi.





<< Výstava Výlety bez manželek

Návštěvnícká sezóna 2014 se na zámku Dačice nesla v duchu vzpomínek na 100. výročí úmrtí Friedricha Egberta Dalberga, jednoho z posledních šlechtických majitelů zámku, politika, amatérského etnologa a cestovatele. Výstava Výlety bez manželek aneb Šlechtičtí cestovatelé, lovci a dobrodruzi představila veřejnosti nevšední exponáty přivezené z Afriky, Ameriky i Asie. Kromě zbraní, předmětů denní potřeby, trofejí či oděvů byly k vidění i fotografie do-

morodců, originály několika cestovních deníků a nádherně ilustrované cestopisy. Speciální pozornost budil i drobný spisek o Palestině, který byl prvním a zároveň posledním autorským počinem Friedricha Egberta Dalberga.

Soupis movitého vybavení ve vile Karla Čapka

Odbor evidence dokumentace a informačních systémů („OEDIS“) ÚOP v hl. m. Praze pořizuje soupis movitého vybavení ve vinohradské vile Karla Čapka, který byl po domluvě s majitelem, m. č. Praha 10, započat 14. února 2014 třemi odbornými pracovníky s fotografem. Soupis probíhá ve spolupráci se Společností bratří Čapků. Výsledkem bude seznam všech hodnotných předmětů ve vile a zároveň nejcennější předměty budou zahrnuty do návrhu na prohlášení souboru za movitou kulturní památku.



Po 11 měsících práce ve vile je dokončen soupis sklepa, všech místností v přízemí i v prvním patře, schodiště do podkroví, před síně v podkroví a jsou rozpracovány místnosti: pracovna Karla Čapka a síň pátečnicků. Ke dni 31. prosince 2014 je zpracováno celkem 1 297 záznamů ve 32 místnostech (podle pracovního rozdělení vily), zbývá dokončení soupisu v pěti místnostech v podkroví (v pracovně Karla Čapka a síni pátečnicků, v ložnici Karla Čapka a dalších dvou menších prostorách).

K posledním nejcennějším nálezům lze počítat dva vlastnoruční skicáře Karla Čapka z jeho cesty do Skandinávie v roce 1936, signovaná koláž od Josefa Čapka s námětem Motocyklů, signovaný grafický list Václava Rabase z roku 1948 s alegorickým námětem

Alegorie Hojnosti, soubor historických krajek, zarámované rodinné fotografie např. divadelních rolí Olgy Scheinpflugové aj.

Výsledky náročné a pečlivé práce dokumentátorů umožnily m. č. Praha 10 uspořádat od 18. září do 19. října 2014 v Galerii Deset výstavu Návštěva u Karla Čapka, na níž byly prezentovány nalezené cenné archiválie, fotografie, knihy a předměty z Čapkovy vily.

Celkový příkladný přístup k památce dvojvily bratří Čapků všemi zúčastněnými subjekty byl na slavnostním vyhlášení 23. září 2014 na zámku Nebílovy vyznamenán Cenou NPÚ Patrimonium pro futuro 2013 v kategorii záchrana a obnova památky.

Výstava Koupání bez hranic / Baden ohne Grenzen

Ve dnech 28. února až 30. března 2014 proběhla repríza výstavy zabývající se fenoménem koupání a lázeňství na území Trojzemí. Na výstavě se podílelo ÚOP v Liberci ve spolupráci se Städtische Museen Zittau a Oblastní galerií v Liberci. Výstava pomocí textů, reprodukcí archivních materiálů, současných fotografií a trojrozměrných exponátů představila lázeňství, koupání a hygienu v příhraniční oblasti severních Čech, Německa a Polska. K výstavě byl vydán též katalog.



Výstava Hračky nejen pro pány kluky na Bítově

Výstava proběhla na hradě od května do září a byla orientována na stavebnice, stolní hry, kostky a další historické hračky se zaměřením na zručnost, důvtip a šikovnost nejen dětí, ale i jejich rodičů. Prostory byly doplněny hrací zónou, kde si nejen děti, ale i jejich rodiče mohli některé stolní hry a stavebnice vyzkoušet. ▾



Konference Lidová architektura Broumavska

V červnu se v Broumově konal ve spolupráci s ústavem památkové péče FA ČVUT, FF Univerzity Pardubice a FF UJEP v Ústí nad Labem první ročník konference Lidová architektura Broumavska. Konference se konala pod záštitou prof. Ing. arch. Jiřího Škabradly, CSc., a jedním z jejích hlavních cílů bylo shrnout dosavadní obecné poznatky o zkoumání lidové architektury Broumavska a podnitit vyšší zájem o průzkum, dokumentaci a obnovu tohoto specifického segmentu lidové architektury.

Výstava Lidové stavby známé neznámé – Zlínský kraj

Výstava o lidové architektuře proběhla napříč Zlínským krajem, ÚOP v Kroměříži na ní spolupracovalo s nakladatelstvím Foibos. Neméně důležitá byla i podpora jednotlivých obcí, v rámci kterých výstava putovala. Záměrem výstavy bylo seznámit širokou veřejnost nejenom s chráněnými a známými lidovými stavbami, ale i se stavbami dlouhodobě opomíjenými.

Seminář Památkové varhany v liturgickém prostředí

V červnu se v klášterním gymnáziu v Broumově uskutečnil také seminář Památkové varhany v liturgickém prostředí. Při exkurzi do kostela v Heřmánkovicích a Šonově se mohli účastníci seznámit s havarijním stavem zdejších varhan a prodiskutovat možnosti a šance obnovy a uplatnění těchto cenných hudebních nástrojů. >>



Výstava Koberce Orientu na Karlštejně

Od června do konce října bylo na hradě Karlštejně vystaveno osmdesát nejhodnotnějších orientálních koberců ze sbírek NPÚ. Prezentovány byly v interiérech hradu i v nově zpřístupněné konírně Císařského paláce. Výstava koberců různého stáří a původu z 16. až 19. století měla několik částí – perské, anatolské, turkmenské a afgánské koberce byly součástí prohlídkových okruhů a instalovány byly za plného návštěvníckého provozu. Jeden z nejhodnotnějších koberců, Čintamani z 16. století, byl umístěn v kapli sv. Kříže. Těžištěm prezentace orientálních koberců byla samostatně přístupná výstava kavkazských koberců v přízemí Císařského paláce, v konírně. Tato dosud málo využívaná část hradu byla v roce 2014 renovována a zařízena jako reprezentativní multifunkční prostor. Orientální koberce byly svezeny na Karlštejn v květnu a shromážděny v krovu císařského paláce. Na prostorné hradní půdě vznikl improvizovaný fotografický ateliér se speciální nakloněnou plošinou, díky níž bylo možné koberce kvalitně dokumentovat. Fotodokumentace posloužila pro účely výstavy a katalogu a byla uložena do fotoarchivu NPÚ jako podklad k další badatelské práci. Pro dětské návštěvníky výstavy připravil referát vzdělávání GnŘ pracovní sešit o historii a zajímavostech perských koberců.



Výstava Tajemství skrytá pod zemí

Ve spolupráci s Muzeem umění, Městským úřadem v Krakově a Statutárním městem Olomouc proběhla výstava v Arcidiecézním muzeu Tajemství skrytá pod zemí. Obsahem byla výběrová prezentace výsledků archeologického výzkumu Dolního náměstí, který v letech 2011–2013 uskutečnil tým z odboru archeologie územního odborného pracoviště v Olomouci. Prostřednictvím souboru fotografií se olomouckým divákům představil významný počín města Krakova, a to Podzemní muzeum, které sídlí na hlavním městském náměstí. V souvislosti s výstavou se ve dnech 4.–5. června v Arcidiecézním muzeu Olomouc uskutečnil mezinárodní seminář nazvaný Veřejné prostory ve středověku, který pořádalo olomoucké pracoviště ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci a Muzeem umění Olomouc. Na semináři byl promítnut dokumentární film Tajemství Dolního náměstí a 5. června byl zakončen archeologickou exkurzí do historického jádra Olomouce.

>>



Konference Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži – obnova památky UNESCO a slavnostní otevření Květné zahrady

Mezinárodní odborná konference se konala dne 5. září 2014 v zrekonstruovaném Velkém skleníku Květné zahrady a byly zde předneseny příspěvky, které mapovaly realizační a provozní fáze projektu Národního centra zahradní kultury. V příspěvcích zazněly poznatky a nová zjištění, která byla odhalena během vzorové obnovy Květné zahrady, zahraniční lektori seznámili účastníky s postupy rehabilitace historických zahrad v Anglii a Holandsku. Dále byla představena provozní fáze projektu, která mimo jiné zahrnuje řadu edukačních aktivit. Součástí programu konference byla i komentovaná prohlídka obnovených částí Květné zahrady. Příspěvky z konference byly vydány v periodické publikaci *Ingredere hospes VII.*, Sborník příspěvků z mezinárodní odborné konference Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži – obnova památky UNESCO, ve spolupráci s ÚOP a ÚPS v Kroměříži. Přípravu konference zajišťovali

pracovníci referátu Národního centra zahradní kultury při ÚOP v Kroměříži. Konference se zúčastnilo 150 zájemců o zahradní architekturu.

Květná zahrada v Kroměříži byla návštěvníkům otevřena po téměř tříleté obnově barokní slavností Hortus Magicus. Slavnostního otevření se zúčastnil předseda vlády České republiky Bohuslav Sobotka a ministr kultury České republiky Daniel Herman. Během víkendu zahradu navštívilo víc než 2 500 návštěvníků.



Archeologický průzkum pod malostranským divadlem Inspirace

Záchranný archeologický průzkum vedený odborem archeologie ÚOP v hl. m. Praze probíhal od poloviny srpna do konce září 2014 pod podlahou divadla Inspirace v podzemí Lichtenštejnského paláce na Malostranském náměstí (čp. 258/III). Pod bývalým sklepním prostorem byl učiněn převratný objev z doby raného středověku: spodní část téměř šest metrů hlubokého příkopu fortifikace, zachovaného v délce též cca šest metrů. Objeveny byly i keramické zlomky, z nichž nejmladší není mladší než první polovina 9. století. Dosud stratigraficky nejstarší ze zlomků je zdoben tzv. vlásečnicovou vlnicí používanou v 7. a 8. století.

Nález příkopu dává jednoznačný smysl dříve uskutečněným nálezům starohradištní terénní situace v tomto prostoru v letech 1996 a 2007. V důsledku nového objevu lze konstatovat, že nejpozději okolo roku 800 existovala na části dnešní Malé Strany nevelká opevněná enkláva, jejíž intravilán byl jednoznačně orientován východně od nalezeného příkopu, směrem k řece. O jejím poslání nelze říci nic určitého, nejspíše mohla souviset s provozem na dálkové obchodní cestě procházející pražskou kotlinou. Vstřícností stavebníka i projektanta se podařilo změnou projektu části nově odkryté památky uchovat pro budoucnost.



Seminář Výrobní, montánní a řemeslná činnost na venkově a její vliv na utváření vesnických sídel a zástavby

Seminář proběhl ve dnech 10. až 12. září 2014 v Karlově Studánce. Zvolený region celostátního semináře lidové architektury kromě propojení s lázeňstvím (upozorňujícím současně na Rok lázeňské architektury) silně evokoval propojení tamních podhorských vesnic s těžářstvím i s výrobou těžšího industriálního charakteru – hamry, hutě – a na ně navazující výrobou. Než byla v Karlově Studánce založena tradice lázeňství, šlo o místo s hutní výrobou. Určitou dobu zde dokonce byla obě odvětví provozována současně za zdárné koexistence. Jaký měla intenzivní výroba vliv na vesnická sídla, jejich život, urbanismus a původní lidovou historickou zástavbu? Jak silné toto působení bylo, jakým konkrétním způsobem se odrazilo v podobě vesnických staveb a sídel, jak se projevovalo v jednotlivých regionech? Těmto i mnoha dalším souvisejícím otázkám byla na semináři věnována přednostní pozornost.



Pracovní setkání odborných pracovníků ÚOP v Lokti, Ústí nad Labem a Liberci

Loketské pracoviště pořádalo ve dnech 2. až 4. října 2014 v Doubravě u Aše každoroční pracovní setkání odborných pracovníků NPÚ z Karlovarského, Ústeckého a Libereckého kraje, tentokrát zaměřené na veřejný prostor. Program byl zahá-

jen návštěvou připravované naučné stezky po bývalých papírnách a využití vody na Halštrovském potoce v okolí Doubravy a Kopanin. Přednášková část se konala v nově zrekonstruovaných prostorách bývalé knihovny a požární zbrojnice v Aši. Dnes tu má expozici místní muzeum a ta byla také následně předmětem prohlídky s odborným výkladem. Odpolední část byla věnována exkurzi po realizovaných i plánovaných úpravách veřejného prostoru. Trasa vedla přes Aš, Doubravu, kde dochází k obnově areálu bývalé papírny, a pokračovala do Hranic. Zde byla nedávno dokončena úprava náměstí a předpolí u evangelického kostela. Jednou z dalších zastávek byla obec Podhradí, kde již několik let probíhá postupná úprava prostoru s pozůstatky hradu a zámku. Navštíven byl i zdejší evangelický barokní kostel s výjimečným dřevěným interiérem. Exkurze byla ukončena prohlídkou pozůstatků zámku v Kopaninách.



Mezinárodní konference Urban Heritage in Central Europe: Current Conditions and Perspectives

Konference se konala v prostorách Státního zámku Třeboň ve dnech 16.–18. října 2014. Byla jedním z výsledků Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity („NAKI“), projektu Kulturně historicky cenná území jako součást národní a kulturní identity České republiky; metody identifikace hodnot historických sídel, parků a zahrad a jejich zachování. Byly zde sdíleny zkušenosti v péči o urbanistické dědictví mezi odborníky z Maďarska, Slovenska, Rakouska, Německa, Polska a České republiky.

Nominace Hornické kulturní krajiny Krušnohoří na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

Generální ředitelství a územní odborná pracoviště v Lokti a Ústí nad Labem prezentovaly na veletrzích památkové péče v Praze (ve dnech 23.–24. října 2014) a Lipsku (ve dnech 5.–7. listopadu 2014) společnou přeshraniční česko-saskou nominaci Hornické kulturní krajiny Krušnohoří na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Výstava Zemského úřadu pro památkovou péči Saska (Landesamt für Denkmalpflege Sachsen, Dresden) byla doplněna o českou část nominovaného statku. Na čtyřech bannerech bylo představeno světové dědictví v České republice, kulturní krajina se zřetelem ke specifickým montánní krajiny Krušných hor, dále archeologie a montánní dědictví a v neposlední řadě také urbanismus a architektura horních měst Krušných hor. Hlavním partnerem prezentace byl Wirtschaftsförderung Erzgebirge, GmbH a byla připravena z dotace MK Program Podpora pro památky UNESCO.

Výstava Příběhy míst. Topografie soudobé paměti národa

ÚOP v Telči a UJEP v Ústí nad Labem uspořádali na přelomu listopadu a prosince 2014 výstavu Příběhy míst; topografie soudobé paměti národa. Ta mapovala pamětní místa související s komunistickým režimem v České republice, postihovala historické a kulturní aspekty vytváření soudobé paměti národa. Z více než pěti set pamětních míst v České republice na období let 1948–1989 byly pro výstavu vybrány některé příklady, které by měly reprezentovat jak všechny významné regiony ČR, tak základní typologické okruhy projektů současné kolektivní paměti ve veřejném prostoru. Na vzniku výstavy se dále podílely Ústav pro soudobé dějiny a Muzeum města Ústí nad Labem. Putovní výstava je součástí Programu NAKI a je hrazena z prostředků Ministerstva kultury.



Výstava Most – zánik a zrození

<< U příležitosti 50 let, které letos uplynuly od vydání vládního prohlášení č. 180 o dostavbě nového Mostu a likvidaci starého města, uspořádalo ústecké pracoviště výstavu věnovanou fenoménu „zániku a zrození“ města Mostu. Těžba na území historického města Mostu a veškeré důsledky, které s ní byly spojeny, jako je devastace krajiny, zánik sídla a vznik nového, přemístění tisíců lidí a zprerhání jejich vazeb, představují i v celosvětovém měřítku jedinečný společenský experiment. Cílem výstavy je alespoň ve stručnosti postihnout dopad, který mělo rozhodnutí o demolici Mostu v architektonické a urbanistické rovině. Výstava, která trvala od 1. prosince 2014 do 27. února 2015, čerpala z bohatých pramenů, které jsou součástí sbírek územního odborného pracoviště v Ústí nad Labem. Velká část těchto pramenů dosud nebyla nikdy veřejně prezentována.

Slavnostní otevření vily Stiassni

Po komplexní tříleté obnově se v Brně 14. prosince 2014 slavnostně otevřela vila Stiassni, významné dílo meziválečné moderní architektury, mezi veřejností známá jako „vládní vila“. Slavnostního aktu se účastnila ministryně pro místní rozvoj Ing. Karla Šlechtová, generální ředitelka Národního památkového ústavu Ing. arch. Naděžda Goryczková, náměstek hejtmána Jihomoravského kraje Mgr. Václav Božek a primátor Statutárního města Brna Ing. Petr Vokříál. Slavnostní otevření bylo zároveň zahájením činnosti Metodického centra moderní architektury v Brně, které v areálu vily Stiassni vzniká, a které umožní odborníkům, studentům i dalším zájemcům hlouběji poznávat architekturu 20. století a pečovat o ni.

Vilu navrhl pro židovského textilního průmyslníka Alfreda architekt Ernst Wiesner, jedna z nejvýznamnějších osobností generace zakladatelů brněnské moderní architektury.

Vila a celý areál prošel za dobu své existence několika rekonstrukcemi, z nichž nejzásadnější proběhla v 80. letech 20. století a jejímž zadáním bylo přizpůsobit objekt i areál pro prominentní pobyt významných hostů. V této době rovněž přibyl ubytovací objekt, který je dnes přestavěn na objekt pro vzdělávání. I současná etapa obnovy přinesla areálu nový objekt – moderní budovu s plně vybaveným přednáškovým sálem, který již Metodické centrum moderní architektury v Brně využilo k pořádání své první odborné konference s názvem Obnova vily Stiassni.



Výstava Hrady a zámky objevené a opěvované

Výpravná výstava přístupná v Jízdárně Pražského hradu od 19. prosince 2014 představila poprvé na jednom místě a v jednom čase přes 600 nejceněnějších památek z 60 českých hradů a zámků. Výstava, která hrady a zámky prezentovala jako svědky tisícileté české historie, strážce největších pokladů, ale také dominanty krajiny a živá centra současné kultury, v každé generaci znovu objevené a znovu opěvované, se stala úvodním projektem tématu NPÚ pro rok 2015 s názvem Po stopách šlechtických rodů: Velká hradozámecká inventura. Za posledních 12 dní roku přitáhla výstava celkem 9201 zájemců, průměrná denní návštěvnost tedy dosáhla čísla 767.

Znovuotevření prodejny NPÚ v Praze

Koncem roku 2014 byla opětovně otevřena prodejna a informační centrum NPÚ. Prodejna je součástí pražského pracoviště NPÚ, sídlí tedy na Starém Městě v ulici Na Perštýně. Nabízí možnost zakoupit publikace ze všech pracovišť ústavu, celkem přes 200 různých titulů a dalšího zboží. Prodejna zajišťuje též distribuci publikací objednaných přes e-shop NPÚ, poskytuje informace či pořádá četné přednášky, křty publikací a další akce.

Výjimečné dny a události návštěvnické sezony

Národní památkový ústav každý rok připravuje pro návštěvníky památek speciální prohlídky objektů a další doprovodné akce. Společným jmenovatelem všech akcí je snaha o rozšíření povědomí o péči o naše bohaté kulturní dědictví.

Mezinárodní den památek a historických sídel a Dny evropského dědictví

I v roce 2014 se NPÚ zapojil do dvou mezinárodních svátků památek – Mezinárodního dne památek a Dnů evropského dědictví.

Například pardubické pracoviště ve spolupráci s Galeríí města Pardubic připravilo pro návštěvníky výstavy Příhrádek včera, dnes... a zítra? a Archeologické kořeny Příhrádku mapující historické objekty a prostory, v nichž ÚOP v Pardubicích sídlí. Komorní expozice sestávaly nejen z historických fotografií, kreseb a archivních materiálů, ale rovněž z archeologických nálezů vážících se k danému prostoru. Kromě obou expozic se mohli návštěvníci zúčastnit komentovaných prohlídek zdejších, veřejnosti běžně nepřístupných objektů, kterými je provedl Bohdan Šeda, stavební historik a autor stavebněhistorického průzkumu Příhrádku. Program byl však připraven i pro malé návštěvníky, kteří se na okamžik proměnili v malé písaře a vyzkoušeli si, jak se psalo ve středověku a v raném novověku. Zájem veřejnosti byl značný – na výstavu zavítalo více než 500 návštěvníků a zhruba čtvrtina z nich se zúčastnila i komentovaných prohlídek.



V rámci Mezinárodního dne památek i Dnů evropského kulturního dědictví bylo dále 12. dubna a 13. září veřejnosti zpřístupněno bývalé povoznictví U Ferusů, nynější sídlo územního odborného pracoviště v Českých Budějovicích. Téma první prezentace bylo zaměřeno na městské dvorky, druhé na archeologické výzkumy. Nejen pro rodiny s dětmi byly připraveny popularizační přednášky, ukázky lidových řemesel (kovář, hrnčíř, dráteník, pekař, kameník), produkce kramářských písní, výtvarná dílna a malá škola archeologie, kde si návštěvníci mohli vyzkoušet hledání, čištění a lepení keramických střepů. V daných dnech rovněž probíhalo pět rozdílných didaktických programů v historických jádrech měst České Budějovice a Český Krumlov určených školním skupinám.

Na Šternberku poté ke Dni památek připravili zajímavý víkendový program pro děti i dospělé. Proběhly speciální komentované prohlídky s restaurátory a historiky umění, kteří návštěvníky seznámili s průběhem obnovy a zachování historického mobiliáře, jako jsou například kachlová kamna, technická zařízení a historický nábytek. Pro děti byly kromě klasických prohlídek připraveny prohlídky Cestovatelé časem, které nejmladší návštěvníky pomyslně přenesly do minulosti, kde se mohli podívat, jaký byl život dětí na panských sídlech, jak byly děti vychovávány nebo jak vypadal denní rozvrh malých knížat a kněžzen. K vidění byly i hračky, které už nejsou tak známé, nebo i historické fotografie z archivu posledních majitelů hradu.

Víkend otevřených zahrad



<< I v roce 2014 se druhý červnový víkend, 14.–15. června, otevřely běžně nepřístupné zahrady. ÚOP v Kroměříži připravilo na sobotu celkem tři komentované prohlídky zaměřené na téma Památková obnova zahrady a archeologický průzkum v Květné zahradě v Kroměříži. Pro nejmenší návštěvníky byla připravena zábavná procházka zahradou Hrajeme si v Libosadu ve spolupráci s Mateřským centrem Klubíčko z Kroměříže. Nedělní program byl zaměřen na zajímavé dřeviny v kroměřížské Podzámecké zahradě. Celkem se víkendových komentovaných prohlídek zúčastnilo více než 600 návštěvníků, kteří měli unikátní možnost sledovat právě probíhající vzorovou obnovu Květné zahrady v rámci projektu Národního centra zahradní kultury.

Speciální program přichystaly pro své návštěvníky také státní zámky Lednice, Lyse, Rájec nad Svitavou, Buchlovice, Jánský Vrch, Raduň a Arcibiskupský zámek v Kroměříži.

Dny lidové architektury

Úspěšný Rok lidové architektury Čech, Moravy a Slezska v roce 2013, konaný na počest slavného zednického mistra Jakuba Bursy vyústil v rozhodnutí organizátorů z celé republiky pořádat pravidelně každý rok Dny lidové architektury. V roce 2014 připadaly na týden od 14. do 20. července 2014. Například u příležitosti vyhlášení mlýna ve Velkých Těšanech za národní kulturní památku (kromě mlýna bylo prohlášeno též Fojtství v Jasenné) v těchto dnech proběhla za spolupráce obce a ÚOP v Kroměříži přímo v mlýně prezentace této památky s odborným výkladem. >>



Hradozámecká noc



Poslední srpnová sobotní noc znamená už tradičně vrchol prázdninové sezony, který Národní památkový ústav slaví nočním otevřením řady hradů a zámků s komponovanými programy, divadlem, hudbou, světelnými efekty a dalšími akcemi plnými romantiky. V roce 2014 se Hradozámecká noc uskutečnila již popáté a jejím centrem byl státní zámek Kunštát, který si připomínal výročí diplomatických misí krále Jiřího z Kunštátu a Poděbrad. Právě král Jiří tedy v sobotu 30. srpna zavítal do svého moravského sídla. Po celou dobu na zámku probíhaly také prohlídky trasy V erbu tří pruhů – páni z Kunštátu a jejich hrad, některé doprovodilo šermířská vystoupení. Program doplnila dále historická střelnice, hry pro děti, katovská dílna mistra Matěje s výkladem, ukázka vojenského ležení a občerstvení v zámecké zahradě.

O Hradozámecké noci žil však nejen Kunštát – do projektu se zapojilo dalších 73 památek ve správě NPÚ, na které zavítalo na 30 000 návštěvníků. Na zámku

Duchcov například popletl ženám hlavu Casanova, ve Žlebech se návštěvníci zasmáli s kněžnou Libuší. I další památky připravily pro oslavy vrcholu sezony velkolepý program plný postav z různých období historie, ale i letní romantiky, svíček, ohňů, divadla a hudby.

Květinové výstavy

Každým rokem oživují prohlídky a kulturní nabídku památkových objektů po celé republice oblíbené květinové výstavy. Speciálně v Jižních Čechách a na Vysočině se osm českých a moravských hradů a zámků v roce 2014 připojilo k Zámeckým květinovým slavnostem. Zámek v Třeboni jako již každoročně zahájil návštěvnickou sezónu výstavou květů Amaryllis, zámek Jaroměřice nad Rokytnou vzdal poctu květinám a vodě. Ke stálícím patří pravidelné výstavy květinových vazeb na hradě Rožmberku. I tam se hlavním motivem stala voda. Na výstavě VIVAT AQUA tak návštěvníci mohli obdivovat neotřele ztvárněné rybníky, řeku, fontánu, ale i led a zimu. Kromě dalšího probíhaly květinové výstavy, které se tematicky týkaly Války růží mezi Yorky a Lancastery. Například v půli května provoněla interiéry zámku Kratochvíle v výstava nazvaná Rosa – spes futuri gaudii / Růže – naděje budoucí radosti.

6 týdnů baroka na plzeňských památkách

Zámky Nebílovy a Manětín a klášter Kladruby se v roce 2014 připojily k programu 6 týdnů baroka, který vznikl jako součást chystaného velkolepého projektu Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015. Během šesti prázdninových týdnů ožily více než dvě desítky památek v Plzeňském kraji dobovou hudbou, tancem, divadlem, chutěmi i ohňostroji.

Kromě animovaných prohlídek zámku s labyrintem chutí a vůní se mohli návštěvníci zaposlouchat do známých melodií v podání Západočeského symfonického orchestru. Naopak Santiniho chrám Nanebevzetí Panny Marie kláštera v Kladrubech se stal dějištěm tanečního představení Andrey Miltnerové Barokní tělo odhaleno. Barokní noc na zámku v Manětíně umožnila návštěvníkům projet se zámeckým parkem v kočáře taženém koňmi a poté zhlédnout madrigalovou komedii L'Amfiparnaso. Na všech památkách vyvrcholila nevšední atmosféra iluminací s barokním ohňostrojem Teatrum pyrotechnicum. V roce 2015 se do programu 9 týdnů baroka zapojí celkem pět plzeňských památek, které spravuje Národní památkový ústav.



Módní přehlídka, kulturní akce či historická mapa na státním hradě Šternberk

Novinkou roku 2014 na hradě Šternberk byla exkluzivní přehlídka historických kostýmů a šatů uspořádaná ve spolupráci s uměleckou agenturou History of Fashion. Uskutečnila se v Rytířském sále hradu a návštěvníci mohli obdivovat nejenom evropských styl středověkého, renesančního či barokního odívání, ale mohli si prohlédnout i šternberský hrad v doprovodu průvodců v dobových kostýmech.

Na hradě dále ve spolupráci s agenturou ARKS PLUS připravili Projekt Kulturní léto pod hvězdami. Program byl složen z muzikálu a činohry Moravského divadla v Olomouci – z nabídky divadla se divákům představil muzikál Noc na Karlštejně, balet Romeo a Julie, dvě činoherní představení a navíc koncert Ondřeje Havelky. Vše se uskutečnilo na otevřené scéně v areálu šternberského hradu.

Od jara 2014 pak mohli návštěvníci na hradě obdivovat unikátní mapy od Jana Kryštofa Müllera, mezi nimi i největší historickou mapu Čech z roku 1720 o rozměrech 2 822 krát 2 403 milimetrů. Mapy byly zapůjčeny od soukromého sběratele ze Slovenska na období pěti let a návštěvníci je zhlédnou v rámci prohlídkové trasy prvního okruhu. Tři kartografické skvosty jsou umístěny ve výklenku členěné chodby, jde o velkou a zmenšenou mapu Čech a mapu Moravy. Nejrozsáhlejší stará mapa má celkem pětadvacet sekcí. Zatímco mapa Čech pochází z roku 1720, v případě mapy Moravy se jedná o vydání z roku 1790. Měřič, topograf a kartograf Jan Kryštof Müller na svém díle pracoval celkem osm let. Mapa Moravy vyšla sice již v roce 1716. Toto vydání je však velmi vzácné, další pochází právě z roku 1790. Rukopis mapy Čech pak Müller dokončil roku 1720.



Mimořádné akce na státním zámku Červené Poříčí



<< Každým rokem více ožívající zámek v Červeném Poříčí, který prochází dlouhodobou rekonstrukcí, se v roce 2014 opět otevřel veřejnosti od května do srpna a nabízel komentované prohlídky zámku vždy od čtvrtka do neděle. Veřejnosti byla také poprvé představena zrestaurovaná kaple Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a sv. Jana Nepomuckého. V úvodu návštěvnické sezóny a těsně před koncem roku se v ní uskutečnily koncerty vážné hudby. Zámek se pomalu dostává i do povědomí svačebčanů. V průběhu sezóny navíc oživovala prohlídkovou trasu výstava obrazů Pavly Celerové. V srpnu se stejně jako v předchozím roce odehrála v zámeckém parku bitva o zámek a před Vánoci opět nechybělo rozdávání Betlémského světla.

Oslavy na státním zámku Valeč

Celý rok 2014 byl na zámku Valeč ve znamení oslav pětistého výročí získání městských práv pro Valeč od Vladislava II. Správa zámku se zapojila do oslav i organizace několika připomínkových akcí s cílem poskytnout místo pro přátelské setkání lidí, kteří mají rádi Valeč a její historii. Zámek byl pro návštěvníky přístupný celoročně denně kromě pondělí (a kromě úterý mimo hlavní sezony) a byla v něm k vidění nová výstava obrazů a plastik. Slavnostněji než obvykle byly pojety tradiční třídní Slavnosti květů. Ve spolupráci s občanskými sdruženími byly též uspořádány páteční Hovory v Enviroučebně a s městem Valeč zase zorganizována návštěva valečských rodáků. Opět více návštěvníků přijelo na multižánrový festival Povaleč. U příležitosti těchto mimořádných akcí bylo sníženo vstupné do zámku. V roce 2014 byl dále instalován nový informační systém a mobilní do parku.



Nové interiérové instalace na objektech ve správě NPÚ

Národní památkový ústav usiluje o prohloubení poznání vývoje historických interiérů včetně jejich uměleckého a uměleckořemeslného vybavení. Získané poznatky aplikuje při tvorbě nových interiérových instalací na památkových objektech. Návštěvníci objektů ve správě NPÚ pak mají možnost zhlédnout celou řadu expozic nejrůznějšího druhu dle charakteru konkrétní památky.

Café Dalberg na státním zámku Dačice

Po dvou letech přípravných prací byl v polovině června 2014 slavnostně zahájen provoz zámecké kavárny v Dačicích, která nese příznačný název Café Dalberg – jako stejnojmenný rod, jenž zámek vlastnil do roku 1940. Kavárna se nachází v jižním křídle zámku, v blízkosti pokladny. Její prostory byly zrekonstruovány, nově vymalovány a vybaveny starožitným nábytkem, který správa zámku získala díky nabídkám na internetových aukcích a bazarech a následně si je svépomocí opravila. Výjimečnou atmosféru nové kavárny podtrhují originální zámecké hrníčky a raritou jsou pravé dalberské dezerty, pečené podle receptů z kuchařek dochovaných v zámecké knihovně.

>>



<< Druhá prohlídková trasa na státním zámku Raduň

Nová zámecká trasa, situovaná v části prostor veřejnosti dosud nepřístupného východního a severního patra objektu, vede soukromými pokoji knížat Blücherů z Wahlstattu (vstupní halou, kuřáckým pokojem, přijímacím salonkem a pracovnou pána domu) s restaurovanými stropními a nástěnnými dekoracemi, kachlovými kamny a vykládanými parketami z druhé poloviny 19. století, obnovenými v autentické funkci a dispozici. Dále pokračuje do původního obytného podkroví s rekonstruovanými hostinskými pokoji, doprovázenými provozně-hygienickým zákulisím. Realizace tohoto nového okruhu byla umožněna díky komplexní památkové obnově zámeckých střeš a podstřešních prostor, provedené v letech 2010–2012 s pomocí dotačního programu MK ISPROFIN. Nový prohlídkový kruh významně rozšířil prezentační nabídku návštěvníkům, kterým je od 12. dubna 2014 nově k dispozici cca 70 % předpokládané instalační kapacity objektu.

Zpřístupnění haltýře v rámci Souboru lidových staveb Vysočina

V Souboru lidových staveb Vysočina na Veselém Kopci byl návštěvníkům zpřístupněn nový objekt – unikátní haltýř. Jedná se o drobnou stavbu roubenou ze dřeva, která stojí nad pramenem vody. Haltýř je rozdělen na dvě části. V jedné je studánka a druhá část, kterou lze uzavřít dvířky, sloužila ke chlazení a ukládání potravin. Touto částí protéká voda ze studánky, na dřevěnou podlážku se proto stavěly například krajáče s mlékem. Dveře mají zámek ze dřeva s důmyslným mechanismem umožňujícím jejich uzamčení dřevěným klíčem.

>>



Vzdělávací aktivity

Národní památkový ústav se věnuje celé škále vzdělávacích aktivit – od projektů zaměřených na nejmenší přes přednáškové cykly pro veřejnost po odborné akce. Níže představujeme vybrané aktivity pořádané napříč pracovišti ústavu.

Projekt Památky nás baví a činnost edukačních center NPÚ

„Památky nás baví!“ je mottem projektu NAKI s oficiálním názvem Vzdělávací role Národního památkového ústavu: Edukace jako klíčový nástroj zkvalitnění péče o kulturní dědictví České republiky. V roce 2014 byly pod tímto heslem vytvořeny četné nové edukační programy – na zámku Veltrusy Zahrady a parky, na zámku Libochovice Matematika v zahradě, v Sázavském klášteře Písařská/Vitrážová dílna a Staň se archeologem a v Zahradách pod Pražským hradem Navrhni si zahradu. Na Bečově zase prvního června otevřeli novou dětskou prohlídkovou trasu Procházka minulostí s pracovními listy a pohádkovými knížkami a animátorem, se kterým jdou děti do zámku speciálním způsobem, například kamennou štolou tesanou ve skále. Při rodinných interaktivních prohlídkách se nejmenší návštěvníci mohou dotýkat vybraných replik historických nádob, mincí a jiných předmětů minulosti. Začátkem prázdnin byl dále zprovozněn dětský web s ilustracemi, velkým čitelným písmem, zvukovými záznamy, videosoubory a animovaným filmem o relikviáři sv. Maura. Edukační centrum Bečov spolupracuje se zámek Valeč, kde v roce 2014 vyzkoušeli pilotní program Hleďte baroko! zaměřený na proměny vesnice od baroka po současnost. Motivoval studenty k aktivnímu poznávání přímo v historickém prostředí barokního zámku, jeho krásném parku i v celém městečku Valeč. První částí programu s názvem Stopy osudů prošla první skupina a studenti se ve Valči sami přesvědčili, že učení může být i zábavné.

V Kroměříži se zase v úzké spolupráci s Metodickým centrem zahradní kultury realizovala řada edukačních programů v zahradách sledujících vzdělávací potřeby různých cílových skupin. Podařilo se zorganizovat příměstský tábor Tajemná zahrada a naplňovat specifické potřeby nevidomých, neslyšících, mentálně postižených či osob s pohybovými obtížemi. Edukační aktivity byly ve velké míře využity během zářijového barokního festivalu Hortus magicus. Mimo edukačních aktivit v zahradách byl vytvořen pro hrad Buchlov vzdělávací program Buchlovská spirála a pro zámek Vizovice program Mluvící židle zaměřený na interpretaci sedací soupravy s motivy La Fontainových bajek.



Edukační centrum v Telči nabízelo tyto edukační programy pro školy: Čtyři roční období, Měření je hra, Město, Archeologie zblízka, Klape nám to, Dotkněte se středověku a Rostliny sličné a zločinné. Učitelům byl nabídnut akreditovaný seminář s názvem Když se řekne klášter. Propojení přednáškové části s exkurzí získalo u pedagogů velmi kladnou odezvu, jako místo konání byl zvolen Klášter Plasy a Velehrad. Programu se účastnilo 31 učitelů.



Do programů se zapojuje též českobudějovické pracoviště, jehož regionálně vymezená nabídka určená pro žáky a studenty MŠ, ZŠ, SŠ, pro rodiny s dětmi i seniory čítá již dvanáct projektů spojených s didaktickými brožurami, které jsou poskytovány zdarma ke stažení na webových stránkách. V roce 2014 byly opakovaně realizovány programy: Putování od bludného kamene aneb České Budějovice gotické; Renesance pod Černou věží; Samson je také baroko; Renesance – Po stopách Rožmberků uličkami Českého Krumlova; Objevování barokní zahrady zámku Český Krumlov; Zlatokorunský orbis pictus; Návštěva na dvoře posledních Rožmberků.

Přednáškové cykly

Za četné přednáškové cykly pořádané v rámci NPÚ jmenujme například veřejný přednáškový cyklus pořádaný ÚPS v Českých Budějovicích. V jeho průběhu v roce 2014 zaznělo devět inspirativních promluv na rozmanitá témata. Část přednášek byla věnována konkrétním památkám, velkou pozornost si vysloužila také témata týkající se skutečného a mýtického života sv. Jana Nepomuckého nebo sbírky loutek Milana Knížíka.

ÚOP v Liberci pořádalo ve spolupráci s Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci přednáškový cyklus Památky kolem nás. Celkem zaznělo sedm přednášek na rozličná témata od moderní architektury až po archeologii.

Pardubické pracoviště dále uspořádalo v uplynulém roce hned několik přednášek a komentovaných prohlídek pro veřejnost. Historické zahrady Toskánska I a II byly věnovány zahradní architektuře slunného Toskánska a na jejich organizaci pracoviště spolupracovalo s Ústavem historických věd Univerzity Pardubice.

Již šestým rokem proběhl přednáškový cyklus Rodinné stříbro – Památky kolem nás, pořádaný telčským pracovištěm. Jeho součástí jsou

>>



nejen problematika péče o kulturní památky, ale také zajímavá témata z historie. Přednášky se konaly v Univerzitním centru Masarykovy univerzity v Telči.

Úspěšný byl rovněž celoroční přednáškový cyklus středočeského pracoviště Komfort bydlení v době lucemburské věnovaný třem významným výročím hradu Krakovce.

Kurzy památkové péče

Generální ředitelství Národního památkového ústavu otevírá každý rok dvouleté rekvalifikační studium památkové péče a jednoletý kurz památkové péče. Kurzy spravuje referát vzdělávání, který v roce 2014 průběžně zajišťoval výuku ve třech kurzech. Uskutečnilo se 26 dvoudenních studijních soustředění, kterých se pravidelně zúčastňuje více než stovka posluchačů. V únoru se konaly závěrečné zkoušky 18. ročníku dvouletého kurzu, který dokončilo 28 absolventů. V říjnu pak proběhly závěrečné prezentace posluchačů 8. ročníku jednoletého kurzu.

Rok lázeňské architektury

Národní památkový ústav se stal spolu s dalšími významnými institucemi (MK, MMR ad.) partnerem ojedinelého projektu, který představoval lázeňská města v České republice, jejich architektonické bohatství, historii lázeňství i současnost spojenou s péčí o památky tohoto kulturního dědictví. Téma vyhlásila agentura Foibos. Rok lázeňské architektury byl rokem putování za lázeňskou architekturou Čech, Moravy a Slezska, rokem poznávání části architektonického dědictví, které má mimořádné postavení v celé Evropě. NPÚ se podílel na projektu řadou výstav, komentovaných prohlídek a přednášek, aktivně se zapojilo několik územních pracovišť a řada odborných pracovníků. Koordinátorem za NPÚ se stalo středočeské pracoviště. V nakladatelství Foibos byla vydána výpravná publikace Slavné lázně Čech, Moravy a Slezska, jedním z autorů byl zaměstnanec NPÚ Mgr. Lubomír Zeman. Středočeské pracoviště zajistilo webové stránky projektu www.pruzkumypamatek.cz/rla, kde jsou dokumentovány jednotlivé akce. Proběhla řada komentovaných prohlídek – například v Poděbradech, exkurze po lázeňské architektuře v Jeseníku či v lázních Teplice nad Bečvou.



Projekt (Ne)tušené souvislosti



V roce 2014 pokračoval vzdělávací, popularizační a experimentální projekt technologické laboratoře NPÚ (Ne)tušené souvislosti. Jeho aktivity již čtvrtým rokem pomáhaly laické, ale i odborné veřejnosti orientovat se v široké problematice zkoumání a technologií šetrné záchrany stavebních památek. Uspořádáno bylo na 50 akcí. Nechyběly již tradiční komentované technologické prohlídky hradů v Bečově nad Teplou, na Švihově a také vybraných kostelů Broumovské skupiny. Prohlídky, které vedou specialisté z oboru památkové technologie, otevírají často běžně nepřístupné památkové objekty a představují je jinak, než je obvyklé – z pohledu historických stavebních materiálů a jejich schopnosti vypovídat o historii staveb, o historii stavění i údržby staveb, ale i o metodách zkoumání a záchrany stavebních památek. Možnost navštívit tyto objekty využilo téměř 1000 návštěvníků.

Po úspěchu prvního ročníku se konal druhý ročník Letní školy památkové technologie. Do třídního teoretického i zcela praktického soustředění zaměřeného na prohloubení dovedností využitelných při dozorování záchrany historických omítek se zapojilo téměř 60 frek-

ventantů, a to nejen z řad pracovníků Národního památkového ústavu, ale i výkonných památkářů, architektů, stavařů, studentů oborů dotýkající se ochrany stavebních památek, vlastníků památek a dalších zájemců. Kapacity obou letních termínů byly zcela naplněny a přidán byl tak ještě termín zářijový vyžádaný ÚOP v Josefově. Spolu s komentovanými technologickými prohlídkami se škola zařadila do úspěšného portfolia aktivit projektu (Ne)tušené souvislosti, na kterém má smysl i nadále stavět. Více o projektu a jeho aktivitách na www.npu.cz/netusene-souvislosti.

Zajišťování výuky na vysokých školách

Českokobudějovické pracoviště NPÚ dlouhodobě zajišťuje výuku předmětu Památková péče pro Filozofickou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Organizován je dvousemestrální kurs zaměřený na hlavní problémy péče o kulturní dědictví. Studenti se v jeho rámci setkávají s odbornými pracovníky NPÚ různých specializací.

Pracovníci územního odborného pracoviště v Liberci se podíleli na zajištění výuky předmětu Úvod do studia památkové péče na Katedře historie Technické univerzity v Liberci.

Program Dotkněte se středověku

Ojedinělým byl program Dotkněte se středověku pro Výchovní ústav v Jindřichově Hradci a pro sdružení LORM z Jindřichova Hradce. Byl založený především na přímém kontaktu účastníků s replikami předmětů denní potřeby středověkého člověka a setkal se u obou skupin s mimořádným ohlasem. V oblasti práce s osobami se specifickými potřebami se podařilo navázat spolupráci s Pražskou organizací vozičkářů. Došlo ke zmapování přístupnosti památkových objektů pro osoby se sníženou mobilitou. Na základě získaných poznatků dokáží koordinátoři edukačních programů lépe rozeznat potřeby osob na vozičku, s holemi, s dětskými kočárky apod. a přizpůsobit tomu podmínky nebo vzdělávací program.

Grant Studentská mise

Ve spolupráci OEDIS ÚOP v hl. m. Praze a Klubu Za starou Prahu pokračoval grant Studentská mise (Hlubočepy, Košíře), zahájený roku 2013 a končící v březnu 2015, finančně podpořený MHMP v rámci Operačního programu Praha – Adaptabilita. Jako odborný garant jej zaštilil za ÚOP Mgr. Josef Hájek. Do projektu byli zapojeni studenti vysokých škol z oborů dějiny umění, architektura ad. Projekt spočívá v inovaci výuky památkové péče na vysokých školách na příkladu situací ve



dvou rychle se rozvíjejících lokalitách Prahy – Hlubočepch a Košířích (k nim přibýly později i sondy do území Dejvic a Klukovic). Studenti byli aktivně zapojeni do výzkumu památkového potenciálu Prahy v mimorezervačním území. Výstupem studentské práce byly tištěné souhrnné elaboráty s fotografickými a mapovými přílohami. Studenti prezentovali výsledky své práce při několika příležitostech, za což sklídili velké ocenění.

Projekt je prezentován na webu www.studentskamise.cz.

Projekt Zahrada všemi smysly: edukační program pro handicapované návštěvníky

ÚOP v Kroměříži je již několik let úspěšným žadatelem dotačního programu Ministerstva kultury Podpora pro památky UNESCO. Tento program je významným partnerem při naplňování snah o kvalitní péči, poznávání, prezentaci a využívání kroměřížského zámeckého komplexu zahrad a zámku. Jeho prostřednictvím jsou podporovány tři oblasti: prioritou č. 1 je zpracování Management plánu památek nebo jeho aktualizace, v rámci priority č. 2 Vědecko-výzkumné projekty jsou prováděny stavebněhistorické a archeologické průzkumy jednotlivých částí památky, prioritou č. 3 se zaměřuje na Prezentaci a propagaci památek UNESCO a edukaci. V přípravné fázi projektu byla vytvořena kostra edukačního programu, na jejímž základě byly vytipovány edukační pomůcky potřebné k realizaci. V další fázi byl vytvořen scénář programu, uskutečněn nákup edukačních pomůcek a navázána komunikace s domovy pro osoby se zdravotním omezením a speciálními školami. K projektu byla přizvána všechna zařízení pro osoby se zdravotním a mentálním postižením ze Zlínského, částečně též Olomouckého kraje. S ohledem na množství přihlášených zájemců, akce se zúčastnilo 260 osob, navázali pracovníci Národního památkového ústavu spolupráci s organizací Czech National Trust a třemi kromě-

>>



řížskými středními školami, které k zajištění programu vyslaly třicet studentů. Právě tito studenti se pak po proškolení věnovali návštěvníkům památky a sami se tak v jistém smyslu stali cílovou skupinou. Edukační aktivity včetně vyzkoušení pomůcek proběhly během zářijového festivalu barokní kultury v zahradě Hortus magicus.



<< Řetězové provázení na památkách Kraje Vysočina

V první polovině roku byl realizován dlouhodobý pilotní projekt řetězového provázení na památkových objektech Kraje Vysočina. Pro řetězové provázení je příznačné, že na prohlídkové trase se ve výkladu střídá několik průvodců. Tato forma je velmi dobře využitelná v případě, že role průvodců je svěřena dětem. Cílem bylo zviditelnit význam historické památky pro místní komunitu a propojit výuku regionální historie na školách s osobní zkušeností žáků. Pro každý objekt byl zpracován specifický postup řetězového provázení, který vycházel z podmínek a charakteru objektu a z požadavků a možností škol. Na projektu se podílely památkové objekty a základní školy v Jaroměřicích nad Rokytnou, Telči, Lipnici nad Sázavou a Náměšti nad Oslavou.

Program Řemeslná obnova historických staveb >> na ohrožených památkách

NPÚ spravovaný zámek Uherčice se v roce 2014 stal jedním z míst realizace praktické části pilotního běhu vzdělávacího programu Řemeslná obnova historických staveb, v jehož rámci jsou účastníci seznámeni se současnými trendy a požadavky památkové péče. Dílčí vzorová obnova vybraných situací, která je charakteru odborných řemeslných prací, byla realizována pod vedením lektorů a za permanentní účasti zástupců odborné organizace památkové péče. Více informací o programu včetně instruktažních a dokumentačních videí najdou zájemci na stránkách www.obnovakulturnihodeditvi.cz. Realizace projektu je podpořena Krajem Vysočina a spolufinancována z 85 % z Evropského sociálního fondu a z 15 % ze státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.



>> Program Sejdeme se na Příhrádce

„Brány“ Příhrádku se od roku 2014 neotevírají pouze o Dnech evropského dědictví, ale také během programu Sejdeme se na Příhrádce, který připravilo ÚOP v Pardubicích ve spolupráci s Galeríí města Pardubic a od dubna roku 2014 jej nabízí základním a středním školám. Děti a studenti navštěvují během programu běžně nepřístupné objekty Příhrádku, seznamují se s jejich historií a mají možnost prohlédnout si tematickou prezentaci, historické fotografie či vzácné knihy a tisky, které jsou uloženy v odborné knihovně ÚOP v Pardubicích. V závěru programu si účastníci mohou nejen vyzkoušet, jaké úkoly a povinnosti ležely na bedrech dávných písařů, ale v prostorách sousední Galerie města Pardubic se rovněž na okamžik vžijí do role umělce. Nutno podotknout, že kromě školních skupin na program pravidelně dochází hosté z Léčebných lázní Bohdaneč a zájemci z řad veřejnosti.

Projekt Dotyky lesa na státním zámku Lysice

V rámci edukačních programů pro školní výlety byl správou zámku Lysice připraven projekt Dotyky lesa, ve spolupráci s Lesy ČR, s. p., konkrétně příslušnou Lesní správou v Černé Hoře. Prohlídka zámku byla zaměřena na les a samozřejmě dřevo použité při výrobě vybavení šlechtického sídla. Školáci navštívili i výstavu Historické lesnictví v předzámčí lysického zámku, kde obdivovali původní lesnické nářadí, uniformy či historické lesní mapy. V oboře se odborníci z Lesů ČR zaměřili na stromy a živočichy v terénu a nechyběla ani ekologická výchova. Tento program absolvovalo téměř 500 žáků základní školy.

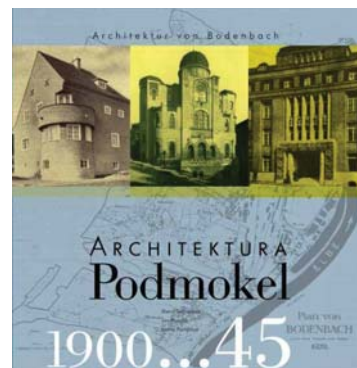
Publikační činnost

Národní památkový ústav vydává řadu odborných publikací, metodik, sborníků, katalogů k výstavám, výpravných obrazových publikací a dalších titulů a celou řadu propagačních materiálů. Soustředí se především na prezentaci odborných poznatků z oblasti památkové péče pro odbornou veřejnost a na zpřístupnění poznání našich památek široké veřejnosti. Níže představujeme abecedně řazené vybrané publikace vydané v roce 2014.

Architektura Podmokel 1900–1945

Alena Sellnerová, Jan Hanzlík, Marta Pavlíková

Kniha o podmokelské architektuře první poloviny 20. století se zabývá stavebněhistorickým a urbanistickým rozvojem Děčína IV – Podmokel v době, kdy Podmokly byly samostatným městem se silnou průmyslovou základnou. Jde o období velkého stavebního rozmachu na počátku století i o meziválečnou éru, ve které vznikaly velké městotvorné budovy. Publikace obsahuje katalog staveb i seznam projektantů tvořících v Podmokech. Mezi jinými i podmokelského rodáka Rudolfa Perthena, Wagnerova žáka, a významného vídeňského architekta a pedagoga. V Podmokech dále zanechali stopu i další německy hovořící tvůrci, jako byl Josef Zasche, Rudolf Bitzan nebo Adolf Foehr, kteří i přes svou německou národnost patřili mezi českou architektonickou špičku.



Bastionové pevnosti – průzkumy a opravy

Kolektiv autorů

Titul zpřístupňuje informace týkající se poznání a základního přehledu obnov českých bastionových fortifikací (základní informace k lokalitě, přehled prováděných oprav, konkrétní zjištění, aplikované přístupy, materiály a technologie) a ukazuje široké veřejnosti potenciál těchto funkčně i konstrukčně specifických staveb. Publikace má tři části, které téma představují od obecné roviny zahrnující charakteristiku základních typů konstrukcí přes shrnutí poznatků z jednotlivých lokalit až po detailní výstupy vybraných průzkumů jednoho z pevnostních měst.

Digitální a digitalizovaná fotografie pro vědecké účely v památkové péči

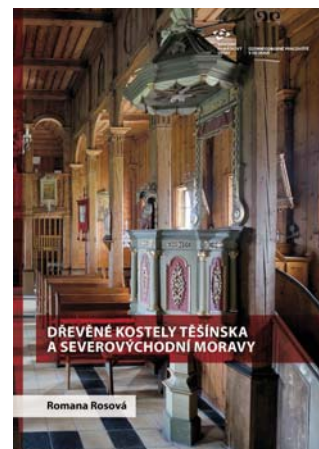
Ladislav Bezděk, Martin Frouz

Metodická publikace velkorysého formátu a zpracování je určena terénním pracovníkům v oboru památkové péče a archeologie, pracovníkům OEDIS a ÚPS, dále také vedoucím pracovníkům, kteří jejich práci koordinují, zadávají, řídí a za provádění dokumentace odpovídají. V neposlední řadě z ní mohou čerpat poznatky pro svoji činnost či studium i badatelé a studenti těchto oborů nebo oborů příbuzných.

Dřevěné kostely Těšínska a severovýchodní Moravy

Romana Rosová

Kniha Dřevěné kostely Těšínska a severovýchodní Moravy představuje 13 sakrálních staveb z vymezeného území. První část knihy je věnována úvodu do problematiky, druhá rozsáhlejší část se věnuje jednotlivým kostelům a jejich stavebnímu vývoji. Jsou zde představeny kostely v Hodslavicích, Gutech, Ostravě-Hrabové, Nýdku, Sedlišťích, Dolních Marklovicích, Řepišťích, Prašivé, Albrechticích, Bílé, Bystřici, Gruni a Hrčavě. Množství informací, které vzešly z dlouhodobého výzkumu, je zde publikováno poprvé a v mnoha případech zcela mění dosavadní pohled na některé ze staveb. Kniha je doplněna historickou i současnou plánovou dokumentací, dobovými snímky i současnými fotografiemi. Téměř všechny stavby jsou také dokumentovány prostorovými axonometriemi.



Jakub Bursa a jihočeská venkovská architektura

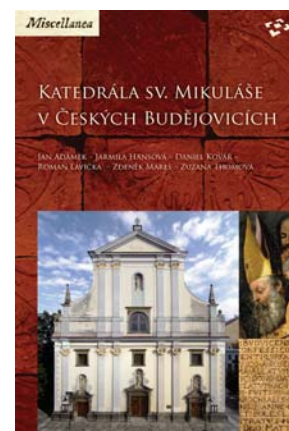
Kolektiv autorů

Fotograficky bohatě vybavená kniha se zabývá jihočeským venkovským stavebnictvím 19. století na základě průzkumu myšlenkového světa, životního stylu a řemeslnických zvyklostí dané doby. Vedle základní typologie výzdoby vesnických staveb se do hloubky věnuje dílu Jakuba Bursy, nejznámějšího zedníka a štukatéra jižních Čech, který působil zejména v širším okolí Vlachova Březí. Na základně archívních výzkumů kniha detailně zachycuje jeho rodinné zázemí a všednodenní život. Zvláštností štukové výzdoby selských štítů, které byly jeho dílem, je časté užívání náboženské symboliky, specifických tvarů v podobě stromečků a zejména stylisticky svérázných nápisů, v nichž byli zmiňováni jak objednatelé daných staveb, tak i jejich zhotovitel. Bursa se stal prvním jihočeským lidovým řemeslníkem, který záměrně podepisoval své práce. Publikace obsahuje katalog venkovské architektury v oblasti Bursova působení i pojednání o zásadách péče o vesnické památky.

Katedrála sv. Mikuláše v Českých Budějovicích

Kolektiv autorů

Až dosud si nikdo z laické ani odborné veřejnosti nedokázal přesněji představit, jak vypadal českobudějovický kostel sv. Mikuláše poté, co byl ve 13. století založen českým králem Přemyslem Otakarem II., ba ani poté, co byl rozšířen v závěru 14. století a znovu velkolepě pozdně goticky přestavěn po roce 1520. Autoři publikace interpretovali proměny podoby této památky, a pevně tak vsadili její historii do dějin největšího královského města na jihu Čech. Kniha o českobudějovickém městském farním kostele, který se v roce 1785 stal katedrálou nově vzniklé českobudějovické diecéze, napsal šestičlenný tým zahrnující odborníky v široké škále specializací. Je založena na průzkumu různých typů písemných a ikonografických pramenů, archeologicky zmapovaných situací a analýze stavebních prvků dochovaných ze všech etap vývoje dané stavby. Z archívních pramenů přitom byly vytěženy fragmenty příběhů mnoha desítek lidí, kteří v různých dobách měli s kostelem něco společného, a to nejen umělců, stavebníků či velmi pozoruhodných kněží, ale i obyčejných budějovických měšťanů, kteří spoluutvářeli jeho podobu.



Klenoty z kapoty. Motoristické medaile a plakety v českých zemích 1. poloviny 20. stol.

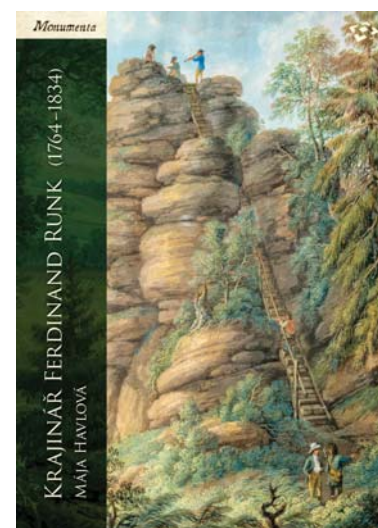
Jiří Křížek, Kateřina Nora Nováková

Katalog podává přehled medailérské tvorby na našem území v souvislosti s motoristickým sportem. Je v něm prezentováno na 300 kusů výtvarně zajímavých medailí, které spolu v jednotlivých celcích korespondují buď dle charakteru tvorby jednotlivých autorů, nebo podle techniky zpracování. U jednotlivých prací jsou uváděny přesné údaje o jejich autorství, tématu, době vzniku, materiálu a rozměrech. V katalogu nechybí ani přehled jednotlivých autorů a chronologický přehled medailí. Zajímavé je sledovat i souvislosti mezi jednotlivými díly a také vzájemnou inspiraci v této tvorbě. Ne vždy je vytvářeli sochaři nebo školení medailéři. Často se autory stávali také bezejmenní rytci nebo modeléři, jejichž práce jsou takto stavěny do zajímavého kontextu.

Krajinář Ferdinand Runk (1764–1834)

Mája Havlová

Výpravná publikace odkrývá sbírku více než 150 vedut zachycujících úchvatné scenerie alpské horské krajiny, jihočeské hrady a zámky a další místa spojená s rodem Schwarzenbergů. Na 160 stranách autorka vykresluje životní příběh freiburského rodáka a absolventa vídeňské akademie Ferdinanda Runka, který řadu let působil ve službách jihočeských Schwarzenbergů, ale dodával obrazy i na další evropské šlechtické dvory. Díky schopnostem věrně zachytit krajinu v její skutečné podobě a plastičnosti mají Runkovy obrazy z hlediska ikonografie vysokou vypovídací hodnotu, pomáhají při sledování vývoje architektury nebo při identifikaci historie zámeckých parků a lze je právem označit za předchůdce fotografií. Kniha prezentuje obrazy, které jsou veřejně přístupné na státních hradech a zámcích Český Krumlov, Hluboká, Třeboň, Lednice a Šternberk na Moravě.



Kulturní dědictví Vítkovických železáren

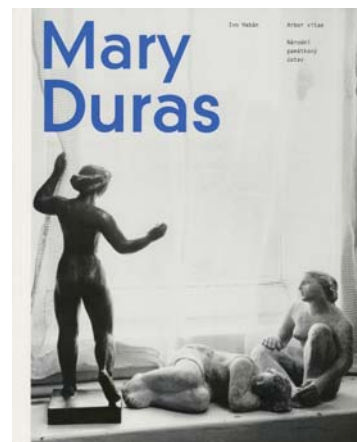
Miloš Matěj, Irena Korbelařová, Ludvík Tejzr

Publikace navazuje na již vydané tituly Kulturní památky Ostravsko-karvinského revíru a Kulturní dědictví Severní dráhy císaře Ferdinanda, které se snaží přístupnou formou vysvětlit složitost a vzájemnou provázanost celé ostravsko-karvinské aglomerace. Památková ochrana kulturního dědictví Vítkovických železáren je výsledkem postupného formování názoru a vývoje, jenž si publikace klade za cíl vysvětlit ve vzájemných souvislostech. Technické zařízení reprezentuje především technologický tok: těžba uhlí – koksování – výroba surového železa – zkujňování surového železa – tváření. Obytné a sociální zázemí pro zaměstnance, bez kterého by stabilní výroba nebyla možná, představuje průmyslové město Nové Vítkovice ve Vítkovicích a Jubilejní kolonie v Hrabůvce.

Mary Duras

Ivo Habán

Knihla představuje životní příběh sochařky Mary Duras (1898–1982) odehrávající se pozadí pohnutých dějinných událostí 20. století, které významně ovlivnily její soukromý i umělecký život. Její dílo vznikalo na pomezí česky a německy hovořícího prostředí. Těžiště monografie spočívá v zachycení meziválečného období a zasazení tvorby Mary Duras do kontextu českých i (středo)evropských dějin umění. Do příběhu českých dějin umění Mary Duras navzdory nesporným uměleckým úspěchům dosud pevně zařazena není, přestože byla jednou z prvních žen, jež studovaly na Akademii výtvarných umění v Praze, vystavovala v Paříži a Londýně, reprezentovala Československo na čtyřech Benátských bienále a prosadila se v okruhu Berliner Secession. Vznik dvoujazyčné monografie (česky a německy) zásadně podpořilo objevení a zpřístupnění části pozůstalosti umělkyně, obsahující klíčový archivní a fotografický materiál umožňující zpracování soupisu jejího sochařského díla.



Masopust na Hlinecku

Ilona Vojancová

Knížka se snaží postihnout historii a především současnost masopustních obchůzek na Hlinecku. Obyčeje, který je od listopadu roku 2010 zapsán do Reprezentačního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO. Doposud neexistovala žádná publikace, která by se souhrnně zabývala tímto jedinečným jevem lidové kultury. Při jejím vzniku byly využity materiály získané několikadeletým terénním výzkumem. Práce přináší popis průběhu masopustních obchůzek a popis jednotlivých masek v nejvýznamnějších lokalitách jejich výskytu. Textová část je doplněna množstvím barevných i černobílých fotografií.

Měřická dokumentace historických staveb pro průzkum v památkové péči

Jan Veselý

Hlavním cílem metodiky je přispět k nápravě dnešního problematického stavu pořizování měřické dokumentace v památkové péči. Jednotlivá zaměření často bývají nekvalitní a nevyužitelná pro zkoumání stavebněhistorického vývoje nemovitých památek. Metodika zejména komplexně představuje téma zaměřování historických staveb, jeho specifika oproti běžné měřické praxi. Prezentuje celý vývoj činnosti i nejnovější trendy. Je určena odborným pracovníkům památkové péče, ale také zeměměřičům, kteří pro památkáře pracují.



Plošný průzkum lidové architektury a venkovských sídel

Jan Pešta

Hlavním cílem metodiky je přispět k nápravě dnešního problematického stavu průzkumu a dokumentace tzv. lidové architektury a vesnických sídel. Metodika nabízí sjednocení postupů a výstupů, efektivní postup s cílem získat maximum informací v časové tísní. Při plošných průzkumech je třeba postupovat hierarchicky od plošného poznání velkých územních celků, přes různě velká vesnická sídla až po detaily. Metodika přináší přehled typologie usedlostí, domů i hospodářských staveb. Je určena odborným pracovníkům památkové péče, ale mohou ji využívat také jednotlivci a jiné instituce.



Průvodce krajinou hradů. Středověké památky v povodí Svratky a Svitavy Michal Konečný, Aleš Flídr, Radim Štěpán

Publikace pojednává o období 13. století, kdy většinu krajiny kolem klášterů a hradů pokrýval les a nejstarší osídlenou oblast tvořila zeměpanská doména spravovaná z markraběcího hradu Veveří. Autoři nás podmanivým způsobem vtáhnou do dějinné epochy středověku a nechají nás ochutnat románský sloh či gotiku a renesanci. „Průvodce čtenáře provede středověkou architekturou v povodí řek Svratky a Svitavy a připomene zakladatelskou a stavební činnost jak rodu s erbem tří pruhů, který sehrál klíčovou roli v osídlování a proměně krajiny mezi dvěma důležitými moravskými řekami, tak i dalších spřízněných aristokratických rodů a církevních institucí působících v okolí,“ přiblížil obsah Michal Konečný. Kromě umělecko-historického úvodu vázaného k 13.–15. století obsahuje publikace rovněž na 50 hesel jednotlivých hradů, hradních zřícenin, klášterů a kostelů, které tvořily krajinu hradů rozkládajících se na panství českého krále – Pernštejnů, Kunštátů, pánů z Lomnice, Boskovic a klášterního panství Porta Coeli.

Průzkum, dokumentace a inventarizace architektonických prvků

František R. Václavík

Metodika podává souhrnný návod na provádění a zpracování průzkumu, dokumentace a inventarizace architektonických prvků historických staveb. Jejím cílem je podnit a umožnit systematický průzkum a dokumentaci daného druhu a nabídnout uživatelům rámcově jednotný pracovní postup a vyhodnocení. Metodika je využitelná jak pro záchranné akce, tak pro systematickou, dlouhodobou práci. Určena je zejména odborným pracovníkům památkové péče, ale také dalším odborníkům a institucím.

Průzkum, dokumentace a inventarizace výplní okenních a dveřních otvorů

Alfréd Schubert

Metodika podává souhrnný návod na provádění a zpracování průzkumu, dokumentace a inventarizace výplní okenních a dveřních otvorů historických staveb. Jejím cílem je podnit a umožnit systematický průzkum a dokumentaci daného druhu a nabídnout uživatelům rámcově jednotný pracovní postup a vyhodnocení. Metodika je využitelná jak pro záchranné akce, tak pro systematickou, dlouhodobou práci. Určena je zejména odborným pracovníkům památkové péče, ale také dalším odborníkům a institucím.

Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci

Kolektiv autorů

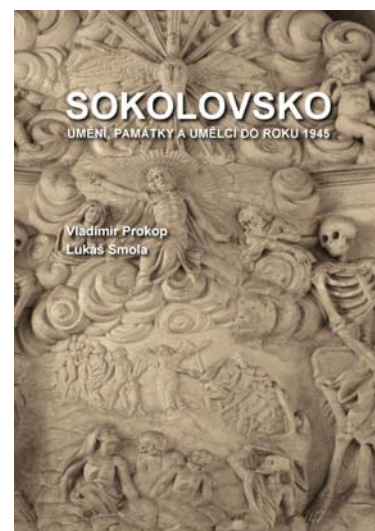
Sborník tematických příspěvků za rok 2014 obsahuje šest článků pracovníků olomouckého pracoviště Národního památkového ústavu. Publikace v černobílém provedení je doplněna fotografiemi a nákresy včetně orientačních mapek.

Sborník vydala v roce 2014 také například územní odborná pracoviště v Pardubicích (za roky 2013 a 2014) či v Telči (pod názvem Památky Vysočiny).

Sokolovsko. Umění, památky a umělci do roku 1945

Vladimír Prokop, Lukáš Smola

Sokolovsko je svým způsobem nešťastný region. Nese si stigmata periferie, sudetoněmeckého prostoru a měsíční krajiny. Většinou společností je vnímáno jako příklad oblasti zničené intenzivní těžbou hnědého uhlí. Narušenou krajinu se dnes daří alespoň částečně regenerovat, mění se i přístup obyvatelstva. Nastal tedy čas rehabilitovat vnímání Sokolovska, ukázat jeho potenciál a atraktivitu. Úkolem publikace je proto prezentace dosud málo známé tváře tohoto zpusťoseného kraje, jeho kulturních hodnot a místních umělců. Mapuje někdejší i současný stav a předkládá aktuální míru znalostí. Množství obrazové dokumentace doplňují historická umělecká vyobrazení regionálních památek a přes 50 rekonstrukčních kreseb nedochovaných staveb. Závěr tvoří přehled vybraných výtvarných umělců Sokolovska s bohatou dokumentací jejich díla.



Soupis nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. Okres Liberec Lu–Ž

Petra Šternová a kol.

Kolektiv autorů libereckého pracoviště vydal třetí díl Soupisu nemovitých kulturních památek v Libereckém kraji. Tímto svazkem se uzavírá edice věnovaná památkám okresu Liberec. Reprezentativní publikace podrobně seznamuje širokou veřejnost s bohatým a rozmanitým fondem registrovaných kulturních památek nacházejících se v částech obcí abecedně řazených od Lu po Ž. Čtenáři se dozví informace o několika zámeckých areálech, např. Lemberku, Sychrovu, Novém Falkenburku, o kostelích a dalších architektonicky hodnotných památkách od lidových staveb po zástupce moderní architektury. Zahrnuty jsou samozřejmě i drobné památky v podobě světeckých soch či křížů. Nechybějí ani významné archeologické lokality – např. v Předláncích a Přišovicích. U každé obce je nastíněn její historický vývoj a anotace doplňují kromě barevných fotografií i současné a historické mapy a také ilustrační fotografie zahrnující širší krajinný kontext.



Stříbrné okouzlení. Historické reflexe oživené průzkumem užitkového stříbra dochovaného v mobiliáři zámku Lešná u Zlína

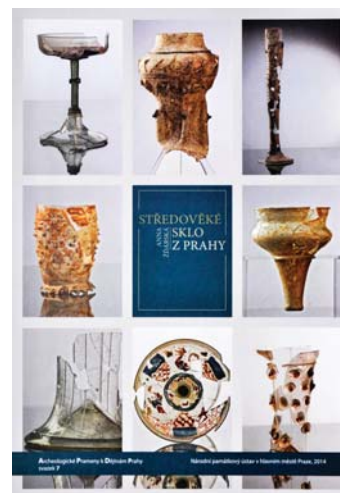
Anna Grossová

Cílem práce je představit jedinečný soubor předmětů ze stříbra a postříbřených kovů v mobiliárním fondu zámku Lešná u Zlína a poskytnout čtenáři historiografický výklad technicko-hospodářských, stylových a výrobně-technologických proměn užitkového stříbra v období od baroka po modernu, umožňující tak poučenější vnímání dochovaných, nejen zámeckých sbírek. Publikace se zabývá především vlivy průmyslové revoluce 18. a 19. století, transformujícími stříbrnické řemeslo v obor „uměleckého průmyslu“.

Středověké sklo z Prahy

Anna Žďárská

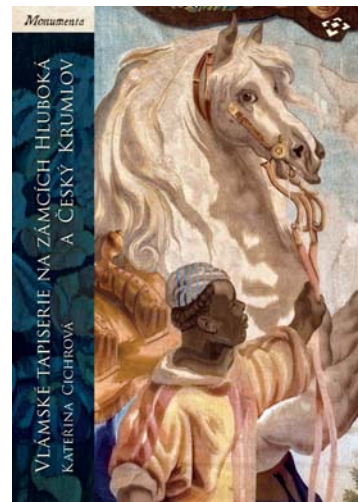
Sedmý svazek řady Archeologické prameny k dějinám Prahy podává ucelený přehled informací o nálezích vrcholně středověkých skel v prostoru historického jádra Prahy. Bohaté soubory získané při archeologických výzkumech pražského pracoviště NPÚ se dočkaly komplexního zpracování, a to nejen jako katalogové položky, ale jako artefakty hluboce vypovídající o společenském a ekonomickém postavení svých uživatelů v konkrétní době. Samostatný oddíl je věnován odborným analýzám chemického složení vybraných skel provedených na VŠCHT v Praze pod vedením Zuzany Zlámalové Cílové. Publikace nadto vyniká krásným grafickým zpracováním a úctyhodným množstvím vysoce kvalitních fotografií a kreseb, jakož i tabulek, grafů a map.

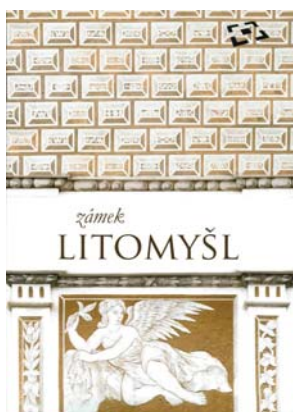


Vlámské tapiserie na zámcích Hluboká a Český Krumlov

Kateřina Cichrová

Tapiserie reprezentují jeden z nejušlechtilějších a nejkrásnějších řemeslných výtvarů, který kdy zdobil a zútulňoval lidské příbytky. Zřejmě nejrozsáhlejší hradozámeckou kolekcí nástěnných kobereců na území České republiky se pyšní zámky Hluboká a Český Krumlov. Autorka přibližuje původ unikátní schwarzenberské sbírky a podrobně se věnuje jednotlivým tematickým kategoriím. Součástí souboru jsou tapiserie oslavující náměty biblické, mytologické, nechybí ani vyobrazené motivy rostlinné či zvířecí. Výjevy z vlámské každodennosti zachycuje oddíl věnovaný příslovím, pozornost zasluží také tapiserie představující jezdeckou školu. Zvláštní místo mezi těmito díly bruselské provenience zaujímá soubor heraldických (znakových) tapiserií, jehož rozsah se vyrovná i světovým sbírkám. Prezentovaná kolekce obsahuje exempláře spojené se jmény špičkových barokních umělců jako Peter Paul Rubens a Jacob Jordaens a nejkvalitnějších tkalců spojených s věhlasným bruselským centrem výroby tapiserií.





Zámek Litomyšl

Zdeňka Kalová

Kniha Zámek Litomyšl není průvodcem popisujícím podrobně vývoj architektury nebo každý pokoj památky, zařazené v roce 1999 na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Hledá autentické části a vybavení v místnostech, které prošly bouřlivou proměnou, především v 18. a pak ve 20. století. Po úvodní, stručné kapitole o historii, vybírají autoři ty předměty, které do zámku zakoupily a přinesly rodiny majitelů, zejména Trauttmansdorffů a Waldstein-Wartenbergů, které nebyly součástí svozů a konfiskátů po roce 1945. S ohledem na používání jednotlivých pokojů nebo ve spojitosti s dochovanými předměty umožňuje také nahlédnout do čtenářsky zajímavých součástí každodenního života na reprezentativním, přesto venkovském aristokratickém sídle, jako bylo stolování, denní režim jídel, luxusní nápoje, lov nebo divadelní zábava v 18. a 19. století.

Zámek Lysice

Michal Konečný

Publikace se věnuje jednomu z nejpůvabnějších moravských zámků. Barokní stavba na místě renesanční vodní tvrze, upravená ještě počátkem 19. století, vyniká skvostnými interiéry. Ty představují návštěvníkům životní prostředí a styl přední moravské hraběcí rodiny Dubských z Třebomyslic. Bohatě sbírky, pořízené hlavně v 19. století, obsahují především nábytek, sklo, porcelán, obrazy, dále pak vzácnou sbírku zbraní, dvě knihovny, předměty dovezené z Orientu a pozoruhodnou sbírku historických střeleckých terčů. Publikace vznikla u příležitosti Roku pánů z Kunštátu s laskavou podporou Ministerstva kultury.

Zaměstnanecká sídliště v severních Čechách mezi lety 1900–1938, díl 1. Státní hornické kolonie

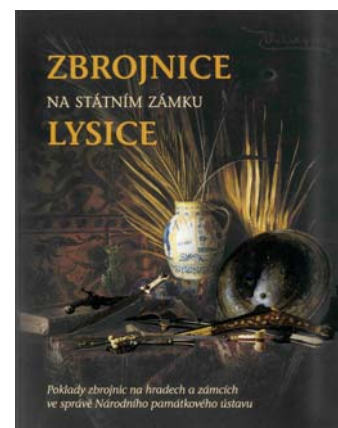
Marta Pavlíková, Jiří Bureš, Alena Sellnerová

První díl publikace se věnuje hornickým koloniím postaveným československým státem v prostoru severočeské hnědouhelné pánve. Autoři se zaměřili na dosud stále opomíjenou problematiku dělnického bydlení v průmyslových oblastech a detailně zmapovali průběh státní výstavby řízené Ministerstvem veřejných prací. Na té se podílela řada významných českých, ale i německých architektů, za všechny jmenujme Františka Alberta Libru, Jindřicha Freiwalda, Emila Králíčka, Aloise Kubíčka, Otakara Frierlingera nebo Artura Payra. Publikace je rozdělena na dvě základní části, první kapitoly se věnují problematice sociálního bydlení na pozadí proměny malých regionálních měst ve velká průmyslová centra, druhou část knihy tvoří katalog jednotlivých hornických osad, ve kterém jsou poprvé souhrnně představeny jak stávající, tak zaniklé kolonie. Text je dále doplněn obsáhlým obrazovým doprovodem složeným z dosud nepublikovaných historických fotografií a původní plánové dokumentace.

Zbrojnice na státním zámku Lysice. Poklady zbrojnic na hradech a zámcích ve správě Národního památkového ústavu

Vladimír Kočan, Roman Gronský

Velkoryse pojatá publikace s rozsáhlým obrazovým materiálem přináší první zhodnocení pozoruhodného fondu militarií uloženého na státním zámku Lysice, který má svůj historický původ ve sběratelském zájmu hrabat Dubských z Třebomyslic. Lysická zbrojnice se jako jedna z mála zachovala v téměř ucelené podobě. Kniha představuje výběrový katalog reprezentativních předmětů z rozmanité a rozsáhlé lysické sbírky, která je svou náplní srovnatelná s evropskými kolekcemi.



Periodické publikace vydávané NPÚ

Zprávy památkové péče

Zprávy památkové péče jsou celostátním odborným oborovým recenzovaným periodikem, které vychází od roku 1937 (od roku 2001 je rozšířeno o webovou stránku) a je určeno zejména profesionálním pracovníkům památkové péče, ale také specialistům ze souvisejících oborů, vlastníkům památek a milovníkům kulturního dědictví. V roce 2014 bylo jako každý rok vydáno šest čísel pokrývajících široké spektrum témat souvisejících s památkovou péčí.

Staletá Praha

ÚOP v Praze vydalo v roce 2014 dvě čísla jubilejního 30. ročníku časopisu Staletá Praha, recenzovaného periodika pro národní kulturní dědictví, památkovou péči, archeologii a dějiny umění v Praze, které je financováno příspěvkem z institucionální podpory Ministerstva kultury na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace. Odborné příspěvky prvního čísla se týkaly témat z oblasti památkové péče a jako obvykle byly většinou zaměřeny na novověk. Náplní druhého čísla byly archeologické studie (pražská archeologie a středověké dějiny města, v menší míře též zprávy o stavebněhistorických průzkumech objektů).

Památky středních Čech s přílohou Ročenka

Nejstarší regionální časopis památkové péče byl v roce 2014 zařazen na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR. Periodikum se zaměřuje na různé druhy památek a památkovou péči ve středních Čechách a na území Velké Prahy. V roce 2014 vyšla dvě čísla XXVIII. ročníku a každoroční příloha Ročenka 2013, která dokumentuje činnost středočeského pracoviště v předešlém roce a vychází od roku 1997. Obsahy a resumé jsou dostupné na www.pamatkysc.cz.

Průzkumy památek

Periodikum zařazené od roku 2008 na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR. Časopis je uznávanou platformou průzkumů a dokumentace nemovitých a movitých památek. V roce 2014 vyšla dvě obsáhlá čísla XXI. ročníku (I/2014 168 s., 185 obr.; II/2014 232 s., 275 obr.). Součástí druhého čísla je seznam oborové bibliografie za rok 2013, která je přístupná elektronicky na webu časopisu. Vydání periodika bylo částečně podpořeno z úkolů V+V. Obsahy, resumé a bibliografie jsou dostupné na www.pruzkumypamattek.cz.

Památky západních Čech

Publikace pro hmotné kulturní dědictví a památkovou péči v západních Čechách, zapsaná na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných publikací vydávaných v ČR. Založena byla plzeňským odborným pracovištěm v roce 2010. Ve svazku IV–2014 publikovali odborné studie a zprávy K. Nováček, R. Široký a L. Starková; V. Haragová; J. Kaigl; P. Sokol; V. Kovařík a P. Zahradník; R. Hronová; K. Foud a J. Kováčová; D. Tuma.

Monumentorum Custos 2013

Časopis pro památky severozápadních Čech vždy zpětně informuje o událostech předchozího roku. Ocenění odborné úrovně se dočkal v samém závěru roku 2014 – Rada pro výzkum, vývoj a inovace ho zařadila na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR. Časopis je vydáván od roku 2008 ve spolupráci s univerzitou UJEP v Ústí nad Labem. Články jsou (stejně jako v předchozích letech) rozděleny do jednotlivých rubrik, zastoupeny jsou: Studie 4×, Materiálíe 3×, Obnovy památek 3×; pozornost může upoutat rovněž řada drobných zpráv informujících o událostech z oboru v uplynulém roce (semináře, konference, akce).

Fontes Nissae – Prameny Nisy

Odborné recenzované periodikum vychází dvakrát ročně a skládá se z recenzovaných textů, zpráv a recenzí od autorů působících v osmi regionálních paměťových institucích podílejících se na chodu periodika a dalších externích přispěvatelů. Obsah časopisu je zaměřen na památky, historii a umění v oblasti dnešního Libereckého kraje s logickými přesahy do částí někdejších Zemí koruny české, zejména Horní Lužice a Dolního Slezska. Obsah XV. ročníku tvoří celkem 13 recenzovaných příspěvků, množství zpráv a recenzí.

Vědecko-výzkumná činnost

Národní památkový ústav je výzkumnou organizací, jež provádí základní a aplikovaný výzkum. Věda a výzkum v památkové péči zahrnují mnoho oborů a specializací. Výsledky dosažené NPÚ v rámci výzkumných záměrů, úkolů a cílů jsou systematicky zpřístupňovány široké laické a odborné veřejnosti prostřednictvím publikační činnosti, výuky, odborných konferencí a edukativních workshopů. Výsledky jsou využívány a prezentovány při přípravě a tvorbě instalací a expozic hradů a zámků spravovaných NPÚ a dlouhodobých a krátkodobých výstav.

NPÚ tvoří homogenní síť pracovišť rozprostřených po České republice. Výzkumná činnost probíhá v NPÚ celostátně a pokrývá všechny kraje a regiony našeho státu. Odborní a vědeckí pracovníci NPÚ řeší řadu institucionálních výzkumných cílů a programových projektů financovaných Ministerstvem kultury, Grantovou agenturou ČR a Ministerstvem vnitra.

NPÚ spolupracuje při uskutečňování výzkumných projektů, cílů a záměrů s vysokými školami humanitního a technického zaměření, jinými státními příspěvkovými organizacemi a vědeckými a výzkumnými institucemi.

Proces realizace a organizování úkolů vědy a výzkumu v NPÚ je mnohvrstevnatý a složitý odborně i administrativně. Úspěšné naplňování vyžaduje nejen vysokou odbornou erudici a vědeckou soustředěnost odborných a vědeckých pracovníků, ale i profesionalitu a zkušenosti s řízením a administrativním vedením výzkumu, zabezpečením vzájemné plynulé a plodné spolupráce mezi subjekty podílejícími se na řešení projektů a komunikaci s poskytovatelem.

Tyto činnosti fundovaně a odpovědně zajišťuje Referát vědeckého tajemníka, který se aktivně podílí i na výběru, přípravě a tvorbě výzkumných záměrů, úkolů, projektů a cílů NPÚ. Referát vědeckého tajemníka průběžně zajišťuje aktivity Komise generální ředitelky NPÚ pro vědu a výzkum, na jejíž činnosti participuje, a chod Komise pro hodnocení výzkumných (grantových) projektů.

NPÚ řeší v současnosti 16 čtyř- a pětiletých projektů **Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI)**:

Archeologická mapa Čech. Systém pro sběr, správu a prezentaci dat (kód projektu: DF12P01OVV003, doba řešení 2012–2015, konsorcium s Archeologickým ústavem AVČR, v.v.i.). Cílem projektu je vytvoření Archeologické mapy ČR (AMČR) – interaktivního systému správy informací o archeologickém dědictví na našem území. Řešení zahrnuje realizaci online systému sběru dat, sjednocení způsobu sběru dat pro obě základní české databáze, a to zejména vytvořením příslušných datových modelů a řešením návaznosti systému na registr zásahů a digitální archiv ARÚP.

Dokumentace, digitalizace a prezentace ohroženého kulturního dědictví v příhraniční oblasti severozápadních Čech (kód projektu: DF12P01OVV009, doba řešení 2012–2015, konsorcium s UJEP v Ústí nad Labem). Cílem projektu je přispět k zachování kulturního dědictví v příhraniční oblasti severozápadních Čech. U vybraných ohrožených památek je prováděna podrobná geodetická a fotogrammetrická dokumentace, stereofotogrammetrie, tvorba 3D modelů; digitální nedestruktivní diagnostika konstrukcí a materiálů, termoluminiscenční kamerové měření a RTG analýza.

Historický fotografický materiál – identifikace, dokumentace, interpretace, prezentace, aplikace, péče a ochrana v kontextu základních typů paměťových institucí (kód projektu: DF13P01OVV007, doba řešení 2013–2015, konsorcium s Technickým muzeem, AMU, MG v Brně a ČVUT). Cílem projektu je aplikovaný výzkum, jehož výsledky přispějí k vytvoření systému metodik zaměřených na zdokonalení péče a ochrany historického fotografického materiálu.

Hudebně akustická dokumentace historických varhan a jejich prostorů – součást Národního kulturního dědictví (kód projektu: DF12P01OVV012, doba řešení 2012–2015, řešeno s AMU). Cílem projektu je aplikování hudebně akustických a kulturněhistorických vědecko-výzkumných poznatků do praxe v oblasti ochrany, péče, dokumentování a restaurování národního fondu historických varhan jako jedné skupiny nejohroženějších památek a jejich komplexní dokumentace včetně zvuku a akustiky prostor jejich umístění.

Identifikace a interpretace vzniku, podoby a proměny barokní kulturní krajiny jihomoravského pohraničí (kód projektu: DF13P01OVV019, doba řešení 2013–2015, konsorcium ESF MUNI a VUT v Brně). K průzkumu byly vybrány dvě unikátní lokality pohraničního území Mikulovska a východního Znojemska. Součástí projektu je vytvoření digitální mapové rekonstrukce barokní kulturní krajiny a soupis dochované drobné sakrální architektury, soch a dalších uměleckohistorických děl.

Identifikace významných území s kulturně historickými hodnotami ohrožených přírodními a antropogenními vlivy (kód projektu: DF12P01OVV035, doba řešení 2012–2015, řešeno s Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, v.v.i.). Cílem projektu je vyhodnotit míru potenciálního ohrožení vybraných kategorií památek (národní

kulturní památky a památky světového kulturního dědictví) a chráněných území (městské, vesnické a archeologické památkové rezervace) významnými přírodními, průmyslovými a zemědělskými riziky jednotným postupem pro celé území ČR.

Industriální dědictví Moravy a Slezska (kód projektu: DF12P01OVV039, doba řešení 2012–2015, konsorcium s Technickým muzeem v Brně). Projekt si klade za cíl zhodnocení dřívějších výzkumů, jejich aktualizaci a doplnění. Výsledky jsou prezentovány formou specializované mapy s odborným obsahem Technické památky Moravy a Slezska, zahrnující potenciální výskyt technických památek na základě přirozeného vývoje regionu, definovaného výskytem nerostných surovin, jejich těžbou a následným zpracováním, vhodnými přírodními podmínkami a jejich využitím a vývojem dopravních systémů; dále formou výstavy a odborných publikací.

Integrovaný informační systém archeologických pramenů Prahy (kód projektu: DF13P01OVV014, doba řešení 2013–2015, konsorcium s ARUP, v.v.i.). Cílem projektu je vytvoření interaktivního informačního systému archeologických pramenů Prahy, který poté umožní zajistit hospodárné nakládání s archeologickým fondem evropského významu a jeho využívání pro základní výzkum, památkovou péči, státní správu, územní rozvoj a plánování i pro prezentaci kulturního dědictví v návaznosti na využití existujících informačních systémů starších generací.

Každodenní život a kulturní vliv aristokracie v Českých zemích a ve střední Evropě v kontextu veřejně přístupných historických sídel ve správě Národního památkového ústavu – instalace, prezentace, aplikace (kód projektu: DF11P01OVV026, doba řešení 2011–2015). Projekt se věnuje poznání šlechtického interiéru (autentické instalace); studiu každodenního života prostředí šlechtických sídel za využití autentických výpovědí osobností z těchto prostředí s cílem prezentovat výstupy veřejnosti formou expozic, dílčích výstav a vydávání jednotné ediční řady publikací. Projekt se dále věnuje poznání skutečné praxe a principů v oblasti muzikologie, choreologie, taneční, uměnovědné a architektonické v souvislosti s dobovými pravidly a zásadami (aranžování, společenské chování, konstrukční vybavenost).

V rámci tohoto projektu byl například na státním zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou instalován nový samostatný prohlídkový okruh představující stolování na šlechtických sídlech v 18. a 19. století v jednotlivých ročních obdobích. Podle dochovaných dobových pramenů autorky PhDr. Libuše Ruizová a Jitka Bukovjanová rekonstruovaly vánoční strom ověšený papírovými růžemi, symbolickými květy Stromu života, a papírovými lístky s osobními prosbami o Boží požehnání.

Kulturně historicky cenná území jako součást národní a kulturní identity České republiky. Metody identifikace hodnot historických sídel, parků a zahrad a jejich zachování (kód projektu: DF12P01OVV044, doba řešení 2012–2015). Hlavním cílem projektu je aplikace a rozvíjení nových metod identifikace hodnot v chráněných územích. Výsledky projektu jsou využitelné jako nástroje k trvale udržitelnému rozvoji této části kulturního dědictví ČR (jako části kulturní diverzity v Evropě) a poslouží jako základna pro zásadní posílení společenského konsensu na zodpovědnosti za zachování hodnot chráněných území v ČR.

Kulturní krajina jako prostor pro společenskou reprezentaci a relaxaci vybraných aristokratických rodů v období od 17. do počátku 20. století (kód projektu: DF13P01OVV001, doba řešení 2013–2015, konsorcium s Národním zemědělským muzeem). Projekt je zaměřen na hloubkové poznání kvalit kultivované krajiny vybraných objektů v širších společenských souvislostech, jehož výsledky přispějí k detailnějšímu poznání vzniku, vývoje, formy a funkce kulturní krajiny vytvořené na území vybraných aristokratických panství.

Metodika uchování předmětů kulturní povahy – optimalizace podmínek s cílem dosažení dlouhodobé udržitelnosti (kód projektu: DF13P01OVV016, doba řešení 2013–2015, konsorcium s Technickým muzeem v Brně a Moravskou galerií). Cílem projektu je zpracování metodik pro optimální dlouhodobé uchování movitého kulturního dědictví sbírkotvorných institucí a památkových objektů. Záměrem je zhodnocení současných technologií a systémů ochrany tohoto dědictví z pohledu preventivní péče a návrh jejich optimalizace.

Ochrana a péče o historickou kulturní krajinu prostřednictvím institutu krajinných památkových zón (kód projektu: DF12P01OVV001, doba řešení 2012–2015, řešeno s VUKOZ, v.v.i., Mendelovou univerzitou v Brně a ČVUT). Cílem projektu je prohloubení poznatků o kulturněhistorických hodnotách kulturní krajiny, zaměřené na zhodnocení a rozvinutí systému ochrany a péče v rámci kategorie krajinných památkových zón. Projekt usiluje o zlepšení podmínek pro ochranu a uchování této části kulturního dědictví a nalezení mezioborového metodického konsensu v této oblasti.



Symboly moci či předměty sběratelského zájmu? Zhodnocení a interpretace sbírkových fondů militarií na státních hradech a zámcích ve správě Národního památkového ústavu (kód projektu: DF13P01OVV020, doba řešení 2013–2015). Hlavním cílem je širší a hlubší poznání hodnot a metod ochrany a prezentace sbírek militarií, přičemž výsledky budou využitelné jako nástroje jejich rozvoje v budoucnosti.

Tisky 16. století v zámeckých knihovnách České republiky (kód projektu: DF12P01OVV024, doba řešení 2012–2015, konsorcium s NK ČR a Národním muzeem). Cílem projektu je provést výzkum zámeckých knihovných fondů 16. století a dosáhnout výsledků využitelných pro uchování, prezentaci a edukaci v oblasti historických knihovných fondů. Výsledky zpracování a analýzy jsou použity pro prezentaci fondů zámeckých knihoven, kde se pozornost soustředí kromě klasických metod i na nové metody a formy zpřístupnění.

Vzdělávací role Národního památkového ústavu: Edukace jako klíčový nástroj zkvalitnění péče o kulturní dědictví České republiky (kód projektu: DF12P01OVV014, doba řešení 2012–2015, konsorcium s Pedagogickými fakultami UK a MUNI). Cílem projektu je vytvoření systému vzdělávacích programů zaměřených na edukaci v oblasti nemovitého a movitého kulturního dědictví, včetně historických sídel, kulturní krajiny a archeologických památek. Cílovými skupinami projektu jsou děti a mládež, rodiny s dětmi, laická a odborná veřejnost. Tvorbou programů a podpora jejich aplikace umožní využít více než 100 zpřístupněných objektů ve správě NPÚ.

Finanční prostředky přiznané NPÚ z Programu NAKI na léta 2011–2017

Rok	Částka (v tis. Kč)
2011	5 732
2012	23 386
2013	34 782
2014	33 760
2015	32 976
2016	11 358
2017	11 500
Celkem	153 494

V roce 2014 NPÚ řešil kromě 16 účelových projektů též 14 institucionálně financovaných výzkumných cílů pokrývajících oblast archeologie, movitého a nemovitého kulturního dědictví. **Institucionální podporu na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace** (IP DKRVO) poskytlo NPÚ jako zřizovatel Ministerstvo kultury. Za prostředky IP DKRVO jsou počínaje rokem 2012 kontinuálně prováděny např. archeologické výzkumy, průzkumy a prezentace architektury 19. a 20. století a industriálního dědictví, výzkum movitých a nemovitých památek včetně řešení aktuálních me-

todayních otázek průzkumu a dokumentace se zvláštním zřetelem na dokumentaci ohrožených druhů památek.

K nejhroženějším druhům movitých památek patří například orientální koberce. V roce 2014 byla na základě dlouholetého výzkumu realizována z prostředků výzkumného cíle Výzkum, dokumentace a prezentace movitého kulturního dědictví (IP DKRVO) unikátní výstava v expozici hradu Karlštejna s vydáním kritického odborného katalogu. Současně byla dokončena a tiskem vydána Metodika průzkumu, dokumentace a péče o orientální koberce, která získala od MK osvědčení o certifikaci.



NPÚ jako výzkumná organizace dává vzniknout také specializovaným mapám s odborným obsahem. Tyto výsledky nejčastěji vznikají za institucionální podpory výzkumného cíle Archeologie. Také výzkumný cíl Průzkumy a prezentace architektury 19. a 20. století financoval vznik dvou map s tematikou moderní architektury zaměřené na 60. až 80. léta Prahy a jižních Čech. Zajímavým projektem jsou Tematické analýzy objektů, které mapují objekty od dispozi- ce až po jeho situaci v kontextu ČR.



Finanční prostředky poskytnuté NPÚ zřizovatelem na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (DKRVO) v letech 2012–2014

Rok	Částka (v tis. Kč)
2012	15 686
2013	15 847
2014	16 053
Celkem	47 586

V oblasti základního výzkumu NPÚ řeší jeden projekt z podpory **Grantové agentury České republiky (GAČR)**: Vizuální kultura v kontextu eucharistické devoce v Českých zemích pozdního středověku (2013–2015).

Národní památkový ústav řeší projekt aplikovaného výzkumu Metodika a databáze požární ochrany památkových objektů (Financováno **Ministerstvem vnitra**, kód projektu: VG20132015116, doba řešení: 2013–2015).

Finanční prostředky čerpané NPÚ z podpory GAČR a MV v roce 2014

Poskytovatel	Částka (v tis. Kč)
GAČR	917
MV	1480

Rejstřík informací o výsledcích vědy a výzkumu (RIV)

NPÚ předal do databáze RIV za rok 2014 celkem 56 výsledků z projektů NAKI, 138 výsledků z cílů podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace a jiných zdrojů a 25 z výzkumných záměrů řešených NPÚ z prostředků poskytnutých na účelový a institucionální výzkum zřizovatelem v letech 2005–2011.

Typ výsledku/Program	NAKI	DKRVO / jiné zdroje	Výzkumné záměry MK 2005–2011
J – odborný článek	19	80	11
D – příspěvek ve sborníku	1	3	3
C – kapitola v knize	13	18	4
E – výstava	5	1	
B – kniha	2	15	1
W – workshop	3	3	
Technologie	4	1	
Konference	2		
Nmap – mapa s odborným obsahem	3	10	
Nmet – certifikovaná metodika	4	6	6
Npam – památkový postup		1	
Celkem	56	138	25

V roce 2014 získal NPÚ **osvědčení o certifikaci 12 metodik**. Certifikace proběhla podle Příkazu ministra kultury č. 25/2014, kterým se ruší příkaz ministra č. 13/2011 a stanovuje se Postup certifikace Metodik a Památkových postupů Ministerstvem kultury jako uznatelných výsledků výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a stanovuje se postup ve věci vydání stanoviska poskytovatele k využitelnosti výsledku Specializovaná mapa s odborným obsahem. Certifikované metodiky jsou v elektronické podobě přístupné uživatelům na webu NPÚ (www.npu.cz) v záložce Odborná veřejnost – Věda a výzkum, certifik. metodiky či na www.npu.cz/veda-vyzkum.

Název metodiky	Autoři	Zdroj financování	Osvědčení o certifikaci
Metodické principy přípravy nominací k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO a zásady uchování hodnot těchto statků	Jitka Vlčková, Věra Kučová, Michal Beneš	DKRVO a jiné zdroje financování	č. 1/2014/OPP
Metodika tvorby interiérových instalací a reinstalací	Karel Bobek, Ilona Bydžovská, Kateřina Cichrová, Milan Jančo, Pavel Jerie, Miloš Kadlec, Květa Křížová, Naděžda Kubů, Eva Lukášová, Jaromír Novotný, Marta Sedláková, Pavel Slavko, Josef Štulc, Petr Weiss	DKRVO a jiné zdroje financování	č. 2/2014/OPP

Digitální a digitalizovaná fotografie pro vědecké účely v praxi památkové péče	Ladislav Bezděk, Martin Frouz	DKRVO	č. 13/2014/OW
Metodika terénní identifikace nemovitých archeologických památek	Petr Sokol, Jan Kypta, Filip Laval, Renata Tišerová, Alena Knechtová, Zdeněk Neústupný, Jiří Havlice, Radmila Stránská, Petr Vitula, Martin Tomášek	DKRVO a jiné zdroje financování	č. 5/2014/OPP
Metodika průzkumu, dokumentace a péče o orientální koberce	Ladislav Bezděk, Jitka Dřevíková, Zdeněk Chudárek, Zdenka Klimtová, Josef Štulc	DKRVO	č. 12/2014/OW
Měřická dokumentace pro průzkum v památkové péči	Jan Veselý, Jindřich Hodač, Jan Kypta, Ivan Peřina, Kamil Podroužek, Matouš Semerád, Milan Sýkora, Jiří Vidman	DKRVO	č. 17/2014/OW
Průzkum, dokumentace a inventarizace architektonických prvků	František R. Václavík	DKRVO	č. 14/2014/OW
Průzkum, dokumentace a inventarizace výplní okenních a dveřních otvorů	Alfréd Schubert	DKRVO	č. 16/2014/OW
Metodika průvodcovské činnosti na hradech, zámcích a dalších zpřístupněných památkách	Nada Kubů a kol.	DKRVO a jiné zdroje financování	č. 4/2014/OPP
Mikroklima v historických interiérech	Miroslav Černý, Miroslav Němeček	DKRVO a jiné zdroje financování	č. 3/2014/OPP
Plošný průzkum lidové architektury a venkovských sídel	Jan Pešta, Alena Dunajová, Karel Foud, Miroslav Kolka, Ivan Minář, Daniel Šnejd, Zuzana Vařeková, Hana Veselá	DKRVO	č. 15/2014/OW
Metodika zpracování knihovních fondů a sbírek	Zuzana Hájková, Pavel Hájek	NAKI	č. 18/2014/OW

Ucelený přehled o aktuálně řešených i ukončených výzkumných záměrech, projektech, úkolech a cílech NPÚ je prezentován na **webových stránkách vědy a výzkumu**. Více informací na www.npu.cz/veda-vyzkum.

Přehled projektů financovaných z evropských zdrojů

V roce 2014, stejně jako v řadě let předchozích, vystupoval Národní památkový ústav jako aktivní příjemce dotací z operačních programů strukturálních fondů EU pro období 2007–2013. Finanční prostředky určené k obnově památek a jejich zpřístupnění kulturním a vzdělávacím aktivitám pro laickou i odbornou veřejnost čerpal NPÚ zejména z Integrovaného operačního programu (IOP) z prioritní osy 5.1 Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví s názvem Vracíme památky do života. Pod hlavičkou programu byla právě v roce 2014 dovršena rekonstrukce vily Stiassni v Brně, kterou NPÚ otevřel v podobě Centra obnovy památek architektury 20. století. Další z úspěšně uzavřených akcí IOP 5.1, přestože k oficiálnímu uzavření projektu došlo až na počátku roku 2015, NPÚ představil v Kroměříži, kde při vzorově zrekonstruované Zámecké zahradě vzniklo Národní centrum zahradní kultury. Ve stejném operačním programu, v ose 1.1 Rozvoj informační společnosti ve veřejné správě NPÚ aktivně využíval prostředky k digitalizaci vlastních historických a archivních fondů, resp. si vytkl za cíl modernizaci elektronické databáze památek.

Četnými projekty, které již byly schváleny, je NPÚ zastoupen také v Operačním programu Životní prostředí. Finanční prostředky zde cílí zejména na obnovu, regeneraci a revitalizaci vybraných zámeckých parků a zahrad i krajinných struktur.

NPÚ, který je současně institucí vzdělávací, se soustřeďuje také na edukační aktivity a rozvoj výukových programů, a to nejen v rámci systému celoživotního vzdělávání.

V únoru roku 2014 v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost byl na územním odborném pracovišti v Telči spuštěn nový vzdělávací modul Řemeslná obnova historických staveb. Současně je důraz kladen i na modernizaci počátečního vzdělávání, kdy ve spolupráci s vybranými vysokými školami v Praze obrátil NPÚ v součinnosti s Klubem za starou Prahu pozornost na inovaci vysokoškolských studijních programů a výuky památkové péče projektem Studentská mise při zhodnocení památkového potenciálu Prahy, realizovaného v rámci Operačního programu Praha – Adaptabilita.

NPÚ je rovněž příjemcem dotací z finančních mechanismů EHP/Norsko 2009–2014. V rámci nich navazuje projektem Průmyslové dědictví spolupráci s norskou památkovou institucí Riksantikvaren, týkající se dokumentace a hodnocení průmyslových památek. V dalších dvou projektech, jejichž začátek formálně spadá do sledovaného období, proběhne rekonstrukce unikátního novogotického templu v zámeckém parku v Krásném Dvoře a bude zřízeno nové Centrum studijních pobytů při SHZ Český Krumlov s cílem zpřístupnit cenou Sloupovou siň pro přednáškové cykly a vytvořit návazné ubytovací kapacity.

Následující přehled, v abecedním pořadí dle názvů programů, představuje optikou celkových nákladů jednotlivé projekty, které byly v roce 2014 buď úspěšně ukončeny, nebo jejich schválení a realizace do roku 2014 spadaly, přičemž jsou dále naplňovány i v roce 2015. Zároveň je nutné dodat, že v celé řadě dalších projektů figuruje NPÚ na pozici partnera.

Název programu/projektu	Celkové náklady
Finanční mechanismus EHP	
Obnova novogotického templu v zámeckém parku v Krásném Dvoře	16 342 227
Průmyslové dědictví	3 852 225
SHZ Český Krumlov – Centrum studijních pobytů	32 070 840
Integrovaný operační program 1.1	
Digitalizace fondů NPÚ	34 900 000
Památkový katalog (informační systém evidence památek ve vazbě na RUIAN)	17 863 300
Integrovaný operační program 5.1	
Centrum obnovy památek architektury 20. století (vila Stiassni)	191 483 478
Kuks – Granátové jablko	453 348 434
Národní centrum divadla a tance (Valtice)	183 864 608
Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži	356 150 000
Schola Naturalis – projekt revitalizace zámku Veltrusy a centrum Evropské úmluvy o krajině	237 593 989
Operační program Praha – Adaptabilita	
Studentská mise při zhodnocení památkového potenciálu Prahy	1 775 227
Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost	
Zvýšení konkurenceschopnosti v rámci celoživotního vzdělávání v oblasti obnovy a trvale udržitelného rozvoje kulturního dědictví	3 452 503

Operační program Životní prostředí	
Obnova krajinářské části zámeckého parku Mnichovo Hradiště	2 516 949
Obnova krajinářských úprav státního hradu Šternberk	1 544 701
Obnova vegetačních prvků v parku státního zámku Jánský Vrch – II. etapa	1 709 807
Obnova zahrady u vily Stiassni	1 830 536
Regenerace zámeckého parku zámku Kozel – vybrané plochy	924 366
Revitalizace části zámeckého parku Hradec nad Moravicí – I. etapa	3 400 537
Revitalizace zámeckého parku Žleby	3 889 078
Sadovnické úpravy vybraných ploch v areálu kláštera Kladruby u Stříbra, část A	1 136 444
Stabilizace a obnova porostu v zámeckém parku Třeboň	1 295 761
SZ Sychrov – realizace péstebních opatření a obnovy aleje Rohanka (lipová a dubová alej)	1 142 959
SZ Telč – Revitalizace zeleně v areálu zámeckého parku	1 678 880
SZ Uherčice – Obnova vegetačních úprav zámeckého parku v Uherčicích – extravilán	1 522 890

Finanční mechanismus EHP

Obnova novogotického templu v zámeckém parku v Krásném Dvoře

Finanční podpora projektu obnovy templu v zámeckém parku v Krásném Dvoře byla přiznána v listopadu roku 2014. Cílem projektu, jenž má být realizován do konce dubna roku 2016, je celková obnova značně zchátralé památkově chráněné stavby zahradní architektury – templu, prvního příkladu novogotické stavby v ČR.



Průmyslové dědictví

Průmyslové dědictví je projektem započatým v polovině roku 2014, za kterým sice nezůstanou stát opravené budovy nebo zrestaurované předměty, ale jeho poslání je pro zachování kulturního dědictví neméně důležité. Je zaměřen na poznání, zhodnocení a zprostředkování poznání v oblasti péče o průmyslové dědictví. Základem je seznámení spolupracujících institucí, NPÚ a norského Riksantikvaren, s průmyslovým dědictvím obou zemí, s metodami jeho dokumentace, hodnocení z pohledu památkové péče, metodami obnovy i možnostmi jeho tolik potřebného nového využití.

SHZ Český Krumlov – Centrum studijních pobytů

Prvořadým cílem projektu je zachránit, celkově obnovit, zpřístupnit a atraktivně využívat jeden z nejcennějších objektů zámeckého areálu, bývalou Sloupovou síň na prvním nádvoří. V jejích prostorách vzniknou přednáškové sály a ubytovací kapacity pro intenzivní studijně-rekreační pobyt skupin studentů. Tematicky se Centrum studijních pobytů zaměří na problematiku správy, obnovy a rozvoje památky UNESCO, stejně jako na otázky týkající se kultury a venkova v Čechách a střední Evropě.

Integrovaný operační program 1.1

Památkový katalog (informační systém evidence památek ve vazbě na RUIAN)

Cílem nového informačního systému evidence památek je postupné nahrazení dnes již zastaralé databázové aplikace MonumIS pro vedení Ústředního seznamu kulturních památek. Nový Památkový katalog NPÚ umožní efektivní sběr a evidenci dat, jejich operativní správu a následnou prezentaci. Bude kompatibilní se stávajícími systémy a plně slučitelný s Integrovaným informačním systémem památkové péče. V roce 2014 byla zahájena realizace technického řešení projektu a dodány licence databázového SW.

Digitalizace fondů NPÚ

Prioritou projektu je ochrana a zpřístupnění památkových, historických a archivních fondů NPÚ. Nejprve bude zajištěna digitalizace listinných dokumentů ÚSKP, v druhé etapě pak bude ve specializovaném digitálním centru zpracován dokumentační fond, včetně vzácných skleněných negativů z konce 19. století, stavebních plánů, starých tisků, textilií apod. Část digitalizovaných dokumentů bude veřejnosti a odborným badatelům zpřístupněna přes on-line webové rozhraní. V roce 2014 byla dodána Analýza postupů digitalizace či zřízeno pracoviště digitalizace s postupným zaváděním do plného provozu.

Integrovaný operační program 5.1

Centrum obnovy památek architektury 20. století (vila Stiassni)

Cílem projektu byla rekonstrukce významného příkladu moderní architektury, vily vystavěné brněnským průmyslníkem Alfredem Stiassnim v roce 1929, a vybudování nového národního metodického Centra obnovy památek architektury 20. století v Brně (COPA). Více informací je uvedeno ve třetí kapitole.

Kuks – Granátové jablko

Hlavním cílem projektu je vzorová obnova a oživení jedinečného barokního areálu hospitálu Kuks, prohlášeného v roce 1995 národní kulturní památkou, který se nacházel v dosti žalostném stavu. Více informací je uvedeno ve třetí kapitole.

Národní centrum zahradní kultury v Kroměříži

Dlouhodobým cílem je snaha zvýšit všeobecné povědomí o vysoké umělecké a kulturně-historické hodnotě památek zahradního umění. Realizační fáze projektu byla zaměřena především na provedení vzorové obnovy významné části Květné zahrady a v nedaleké Podzámecké zahradě pak bylo v rámci projektu vybudováno potřebné technické zázemí. V interiéru Arcibiskupského zámku byly dále zřízeny prostory pro informační, edukační a prezentační aktivity. Další informace jsou uvedeny ve třetí kapitole.



Národní centrum divadla a tance (Valtice)

Jádro projektu spočívá v rekonstrukci tří objektů rozsáhlého zámeckého areálu, které poslouží jako zázemí pro uměleckou a výukovou činnost divadelních profesionálů, studentů i amatérů. V zachovaných obvodových zdech pozdně barokního divadla vzniká plnohodnotná replika původní scény z roku 1790 včetně funkční dřevěné jevištní mašinérie. Zázemí pro účinkující je situováno do přilehlého zámeckého křídla a vstupní prostory pro diváky byly vybudovány ve staré lisovně. Budova bude, jako moderní technologií vybavená funkční kopie barokního divadla, evropskou raritou. Kompletní rekonstrukce se dočká rovněž někdejší zimní jízdárna, kde vzniká sál pro pořádání kulturních akcí.

Schola Naturalis – projekt revitalizace zámku Veltrusy a centrum Evropské úmluvy o krajině

Projekt Schola Naturalis sestává ze vzorové obnovy přírodně-krajinářského celku zvaného okrasný statek, parku a drobných staveb v něm. Vedle znovu oživené hospodářsko-zemědělské činnosti, rekonstrukce daňčí obory s ukázkami myslivosti a obnovených energeticko-ekologických zdrojů vzniklo v areálu také Centrum kulturně-ekologického vzdělávání. Pro studenty zejména ZŠ a SŠ zde budou připravovány výukové moduly se zaměřením na kulturní oblasti, historické a přírodní dědictví. Spolupráce je navázána s Českou zemědělskou univerzitou a Střední zemědělskou školou v Rakovníku.

Operační program Praha – Adaptabilita

Studentská mise při zhodnocení památkového potenciálu Prahy

Naplňování aktivit projektu Studentská mise se soustředilo zejména do roku 2014. Studenti ze tří vysokých škol pokračovali v započatém průzkumu památkového potenciálu na území pražských Košíř a Hlubočep. Více informací lze nalézt ve třetí kapitole.



Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Zvýšení konkurenceschopnosti v rámci celoživotního vzdělávání v oblasti obnovy a trvale udržitelného rozvoje kulturního dědictví

Realizace projektu pokračovala v roce 2014 pilotním ověřením nově vytvořeného vzdělávacího programu Řemeslná obnova historických staveb. Program zprostředkovává informace, dovednosti a postupy využitelné v praxi obnovy památek a předmětů kulturní povahy a je určen řemeslníkům a dalším účastníkům procesu obnovy. V pilotní fázi vzdělávání absolvovalo 80 účastníků v osmi modulech rozdělených na jednotlivá řemesla a v modulu Památková péče a příprava a realizace památkové obnovy. Součástí vzdělání byla i tvorba tištěných studijních opor.

Operační program Životní prostředí – výběr

Obnova zahrady u vily Stiassni

V rámci obnovy areálu vily Stiassni (viz IOP 5.1) byla obnovena i rozsáhlá zahrada ze 30. let 20. století. Založení a regenerace sídelní zeleně o celkové ploše 3,288 hektaru měly za cíl navrácení původní kompozice zahrady. Během realizace bylo vysazeno 539 a ošetřeno 122 kusů dřevin. Udržitelnost projektu je zajištěna provozem objektu vily a jejího okolí. Realizací bude zaručena dlouhodobá stabilita vegetačních prvků.

SZ Sychrov – realizace pěstebních opatření a obnovy aleje Rohanka (lipová a dubová alej)



Od prosince roku 2013 probíhala obnova lipové a dubové aleje zvané Rohanská. Ta se stala významným krajinným prvkem a důležitým dokladem zahradní architektury své doby. K této skutečnosti bylo pečlivě přihlíženo při obnovovacích pracích, které byly soustředěny zejména do roku 2014. Projekt spočíval v odborném posouzení stavu a bezpečnosti jednotlivých stromů, jejich následném ošetření, vykácení nestabilních či poškozených kusů, výsadbě nových a odstranění náletových dřevin. Při provádění všech prací byl vždy brán zřetel na uchování co nejpůvodnější podoby celku. Rohanská alej byla slavnostně otevřena 27. srpna 2014.

Stabilizace a obnova porostu v zámeckém parku Třeboň

Zámecký park v Třeboni, doložený již v 16. století, doznal zásadní úpravu do podoby anglického krajinářského parku v roce 1804 vysazením velké kolekce stromů a dřevin. Značnou část území zaplavila v srpnu roku 2002 voda z odpadní stoky rybníka Svět. Ta způsobila značné škody na porostech dřevin či trávnickových plochách. Projekt úpravy přístupného areálu plnicího i funkci hlavního městského parku řeší velký jednorázový zásah s cílem obnovy historické kompozice, stabilizace stávajících porostů dřevin a jejich posílení novou výsadbou pro udržení biologické rozmanitosti na celém území památkově chráněného zámeckého parku. Realizace projektu vede také k prodloužení životnosti a zlepšení zdravotního stavu již vzrostlých stromů a k vyšší provozní bezpečnosti. Všechny zásahy jsou prováděny pod odborným dohledem Správy CHKO Třeboňsko a AOPK České Budějovice.

Více informací je zájemcům k dispozici na www.npu.cz/pro-odborniky/narodni-pamatkovy-ustav/evropske-dotace, případně se mohou obracet na oddělení mimorozpočtového financování GnŘ.

Program podpory archeologických výzkumů

V roce 2014 vyčlenil Národní památkový ústav již druhým rokem přímo ve svém rozpočtu finanční prostředky, které byly použity zejména na realizaci archeologických výzkumů. Příkazem generální ředitelky NPÚ č. XIV/2014/NPÚ byly stanoveny jednak druhy archeologických akcí, jejichž náklady lze v souladu se zákonnými pravidly hospodaření v rámci organizační struktury NPÚ hradit, tak také pravidla čerpání vyčleněných prostředků. Především se obor archeologie v NPÚ snaží částí svých odborných kapacit naplňovat veřejný zájem v oblasti kompenzace nákladů spojených s prováděním záchranných archeologických výzkumů, které musí být dle §22., odst. 2, zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, realizovány tam, kde je osobou, v důsledku jejíhož působení jsou ohrožovány archeologické nálezy, fyzická osoba nepodnikající. Protože od roku 2012 není finančně naplňován Program podpory záchranných archeologických výzkumů Ministerstva kultury, dle svých možností se tak NPÚ snaží aktivně působit v této oblasti s cílem chránit kulturní dědictví archeologické povahy. NPÚ však není pouze jednou z více než stovky organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů dle znění §21., odst. 1, výše zmíněného zákona, je také organizací, která spravuje památkové objekty v majetku státu a současně je ex lege odbornou organizací památkové péče. Je proto přirozené, že Program podpory archeologických výzkumů v NPÚ je otevřen také pro zjišťovací akce na objektech ve správě NPÚ, které umožní zejména kvalitnější přípravu pro jejich plánovanou památkovou obnovu. Neuzavírá se dále ani náhodným nálezům a archeologickým výzkumům, které mají za úkol definovat památkovou hodnotu konkrétních lokalit, které by měly být chráněny jako součást Ústředního seznamu kulturních památek ČR. Národní památkový ústav je také správcem části archeologických nálezů, které svou činností získává. Ne vždy v minulosti byl tento materiál řádně ošetřen a uložen, a proto je to také jedna z oblastí, kde mohou být prostředky z rozpočtu NPÚ využity.

V celkovém součtu byly přidělené dva miliony korun využity na celkem 51 akcí. Také tentokrát byla většina prostředků směřována na akce, kdy v důsledku činnosti fyzické osoby nepodnikající, např. při stavbě rodinného domu či opravě památkového objektu v soukromých rukou, bylo nutno realizovat záchranný archeologický výzkum. Takových výzkumů provedlo např. opavské archeologické pracoviště sedm z celkových deseti. Jednalo se o záchranné výzkumy vyvolané stavbou rodinných domů na dlouhodobě zkoumaných pravěkých lokalitách v Opavě – Kylešovicích, Slavkově u Opavy a v Neplachovicích. Podobné výzkumy realizovala také další pracoviště NPÚ.

Nově byla část prostředků věnována na poznávání památek, které by mohly být pro svou hodnotu zapsány do Ústředního seznamu kulturních památek, případně na stabilizaci stavu již památek prohlášených. Sem patří archeologický výzkum reliktní raně novověké šibenice u Přimdy, okr. Tachov. Výzkum ověřil, že relikty kruhové stavby z kamene, které byly znovuobjeveny v roce 2006, náležitě zaniklé šibenici, o níž jsou zprávy z první poloviny 18. století. Zaniklá šibenice byla kruhového půdorysu se vstupem na severovýchodní straně, z obvodového zdiva vystupovaly na vnitřní straně čtyři pilíře, které původně nesly dřevěné trámy.



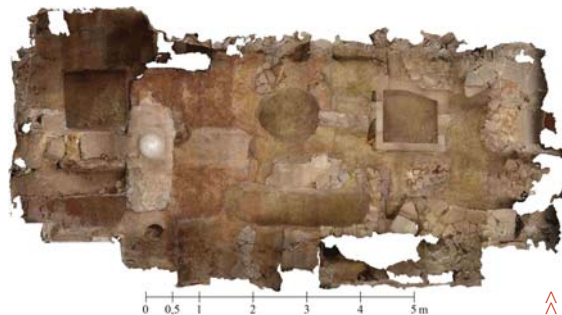
Podle charakteru destrukce byla stavba zvenku i zevnitř omítnuta a natřena vápenným nátěrem. Výzkum přinesl i doklady hmotné kultury související s provozem objektu: střepy keramických nádob rozšlapaných v úrovni tehdejšího povrchu terénu, část lžice, šatní spínadla (háčky, knoflík, špendlík), militaria (kule) či součásti konstrukce stavby (hřebíky). Mezi specifické nálezy patří lidské kosti nepohřbených odsouzenců. Relikt objektu bude v terénu prezentován šetrným způsobem – zakrytý kamennou vyrovnávkou kopírující půdorys. Podobnou akcí byla stabilizace hradní zříceniny Starý Rybník, okr. Cheb. Cílem prací bylo stabilizovat základové poměry zdi a související suterény. Archeologická exkavace se soustředila na dokumentaci souvisejících konstrukcí a odhalovaných historických terénů. Součástí prací bylo i geodetické a fotogrammetrické zaměření částí hradu, které jsou stále ohroženy zřícením, stejně jako dendrochronologické určení autentických dřevěných součástí ohrožené konstrukce hradu. Výzkum zachytil několik gotických kamenických článků se stopami autentických barevných povrchových úprav.

Řádná péče o státní památkové objekty spravované NPÚ je další oblastí, kam směřovaly prostředky nevelkého programu. Je nutno zdůraznit, že poznání archeologické charakteristiky jednotlivých objektů je klíčové pro řádné plánování památkových obnov i běžné údržby tak, aby co nejméně poškozovala kulturní dědictví archeologické povahy. Sem patří např. odvodnění tzv. malého mostu na hradě Velhartice, při jehož přípravě byla v jeho mostovce otevřena zjišťovací sonda. Jejím účelem bylo odhalit, zdokumentovat a interpretovat přítomné kulturní vrstvy, a stanovit tak limity pro řešení odvodnění mostu. Dle dosavadního stavu poznání byl most vystavěn buď ihned při vzniku hradu (na sklonku 13. století), nebo nejpozději během 14. století. Jedná se o dvouobloukový most o délce cca 7 m a šířce cca 2,5 m, který ve směru V–Z překonává přibližně 3,5 m hluboký příkop. Zánik obranného charakteru příkopu před horním hradem lze předpokládat již v 15. století, kdy se začal také příkop zasypávat, celý byl pak zahrnut krátce po roce 1600. Jeho zasypáním (včetně mostku) a zarovnaním terénu vznikla dlouhá nájezdová rampa, která byla na jižní straně fixována tarasní zdí. Rampa zde existovala až do 80. let 20. století, kdy byl most obnoven a upraven do dnešní podoby. Předpoklad, že byly veškeré historické vrstvy v rámci obnovy mostu v 80. letech 20. století odebrány, se nepotvrdil, historický horizont byl



oproti původnímu očekávání zachycen již v hloubce 20 cm pod současným terénem. Jedná se o pozůstatek násypu – vyrovnávky terénu, který lze dle přítomného materiálu datovat do 17.–18. století. Nejcennějším nálezem je však << štětová dlažba, která byla ve východní části sondy zachycena v hloubce cca 50 cm. Vzhledem k tomu, že dlažba nasedá na zásyp někdejšího příkopu, lze ji datovat nejdříve do 17. století. Další výzkumy byly realizovány také na jiných objektech ve správě NPÚ, např. na Kunštátě, ve Valticích nebo na Nových Hradech.

Do kvalitnějšího poznání památkového fondu směřovaly také další dokumentační práce, jako např. další etapa geofyzikálního průzkumu barokní zahrady na SZ Lemberk. Nedestruktivní archeologický výzkum formou geofyzikálního průzkumu je nedílnou součástí komplexně pojímaného archeologického výzkumu, který si v rámci akce obnovy barokní zahrady klade za cíl zejména poskytnout kvalitní pramennou základnu coby součást předprojektové přípravy a rozšířit tím znalosti o výjimečném dokladu barokního zahradního umění. Geofyzikální průzkum byl naplánován tak, aby minimalizoval zemní zásahy do terénu a napomohl stanovit strategii mikrosondáže. Terénní měření bylo realizováno formou kombinace tří geofyzikálních metod, a to elektrického odporového měření, Cesiova magnetometru a zemního radaru. Do této kategorie patří i zhotovení RD modelu



archeologických situací a nálezů v kostele sv. Jana Křtitele v Dolních Chabrech.

V 70. letech byly v interiéru kostela sv. Jana Křtitele odkryty fragmenty substrukcí tří starších kostelních staveb. Vzhledem k mimořádnosti nálezu bylo tenkrát rozhodnuto odkryté stavby prezentovat. Postupem času se ale začaly jednotlivé konstrukce rozpadat a hrozila úplná destrukce. Jedinou možností bylo opětovné zasypání. Před tím byla provedena (v rámci revizního výzkumu) dokumentace staveb současnými metodami, z nichž nejdůležitější bylo laserové skenování. Vlastní archeologické nálezy byly dokumentovány jak laserovým skenováním, tak 3D fotogrammetrií a byl vyhotoven model náleзовé situace zpracovaný do podoby zasítovaného mračna bodů. Interiér lodi kostela byl dokumentován pouze metodou laserového skenování bez textury, apsida (s výmalbou) byla dokumentována fotogrammetricky.

Konečně, řádná péče o náleзовý fond a jeho zpracování byla poslední oblastí, kam směřovaly prostředky z tohoto programu. Došlo tak na konzervaci kovových předmětů získaných z archeologického výzkumu v areálu kostela sv. Víta u Ledče nad Sázavou (okr. Havlíčkův Brod). Výzkum proběhl v listopadu a prosinci roku 2011 a květnu až srpnu roku 2012. Laboratorně zpracovány byly také archeologické nálezy ústeckého pracoviště NPÚ. Jednalo se o nálezy z výzkumů z let 1993 a 2000, které byly provedeny na zámku v Benešově nad Ploučnicí (čp. 52 a 54) a o nálezy získané při rekonstrukci objektů zámku a kostela sv. Floriána v Krásném Březně v letech 2009–2012. Vyhodnoceny byly také environmentální nálezy získané archeologickým výzkumem barokní zahrady v Lemberku.

Charakterizován byl pouze zlomek výzkumů, které archeologická pracoviště NPÚ realizovala v roce 2014. Jejich spektrum bylo tentokrát širší než obvykle a je zcela přizpůsobeno nejen naplňování veřejného zájmu ve smyslu pomoci záchraně archeologických informací při stavebních akcích realizovaných fyzickými osobami nepodnikajícími, ale také zájmu poznávání a ochrany památkového fondu archeologické povahy. Konečně byla zohledněna také role NPÚ jako řádného správce památkových objektů. Věříme, že podobný přístup přinese pozitivní výsledky také v roce 2015, kdy je opět vyčleněna částka, kterou lze v rámci programu čerpat.



Generální ředitelství

Kontakt

Valdštejnské náměstí 3/162, 118 01 Praha 1 – Malá Strana
tel.: 257 010 111, fax: 257 010 168
epodatelna@npu.cz, www.npu.cz/gnr

Vedoucí pracovníci

Ing. arch. Naděžda Goryczková,
generální ředitelka
sekretariát: 257 010 166
goryczkova.nadezda@npu.cz

Mgr. Petr Spejchal,
vedoucí odboru kancelář generální ředitelky
257 010 149, spejchal.petr@npu.cz

Ing. Petr Volfík, vedoucí odboru informatiky
257 010 555, volfik.petr@npu.cz

Mgr. Martin Tomášek PhD.,
náměstek sekce památkové péče
257 010 150, tomasek.martin@npu.cz

Ing. arch. Alexandra Křížová,
vedoucí odboru evidence a dokumentace
257 010 117, krizova.alexandra@npu.cz

Pavel Jerie,
vedoucí odboru péče o památkový fond
257 010 266, jerie.pavel@npu.cz

Ing. Josef Pavlíček,
náměstek sekce provozně ekonomické
220 184 062, pavlicek.josef@npu.cz

Marta Lamačová,
vedoucí odboru ekonomického řízení NPÚ
220 184 099, lamacova.marta@npu.cz

Ing. Ivan Burian,
vedoucí odboru správy majetku a VZ
220 184 067, burian.ivan@npu.cz

Ing. Radka Lukášová,
vedoucí odboru ekonomického řízení ÚOP
– detašované pracoviště Ostrava
724 664 007, lukasova.radka@npu.cz

Mgr. Petr Fedor,
náměstek pro správu památkových objektů
234 653 126, fedor.petr@npu.cz

Poradní orgány ředitelky

Ediční rada NPÚ
Kolegium generální ředitelky
Komise kastelánů
Komise pro archeologii při generální ředitelce
Komise pro ochranu památkového fondu v oblasti železniční dopravy
Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století
Komise pro plnění úkolů vědy a výzkumu
Redakční rada časopisu Zprávy památkové péče
Vědecká rada generální ředitelky NPÚ

Obecné informace o činnosti pracoviště

Generální ředitelství řídí celkovou činnost Národního památkového ústavu a v rozsahu vymezeném vnitřními předpisy přímo zajišťuje vybrané úkoly státní památkové péče. Do jeho působnosti spadá celá Česká republika. V jeho kompetenci je dohled a výkon odborné památkové péče na všech národních kulturních památkách včetně památek UNESCO.

Pracoviště zajišťuje vedení Ústředního seznamu kulturních památek včetně příslušných databází. Koordinuje digitalizaci oborových dat a tvorbu metodik pro péči o památkový fond. V oblasti odborné spolupráce s výkonnými orgány státní správy přednostně připravuje vyjádření ke konzervaci a obnově národních kulturních památek, zejména těch, které jsou ve správě NPÚ, a památek zapsaných na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO, a poskytuje širokou součinnost jednotlivým územním odborným pracovištím pro otázky péče o další kulturní památky a památková území. Spravuje rozsáhlé sbírky fotografické, grafické a plánové dokumentace a bohatou oborovou knihovnu. Generální ředitelství rovněž organizuje oborový výzkum a oborové vzdělávací kurzy pro absolventy středních i vysokých škol.

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

V první polovině roku 2014 byl zahájen dlouho připravovaný projekt **digitalizace fondů NPÚ**. Národní památkový ústav získal v roce 2014 prostřednictvím výzvy 17 IOP podpořené Evropským fondem pro regionální rozvoj finanční podporu a zahájil digitalizaci více než milionu dokumentů, které postupně elektronicky zpřístupní.

Součástí generálního ředitelství je **technologická laboratoř NPÚ**, jejíž prakticky zaměřené akce, orientované na představení tradičních technologií a průzkumy historických stavebních materiálů získávají stále větší oblibu; v roce 2014 připravili pracovníci laboratoře pro široké spektrum zájemců speciální prohlídky a uspořádali tři turnusy workshopů Letní školy památkové technologie.

Jako velice významná se hned v prvním roce existence ukázala činnost **Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století**, ustanovené jako poradní orgán generální ředitelky NPÚ s cílem definovat a kvalifikovaně pojmenovávat hodnoty architektury a uměleckých děl ve veřejném prostoru vzniklých po roce 1945. Doporučila například památkově chránit brněnské sídliště Lesná, vrátit památkovou ochranu brněnskému hotelu International, vyjádřila se k památkovým hodnotám nádraží v Havířově a v Chebu či k významu architektury kulturního domu v Semilech.

V roce 2014 připravilo generální ředitelství NPÚ řadu akcí a aktivit, které měly přispět ke zvýšení povědomí o existenci a významu Národního památkového ústavu u široké veřejnosti a k propagaci jeho činností na poli památkové péče i správy památkových objektů.

S velkým ohlasem se v roce 2014 setkala vyhlášení prvního ročníku **Ceny Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro**, veřejného ocenění v oblasti obnovy památek, jejich restaurování, významného objevu či nálezů, prezentace a záchrany kulturní památky. Akce nominované za jednotlivé kraje do celostátního kola, ocenění i slavnostní předání cen v září roku 2014 na zámku v Nebíloveh přispěly k posílení povědomí společnosti o potřebě zachování kulturních a památkových hodnot, které nás obklopují.

Prezentaci památkových témat se věnoval také další ročník přednáškového cyklu **O památkách trochu jinak**, pořádaný v galerii Ledebourského paláce pro zájemce z řad odborné i laické veřejnosti. V roce 2014 nesl název Pod nohama i nad hlavou; kámen v památkové péči. Odborným tématům památkové péče byl prostor věnován také na veletrhu Památky 2014, konaném v říjnu na pražském holešovickém výstavišti. Kromě něj se Národní památkový ústav účastnil veletrhů cestovního ruchu Go a Regiontour v Brně a Holiday World v Praze.

Bohatá publikační činnost instituce, která v roce 2014 spočívala ve vydání na 50 publikací a metodik, byla představena na veletrhu Svět knihy v květnu, celoročně jsou knihy k dispozici ve znovuotevřené prodejně a informačním centru NPÚ sídlícím v Praze v ulici Na Perštýně a na ni navázanému e-shopu NPÚ.



Přednáška doc. Štulce v prodejně a informačním centru

Zvýšenou pozornost věnovalo v roce 2014 generální ředitelství NPÚ propagaci památkové péče a kulturního dědictví také prostřednictvím mediální komunikace. Oddělení prezentace a vnějších vztahů generálního ředitelství za daný rok vydalo padesát tři tiskových zpráv a v měsících dubnu až říjnu navíc novinářům určené newslettery s výčtem aktuálních akcí na hradech a zámcích. Metodicky rovněž vede činnost pracovníků vztahů k veřejnosti na územních odborných pracovištích a územních památkových správách (během roku se uskutečnila čtyři pracovní setkání). Celý rok probíhala také první část přípravy struktury nového webu, který bude spuštěn v prvním pololetí roku 2016.

Vedle vlastních témat se pracovníci generálního ředitelství NPÚ věnovali aktivitám s celostátním významem, a to jak z hlediska organizačního, tak z hlediska podpory významných akcí pořádaných v regionech. Významně se podíleli na organizaci a propagaci aktivit pořádaných v rámci projektu Po stopách šlechtických rodů; v roce

Výstava Hrady a zámky objevované a opěvované



2014 to byl čtvrtý ročník projektu s názvem Rok pánů z Kunštátu, v samém závěru roku však již byla zahájena první akce ročníku pátého s názvem Velká hradozámecká inventura, totiž výstava Hrady a zámky objevované a opěvované, zpřístupněná od 19. prosince v Jízdárně Pražského hradu.

Dalším významným tématem, které NPÚ v roce 2014 připomínal, bylo sté výročí sarajevského atentátu na následníka rakousko-uherského trůnu, velkovévodu Františka Ferdinanda d'Este, vypuknutí první světové války, osudy významných osobností, ale také změnu životního stylu v průběhu „dlouhého“ 19. století.

Nejen na památkách ve správě NPÚ pokračoval v roce 2014 **věrohodnostní program**, k němuž se připojilo celkem 130 hradů, zámků, klášterů, historických pivovarů a dalších památek státních, městských i soukromých. Program umožňuje návštěvníkům za pět vstupenek získat šestý vstup na památku dle vlastního výběru zdarma. Vyplněné pasy se navíc dostávají do slosování o zajímavé ceny a zážitky – například o nocování na hradech a zámcích. Tradičně se konala i Hradozámecká noc, do níž se 30. srpna 2014 zapojilo 81 památek a jejímž centrem byl státní zámek Kunštát.

Více informací o vybraných akcích je k dispozici ve třetí kapitole.



Hradozámecká noc na státním hradu a zámku Frýdlant

Poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, za rok 2014

Na základě ust. § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů předkládáme následující počty věcí, vyřizovaných v intencích tohoto zákona v roce 2014:

územní útvary – celkem počet žádostí: 35
generální ředitelství – celkem počet žádostí: 21
celkem počet za NPÚ: 56

počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 7
počet odvolání proti rozhodnutí, předaných MK: 2

počet stížností podle § 16a InfZ, předaných MK: 0
počet stížností podle § 16a InfZ, vyřízených formou autoremedury: 3

Rozsudek soudu ve smyslu § 18 odst. 1 písm. c) InfZ, tj. ve věci přezkoumání zákonnosti povinného subjektu, nebyl vydán, jelikož zákonnost může být přezkoumána toliko u rozhodnutí nadřízeného orgánu, tj. MK.

Výhradní licence ve smyslu § 18 odst. 1 písm. d) InfZ nebyla vydána žádná.

Územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze

Kontakt

Na Perštýně 356/12,
110 00 Praha 1 – Staré Město
tel.: 234 653 111, fax: 234 653 119
uop.hmp.sekretariat@npu.cz
www.npu.cz/uop-hmp

Vedoucí pracovníci

Ing. arch. Ondřej Šefců, ředitel
234 653 122, sefcu.ondrej@npu.cz

Mgr. Josef Hájek, vedoucí odboru evidence, dokumentace a informačních systémů
234 653 131, hajek.josef@npu.cz

Mgr. Horymír Kubíček, vedoucí odboru péče o památkový fond
234 653 273, kubicek.horymir@npu.cz

PhDr. Jaroslav Podliska, Ph.D., vedoucí odboru archeologie
234 653 132, podliska.jaroslav@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Interní komise
Památková rada
Pražská archeologická komise
Regionální komise

Obecné informace o činnosti pracoviště

Územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze má působnost v celém rozsahu hlavního města České republiky. Pražská památková rezervace v historickém jádru hlavního města představuje svou výměrou 895 hektarů nejen největší městskou památkovou rezervaci v České republice, ale i jednu z největších na světě. Celosvětový význam pražského historického jádra podtrhl zápis na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO v roce 1992.

Pracoviště vykonává v rámci hlavního města Prahy odborný dohled a dokumentaci památkového fondu a spolupracuje při realizaci obnovy památek v souladu se závaznými stanovisky. Vzhledem k rozloze příslušného území, bohatství pražského památkového fondu a mimořádně rozsáhlé stavební a developerské aktivitě náleží agenda pracoviště dlouhodobě k nejrozsáhlejším v rámci celého NPÚ (bezmála 21 tisíc písemných vyjádření k navrženým stavebním činnostem, obnově a restaurování kulturních památek aj., přibližně 7 tisíc odborných konzultací jak na půdě ústavu, tak v terénu).

ÚOP je zapojeno do přípravy Management Planu Prahy, má zástupce v Radě světové památky (poradní orgán pro Prahu), jeho pracovníci publikovali v roce 2014 více než tři desítky příspěvků, podíleli se na celosemestrální výuce na vysokých školách, upřádali asi 20 přednášek pro odborníky i širokou veřejnost, účastnili se zpracovávání šesti grantů a výzkumných úkolů.

Profil územního odborného pracoviště v Praze výrazným způsobem spoluvytváří jeho samostatný archeologický odbor. K jeho hlavním úkolům náleží vedle výkonu a koordinace archeologické činnosti ve smyslu státní památkové péče také provádění záchranných archeologických výzkumů na území hlavního města, především v jeho historické části. Činnost celého odboru je úspěšně prezentována na webu www.archeopraha.cz.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	2 100
Program záchrany architektonického dědictví	4 125
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	2 620
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	600
Program restaurování	1 130
Celkem	10 575

Počet archeologických akcí

Dohled	12
Záchranný archeologický průzkum	29
Celkem	41

Operativní průzkumy a dokumentace

Hradčany čp. 68 – Hradčanské náměstí 7
Malá Strana čp. 480 – Maltézské náměstí 8
Nové Město čp. 1132 – Petrská 4

Staré Město čp. 344 – Na Perštýně 5
Staré Město čp. 352 – Jilská 1
Staré Město čp. 800 – U Obecního dvora 9

Vyšehrad – Táborská brána
Bubeneč – kostel sv. Gotharda
Michle čp. 25 – U Michelského mlýna 1

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Archeologické výzkumy

Archeologové ÚOP realizovali celkem 41 archeologických akcí, většinu z nich v prostoru Pražské památkové rezervace, v rámci stavebních prací při rekonstrukci domovních objektů, revitalizaci inženýrských sítí a drobných novostavbách v rámci dnešní zástavby. K nálezově nejvýznamnějším akcím patřily tři výzkumy:

- nález opevnění pod malostranským divadlem Inspirace (více informací je uvedeno ve třetí kapitole);
- výzkum v bývalé koleji theatinů v Thunovské čp. 192 (J. Čiháková), započatém roku 2011, kde se podařilo identifikovat raně gotickou městskou hradební zeď, před níž předstupoval věžovitý útvar (věž či brána), dále utomovanou dlažbu se stopami provozu v západovýchodním směru, příkop z roku 1278 v severojižním směru západně od brány, fragmenty nadzemního lomového zdiva hradby a brány (jediné pozůstatky neznámé brány a městské zdi v západní linii opevnění z 13. stol. zbudovaného Přemyslem Otakarem II.), nález fragmentu staršího, raně středověkého domu o několika stavebních fázích z 9.–10. stol., začleněného v 11.–12. stol. do železářského výrobního okrsku s četnými ohništi a pecemi;
- další etapy výzkumu v areálu Klementina čp. 1040 (J. Havrda, A. Žďárská, M. Kovář), kde byla v trase pro kabelovod na hlavním nádvoří blízko kostela sv. Klimenta objevena část raně středověkého pohřebiště z druhé poloviny 9. až počátku 10. století, několik pyrotechnologických objektů asi z 11.–12. století, pozůstatky většího zahloubeného objektu – pravděpodobně suterénu dřevohliněného domu; byla odhalena východní zeď východního křídla konventu kláštera dominikánů a opěráky kaple ze 13. století a část většího domu z opukových kvádrů (památkáři úspěšně vyjednali s Národní knihovnou přeložení plánované trasy kabelovodu, s nímž byly nálezy v kolizi).

Archeologové ÚOP úspěšně prezentovali NPÚ při Mezinárodním dnu archeologie v Praze 18. října 2014 na dnu otevřených dveří archeologického výzkumu v Klementinu. OA se podílel na výstavní a muzejní činnosti v několika projektech, především spolupracoval na výstavě Opevnění Prahy, Soul, Jižní Korea (ve spolupráci s Muzeem hl. m. Prahy).

Seminář Historické varhany - památková ochrana a dokumentace



Socha Neptuna od Bohuslava Schnircha v Havlíčkových sadech

Metodický seminář, nové kulturní památky

Mgr. Filip Srovnal organizoval 16. října 2014 metodický seminář Historické varhany – památková ochrana a dokumentace za účasti odborníků jako Petr Koukal (ÚOP v Telči) a Zdeněk Otčenášek (HAMU). Seminář byl spojen s prohlídkou tří varhan v kostele sv. Ignáce na Karlově náměstí.

V roce 2014 přibylo v Praze na seznam nemovitých kulturních památek pět nově prohlášených a v jednom případě došlo k rozšíření stávající ochrany (klubovna Tenisového klubu LTC Letná, hotel AXA, areál školy Strašnice čp. 200, pomník Stanislava Vydry na Novém Městě, Storchova vila na Zbraslavi, doprohlášení části stávající KP v případě obchodního a nájemního domu F. Baumanna na Novém Městě). Došlo i k prohlášení celé jedné památkové zóny, a to PZ Zbraslav. OEDIS dále pokračoval v soupisu movitého vybavení ve vile Karla Čapka (více informací je uvedeno ve třetí kapitole).

Péče o památkový fond

Odbor péče o památkový fond zajistil odborný dohled nad významnými pozitivními příklady obnov pražských památek (včetně uvedených ve třetí kapitole): obnova části fasádního pláště kostela sv. Mikuláše na Starém Městě, objev renesančních kamenných a štukových prvků v Místodržitelském letohrádku v Bubenci, rekonstrukce vily prof. Julia Glücklicha v Dejvicích, obnova drobné architektury v části lesoparku u předměstské usedlosti Cibulka v Košířích, restaurování obrazu sv. Václava v kostele sv. Jiljí na Starém Městě, obnova pomníku Vítězslava Háška na Karlově náměstí a především návrat pískovcové sochy Neptuna od Bohuslava Schnircha ze 70. let 19. stol. do Havlíčkových sadů.

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Kontakt

Sabinova 373/5, 130 11 Praha 3
tel.: 274 008 111
epodatelna@npu.cz, www.npu.cz/uop-sc

Vedoucí pracovníci

Ing. arch. Vojtěch Láška, ředitel
274 008 201, laska.vojtech@npu.cz

PhDr. Vladislav Razím,
vedoucí odboru evidence, dokumentace
a informačních systémů
274 008 281, razim.vladislav@npu.cz

Ing. Jan Žižka,
vedoucí odboru péče o památkový fond
274 008 261, zizka.jan@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Hodnotitelská komise NPÚ ÚOP SČ
pro projednávání návrhů na prohlášení věcí
za kulturní památky
Redakční rada časopisu Památky
středních Čech
Redakční rada časopisu Průzkumy památek

Obecné informace o činnosti pracoviště

Středočeské pracoviště vykonává komplexní odborné poznávací, evidenční, dokumentační, metodické, koncepční, hodnotící, iniciační, koordinační, prezentační a osvětové činnosti a služby v oblasti památkové péče ve Středočeském kraji, který je největším krajem v ČR a zahrnuje správní obvody obcí Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem – Stará Boleslav, Čáslav, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Kladno, Kolín, Kralupy nad Vltavou, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Neratovice, Nymburk, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Říčany, Sedlčany, Slaný, Vlašim, Votice. Pracoviště se významně zapojuje do vědecko-výzkumné činnosti NPÚ.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	6 300
Program záchrany architektonického dědictví	27 445
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	11 921
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	3 480
Program restaurování	1 060
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	16 256
Podpora obnovy kulturních památek od KÚ Středočeského kraje	5 563
Podpora drobných památek od KÚ Středočeského kraje	1 306
Celkem	73 331

Počet archeologických akcí

Dohled	8
Záchranný archeologický průzkum	4
Celkem	12

Průzkumy

Stavebněhistorické průzkumy

Dráčov – vrchnostenská sýpka
Klášter Hradiště nad Jizerou – areál bývalého kláštera
Libušín – kostel sv. Jiří
Neprobylice – zemědělská usedlost čp. 14
Neustupov – kostel Nanebevzetí P. Marie
Votice – kaple Božího hrobu

Operativní průzkumy a dokumentace

Červený Újezd – kostel sv. Matouše (OPD dveří)
Beroun – Zámečnická ul. čp. 14 (OPD v průběhu stavby)
Bystřice u Benešova – Drachkov, sýpka hospodářského dvora (zaměření a OPD)
Hradištko pod Medníkem – budovy hospodářského dvora čp. 2 u zámku čp. 1
Jenštejn – dům čp. 40 (č. e. 6) (zaměření a OPD)
Jetřichovice – kaple sv. Jana Nepomuckého (zaměření a OPD)
Klášteřínská Skalice – klasicistní most přes potok Výrovku
Kosmonosy – Máchova ulice čp. 67, obytný poloroubený dům (OPD před demolicí)
Kosmonosy – ulice Debřská p. č. 1355 (OPD sýpky)
Křivoklát – hrad, manský dům čp. 132 a 133

Kutná Hora – Havlíčkovo náměstí čp. 548 (OPD průčelí uliční fasády budovy arciděkanství)

Kutná Hora – Husova ul. čp. 135, obytný dům (doplnění OPD – nálezy srubu)

Mladá Boleslav – Staroměstské nám. čp. 25, obytný dům (OPD krovu)

Mladá Boleslav – Svatovítská čp. 97, hospodářský dvůr Na Podolci se zrušeným kostelem sv. Víta (OPD celého areálu)

Olbramovice – sýpka u dvora čp. 1

Plaňany – kostel Zvěstování Panny Marie

Skrýšov – zámek čp. 1 (OPD fasády)

Třebovle – kostel sv. Bartoloměje (OPD presbytáře)

Starý Kolín – márnice na hřbitově u kostela sv. Ondřeje

Zbraslavice – kostel sv. Vavřince (OPD zdiva v interiéru)



Sýpka v Olbramovicích po obnově

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Z řady činností středočeského pracoviště představujeme zloemek práce, která znamená během roku nepřebornou řadu jednání, konzultací, šetření, posuzování předložené projektové dokumentace, vypracování odborných vyjádření a odborný památkový dohled na akcích obnovy památek Středočeského kraje a nemovitostí v plošně chráněných územích. Sledují se různé druhy památek včetně historických zahrad a parků, lidové architektury, technických památek. Vybrané movité památky procházejí restaurováním. Referát památek s mezinárodním statutem monitoruje památky UNESCO a v rámci preventivní ochrany památek dokumentuje stav ohrožených objektů ve středních Čechách.

Důležitou činností OEDIS je vedení odborné evidence památek na území kraje a její následné zpracování v dokumentačních sbírkách a IS pracoviště. K hlavním úkolům patří také agenda spojená s výběrem a zpracováním věcí vhodných k prohlášení za kulturní památku včetně plošně chráněných území. Provádění průzkumu památkového fondu probíhá na základě plánu, ale zejména podle akutních potřeb. Nezanedbatelnou podporou odborné práce jsou rovněž fotoarchiv, knihovna a archiv SHP, plánů, restaurátorských zpráv a další dokumentace.

Archeologické oddělení spravuje a reviduje seznam archeologických nemovitých památek a provádí záchranné archeologické výzkumy jak na kulturních památkách v kraji, tak na příslušných památkových objektech NPÚ.

V neposlední řadě je třeba připomenout zapojení řady pracovníků ÚOP SČ do institucionálních výzkumných úkolů.

Odbor evidence, dokumentace a IS

Odbor evidence, dokumentace a informačních systémů podal 19 návrhů na prohlášení za nemovitou kulturní památku a 2 návrhy na prohlášení souborů movitých předmětů. Během roku 2014 bylo prohlášeno 11 objektů nemovitou kulturní památkou a 16 předmětů movitou kulturní památkou. Jednou z navržených památek je velmi dobře dochovaná částečně roubená venkovská usedlost čp. 58 v obci Skalsko (okres Mladá Boleslav).

Odbor péče o památkový fond

Ve Středočeském kraji probíhala v roce 2014 řada akcí obnovy kulturních památek. Ve třetí kapitole této výroční zprávy jsou představeny nejvýznamnější z nich: pivovar v Lobči (okr. Mladá Boleslav, oddělení specialistů), a lapidárium v Kolíně (oddělení restaurování). Mezi další vybrané obnovy památek patří zámek v Žehušicích (okres Kutná Hora, oddělení garantů území), dále ukončená obnova sýpky v Olbramovicích, která je dnes ozdobou obce, obnova západního průčelí dlouho zanedbaného kostela Nanebevzetí Panny Marie ve Lstiboři (okres Kolín) či Lorety v Bolince u Vlašimi (okres Benešov).

Oddělení archeologie

Český Šternberk – hrad, Karlštejn – hrad, Kolín – kostel sv. Víta, Křivoklát – hrad, Neprobylice – usedlost čp. 24, Olbramovice – areál hospodářského dvora, Slaný – kostel sv. Gotharda, Tehov – zaniklá tvrz, Točnick – hrad, Veltrusy – areál zámku, Litovice-Břve – rodinný dům,

Publikační činnost, prezentace

Odborně zaměřené publikace patří dlouhodobě mezi priority ÚOP SČ, především to jsou dvě vědecká recenzovaná periodika (Průzkumy památek a Památky středních Čech). Řada odborných článků našich pracovníků vyšla v dalších publikacích i popularizačních tiskovinách. V rámci úkolu V+V byly vydány čtyři metodické publikace věnující se měřické dokumentaci historických staveb, dokumentaci vesnických sídel, dokumentaci a inventarizaci architektonických prvků a výplní okenních a dveřních otvorů (více informací je k dispozici ve třetí kapitole).

Přednáškový cyklus Komfort bydlení v době lucemburské připomněl v sedmi vystoupeních lektorů tři významná výročí hradu Krakovce v roce 2014. K tomu byl vytvořen i edukační program pro žáky ZŠ Tajemství hradních zřícenin. Poděkování patří odborným pracovníkům za popularizaci oboru v četných přednáškách.

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Kontakt

Senovážné náměstí 6, 370 21 České Budějovice
tel.: 387 312 140, fax: 386 351 556
epodatelna@npu.cz, www.npu-cb.eu
www.npu.cz/uop-cb

Vedoucí pracovníci

Ing. Vlastislav Ouroda, Ph.D., ředitel

721 589 856, ouroda.vlastislav@npu.cz

PhDr. Pavel Hájek, vedoucí odboru evidence, dokumentace a informačních systémů

607 556 510, hajek.pavel@npu.cz

Ing. arch. Naděžda Pálková, vedoucí odboru péče o památkový fond

724 924 931, palkova.nadezda@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Ediční a publikační rada

Interní komise pro péči o památkový fond
Komise NPÚ, ÚOP v Českých Budějovicích
k hodnocení návrhů na poskytnutí dotací
Památková rada NPÚ, ÚOP v Českých
Budějovicích

Územní komise pro posuzování návrhů na
prohlášení a rušení prohlášení věcí za kulturní
památky

Obecné informace o činnosti pracoviště

Českobudějovické územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu se zabývá ochranou, poznáváním, dokumentací a prezentací památkového fondu na území Jihočeského kraje. Odborně spolupracuje jak s Ministerstvem kultury ČR, tak se samosprávami, které zřizují výkonné orgány památkové péče, a dalšími odbornými organizacemi včetně občanských iniciativ. Nadstandardní pozornost je zde věnována odborné ediční činnosti, edukačním aktivitám a výzkumu s celostátním dopadem souvisejícím s evidenčními systémy, zámeckými knihovnami a památkovou ochranou území historických sídel a kulturní krajiny.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	6 446
Program záchrany architektonického dědictví	12 580
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	16 951
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	4 265
Program restaurování	1 220
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	14 360
Grantové programy Jihočeského kraje	16 751
Celkem	72 573

Počet archeologických akcí

Dohled	3
Záchranný archeologický průzkum	6
Celkem	9

Operativní průzkumy a dokumentace

Oborový průzkum špýcharových domů na Doudlebsku – II. etapa
Český Krumlov – bývalý minoritský klášter a klášter klarisek
Český Krumlov – Kaplická čp. 157 (Vila Romana)
Český Krumlov – Latrán čp. 27 (ledárna a ležácké sklepy)
Český Krumlov – letohrádek Bellaria v zámecké zahradě
Český Krumlov – zásobní zahrada zámku (bastionové opevnění)
Český Krumlov – dějiny jednotlivých domů (operativní archivní rešerše)
Hosín – boží muka
Lomec (obec Strážkovice) – návesní kaple
Mirkovice – čp. 1 (aktualizace)
Písek – Karlova čp. 3/9 (měšťanský dům)
Štětkře – usedlost čp. 1 (jižní průčelí sýpky)
Týn nad Vltavou – náměstí Míru čp. 25 (renesanční sklep měšťanského domu)

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Českobudějovické územní odborné pracoviště každodenně zpracovává rozsáhlou agendu, která vyplývá ze zákona o památkové péči a týká se evidence a dokumentace památkového fondu na území Jihočeského kraje a odborných vyjádření k opravám, úpravám, konzervaci a restaurování kulturních památek a součástí ploš-

ně chráněných území. Pro zvláště metodicky obtížná odborná stanoviska zabezpečuje pravidelné zasedání interní komise pro péči o památkový fond a minimálně jednou ročně i zasedání památkové rady za účasti externích odborníků. Komisionálně jsou zde řešeny i návrhy na prohlášení kulturních památek či doporučení pro finanční dotace na opravy a restaurování kulturních památek. Odborní pracovníci českobudějovického pracoviště zajišťují monitoring dvou památek zapsaných na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO (Český Krumlov, Holašovice) a vypracovávají též odborná stanoviska týkající péče o významnou část fondu národních kulturních památek na území Jihočeského kraje. Ve spolupráci s českobudějovickou ÚPS zajišťují základní evidenci mobiliáře státem spravovaných památkových objektů a zpracovávají odborná vyjádření k restaurování jejich rozsáhlých mobiliárních fondů. Spolupracují též na vzniku jejich interiérových instalací a expozic.

Mezi **hlavní specializace pracoviště** náleží zejména následující aktivity: 1. Systematická příprava odborných podkladů pro územní plošnou ochranu a precizace metodických přístupů k této specifické agendě památkové péče. 2. Výzkum a praktická aplikace nových přístupů k evidenci a dokumentaci památek včetně kupříkladu dlouhodobě odborně opomíjených fondů zámeckých knihoven. 3. Odborně zaměřená publikační činnost dlouhodobě rozvržená do čtyř edičních řad zaměřených na různorodé cílové skupiny čtenářů (Collectiones, Monumenta, Miscellanea, Didactica) a profilovaných podle tematického zacílení výzkumných projektů, včetně mezioborových a meziinstitucionálních forem spolupráce. 4. Odborná příprava a praktická realizace pilotních projektů edukačních programů přibližujících památkový fond a postupy památkové péče, rozvoj edukačního centra. 5. Spolupráce s Filozofickou fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích – výuka předmětu památková péče.

Mezi **nejvýznamnější akce obnovy kulturních památek** uskutečněné za odborné spolupráce NPÚ ÚOP v Českých Budějovicích patří první etapa stavebních úprav a restaurátorských prací v areálu bývalých klášterů minoritů a klarisek v Českém Krumlově, celková obnova budovy Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, interiéru katedrály sv. Mikuláše v Českých Budějovicích, hospodářských budov v předpolí NKP zámku Orlík (PI) či fasád zámku Olešnice (CB). Mezi restaurátorskými akcemi je nutno jmenovat zejména renesanční průčelí hlavní vstupní brány klášterního areálu ve Vyšším Brodě (CK), barokní malby v interiéru hřbitovní kaple sv. Kříže ve Slavonicích (JH), dřevokaznými škůdci těžce poškozenou barokní kazatelnu s deskovými obrazy církevních otců v obecní kapli Nejsvětější Trojice v Kladrubech (ST), raně barokní boční oltář sv. Františka z Pauly v kostele Nejsvětější Trojice v Klášteře u Nové



Klášteř u Nové Bystřice, sondáž přemalob v průběhu restaurování oltáře sv. Františka z Pauly

Bystřice (JH), raně barokní obraz Adorace Nejsvětější Svátosti z bývalého kapucinského kláštera v Českých Budějovicích, který je nyní součástí interiéru kostela sv. Víta v Rudolfově (CB), či divadelní oponu z roku 1922 zdobenou vedutou městečka Netolice (Netolice, PT).

Rozsáhlejší archeologické výzkumy odborní pracovníci českobudějovického pracoviště realizovali na nádvořích hradů Nové Hradě a Rožmberk, při českokrumlovské baště Paraplíčko a v bývalém morovém špitálu Nejsvětější Trojice v Českých Budějovicích.

Organizace mezinárodní konference **Urban Heritage in Central Europe: Current Conditions and Perspectives** ve spolupráci Českým národním komitétém ICOMOS (Třeboň, 16.–18. října 2014) byla jedním z výsledků projektu aplikovaného výzkumu NAKI. Byly zde sdíleny zkušenosti v péči o urbanistické dědictví mezi odborníky z Maďarska, Slovenska, Rakouska, Německa, Polska a České republiky.

Mezi aktivitami pracoviště, které **prezentují památky** i péči o ně, je nutno jmenovat vytvoření tří výstav (Heritage – Kulturní dědictví. 25 let spolupráce jihočeských a britských památkářů; Hradní zříceniny jižních Čech, Knihovna Václava z Rovného), vydání tří odborných publikací v edici Miscellanea (Jakub Bursa a jihočeská venkovská architektura; Katedrála sv. Mikuláše v Českých Budějovicích; Památky jižních Čech 5) a intenzivní spolupráci na vydání dvou knih v edici Monumenta s českobudějovickou územní památkovou správou (Krajinář Ferdinand Runk; Vlámské tapiserie na zámcích Hluboká a Český Krumlov).

V roce 2014 byly opakovaně realizovány **edukativní programy** určené pro žáky a studenty MŠ, ZŠ, SŠ, pro rodiny s dětmi i seniory.

Českobudějovické územní odborné pracoviště NPÚ též zajišťovalo organizaci krajského kola soutěží o titul **Historické město roku 2014** a **Patrimonium pro futuro**.



Územní odborné pracoviště v Plzni

Kontakt

Prešovská 7, 306 37 Plzeň
tel.: 377 360 911, fax: 377 360 953
pacandova.marcela@npu.cz, www.npu.cz/uop-pl

Vedoucí pracovníci

Ing. arch. Jan Kaigl, Ph.D., ředitel
377 360 919, kaigl.jan@npu.cz

Ing. Pavel Domanický, vedoucí odboru péče o památkový fond
377 360 930, domanicky.pavel@npu.cz

PhDr. Alena Černá, vedoucí odboru evidence, dokumentace a informačních systémů
377 360 932, cerna.alena@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Komise majetková a likvidační
Krajská archeologická komise
Památková rada
Platforma pro kolektivní odborné konzultace – KOKON
Redakční rada edice Památky západních Čech
Regionální hodnotící komise
Regionální komise pro Havarijní program a Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny
Regionální komise pro Program restaurování movitých kulturních památek
Skartační komise
Škodní komise

Obecné informace o činnosti pracoviště

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni působí v Plzeňském kraji. Úkolem pracoviště je poskytovat odborné služby v rozsahu, které Národní památkový ústav má jako odborná organizace státní památkové péče podle § 32 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Jde o specializovanou poznávací, dokumentační, metodickou, hodnotící, koncepční, archeologickou, prezentační, osvětovou a další práci včetně odborných posudků formou písemných vyjádření k záměrům obnovy kulturních památek a nemovitostí, které nejsou kulturními památkami, ale nalézají se v památkově chráněných územích. Hlavním posláním pracoviště je ochrana a zachování památkového fondu v Plzeňském kraji.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	4 862
Program záchrany architektonického dědictví	17 690
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	5 801
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	3 710
Program restaurování	1 020
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	9 772
Dotace od Plzeňského kraje	2 700
Celkem	45555

Počet archeologických akcí

Základní archeologický výzkum	1
Záchranný archeologický průzkum	6
Celkem	7

Průzkumy a dokumentace

Z terénní dokumentátorské a průzkumné práce vzešlo kromě jiného 21 návrhů na prohlášení věci nebo jejich souborů za kulturní památky a nová dokumentace movitého historického vybavení interiéru 27 kostelů a kaplí, především na okr. Rokycany.



Obnovený interiér barokní lékárny v Klatovech

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Příklady obnovy kulturních památek

Z četných aktivit vlastníků nemovitostí zejména v památkově chráněných územích, ale i na jednotlivých památkách nemovitých i movitých vyplynula povinnost posoudit formou písemného vyjádření podle § 14 odst. 6 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, 1 300 konkrétních záměrů, stavebních projektů nebo žádostí o restaurování. Současně byly poskytovány odborné konzultace a prováděn odborný památkový dohled v terénu včetně pořizování operativní dokumentace, zejména fotografické, v souhrnném počtu přibližně 2 000 případů v celém Plzeňském kraji. Příklady obnovy kulturních památek: Blovice, pohřební kaple, restaurování interiéru; Bor u Tachova; zámek, obnova a restaurování sálu v patře jižního křídla; Dobřív, zemědělská usedlost čp. 5, celková obnova; Domažlice, rekonstrukce střechy děkanského kostela; Dubec, kostel, další etapa komplexního restaurování historického mobiliáře; Chudonice, Starý zámek, další etapa stavební obnovy a instalace interiéru; Klatovy, celková rekonstrukce výstavního pavilónu v areálu městského muzea včetně expozice starého uměleckého skla na Šumavě a jejího zpřístupnění veřejnosti; Klatovy, obnova průčelí domu U Bílého jednorozce s barokní lékárnou a restaurování interiéru lékárny; Plzeň, Bendova ul. 10, obnova interiéru bytu W. a G. Krausových; Plzeň-Litice, kostel, dokončení obnovy fasád; Ptenín, areál zámku, obnova staré aleje; Sušice, restaurování souboru náhrobníků na židovském hřbitově; Svojsín, zámek, dokončení restaurování tapet na stěnách v hlavním sálu; Tachov, zámek, obnova a restaurování interiéru a jejich instalace včetně zpřístupnění veřejnosti; Třebonice, kostel, oprava věžní bání.

Krajský výhled nových národních kulturních památek

V roce 2014 si ÚOP v Plzni vytvořilo po projednání ve své hodnotitelské a archeologické komisi a v zájmu veřejné rozpravy na dané téma ucelený názor na to, jaké další památky v regionu by se mohly stát národními kulturními památkami v časovém výhledu odhadem deseti let. Seznam v základním rozdělení na památky nemovité a movité čítá celkem zhruba třicet položek.

Konference, přednášky, výstavy, publikační a další práce

Plzeňské pracoviště uspořádalo 30. září 2014 v domě U Zlatého slunce v Plzni konferenci zaměřenou na záchranné archeologické výzkumy, zejména takové, které byly v minulosti finančně podporovány ve specializovaném programu Ministerstvem kultury nebo Národním památkovým ústavem. V ucelené řadě odborných konferencí pořádaných ÚOP v Plzni od roku 2012 jednou nebo dvakrát ročně se jednalo už o páté setkání. Na konferenci přednesli své příspěvky archeologové z Národního památkového ústavu a dalších organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů v České republice.

V domě U Zlatého slunce v Plzni se dále konaly v roce 2014 v rámci výchovně-vzdělávacího cyklu Ze života památek, ur-

čeného pro odbornou i širší veřejnost, dvě mimořádné přednášky (R. Biegel: Nové ve starém; I. Hlobil: Hodnota a cena stáří v Česku po obnově kapitalismu – úvaha o aktuálním stavu klasické otázky památkové péče) a dvě fotografické výstavy: Kostel sv. Anny u Horšovského Týna (letní výstava, připravil J. Kaigl), Navzdory času (šestý ročník zimní výstavy prezentující obnovu památek s finanční podporou od Plzeňského kraje, připravil R. Kodera a kolektiv).

25. listopadu 2014 se konal v Plzni Den historických krovů, akce tvořená odbornými přednáškami a exkurzemi. Přednášek i vedení exkurzí se ujali J. Bláha a M. Kloiber z Ústavu teoretické a aplikované mechaniky Akademie věd ČR. Souhrnně se v nich dočkali stavebněhistorických, technických a operativních průzkumů starých krovů a dalších tesařských konstrukcí. První exkurze přivedla zájemce do vysokého prostoru z velké části ještě pozdně gotických krovů nad síňovým trojlodím a nad chórem hlavního městského kostela sv. Bartoloměje. V druhé exkurzi bylo možné podrobně se seznámit s dílem tesařů na krovech františkánského kostela v Plzni, které pocházejí z barokní doby. Historickým krovům byly věnovány ještě dvě další akce: 4. července 2014 se uskutečnila v rámci 3. tesařského symposia v Merklíně u Přeštic památkářská dílna, jejímž cílem bylo získat představu o tom, jak se provádí tradiční tesařská práce; 15.–19. září 2014 proběhl na Domažlicku a Horšovskotýnsku odborný kurz Dokumentace a průzkumy historických krovů, uspořádaný formou série exkurzí a diskuzních panelů společně Sdružením pro stavebněhistorický průzkum, Národním památkovým ústavem, ÚOP v Plzni a Centrem excelence Telč.

V edici Památky západních Čech byly vydány, kromě čtvrtého svazku sborníku, jenž byl v roce 2014 zapsán na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR, také dvě populárně naučná lepoporela (sv. 4. a 5.): KOVAŘÍK, V. a ZAHRADNÍK, P.: Plzeň, Mariánský sloup; FOUČEK, K.: Plzeň-Bolevec, Selský dvůr U Matoušů.

V domě U Zlatého slunce v Plzni, což je kulturní památka, významný dům středověkého původu barokně upravený na způsob městského paláce na konci 18. století a sídlo pracoviště, byly v roce 2014 zrenovovány dvorní pavlače v rozsahu omítaných fasád a historizující dřevěné konstrukce zábradlí. Dílo skončilo úspěšně 5. listopadu 2014. Národní památkový ústav za ně zaplatil necelých 250 000 Kč.



Dvorní pavlače domu U Zlatého slunce v Plzni po renovaci

Územní odborné pracoviště v Lokti

Kontakt

Kostelní 81/25, 357 33 Loket
tel.: 352 684 796, fax: 352 684 814
epodatelna@npu.cz, www.npu.cz/uop-lo

Vedoucí pracovníci

Tomáš Karel, ředitel (do 30. června 2014)
352 350 310, karel.tomas@npu.cz

Mgr. Romana Riegerová, ředitelka (od 1. července 2014)
352 350 310, riegerova.romana@npu.cz

Mgr. et Mgr. Jan Konůpek,
vedoucí odboru památkové péče
352 350 338, konupek.jan@npu.cz

Bc. Lukáš Smola, vedoucí oddělení evidence,
dokumentace a informačních systémů
352 350 341, smola.lukas@npu.cz

Poradní orgány ředitelky

Komise pro návrhy na prohlášení věci za KP
Památková rada
Regionální archeologická komise

Obecné informace o činnosti pracoviště

ÚOP v Lokti zajišťuje činnost odborné organizace památkové péče v Karlovarském kraji (okresy Cheb, Karlovy Vary, Sokolov). Zabývá se ochranou, poznáváním, dokumentací a prezentací památkového fondu. Bylo zřízeno rozhodnutím generálního ředitele NPÚ čj. NPÚ-302/4940/2006 ze dne 23. června 2006. Jeho hlavní činnosti jsou stanoveny § 32 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

ÚOP v Lokti úzce spolupracuje zejména s orgány státní památkové péče – Ministerstvem kultury, Krajským úřadem Karlovarského kraje a výkonnými orgány státní památkové péče – i s dalšími odbornými institucemi a vysokými školami. Důležitou činností je sledování akcí probíhajících v rámci dotačních titulů Ministerstva kultury. Připravuje také pestrou nabídku vzdělávacích akcí pro odborníky i širokou veřejnost – tematické semináře, konference, workshopy, výstavy, komentované prohlídky a další. Pracovníci se podílejí na řešení vědecko-výzkumných úkolů a jsou intenzivně zapojeni do publikačních a přednáškových aktivit.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	1 980
Program záchrany architektonického dědictví	13 250
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	10 749
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	920
Program restaurování	1 090
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	3 720
Dotace KÚ Karlovarského kraje	5 500
Celkem	37 209

Počet archeologických akcí

Dohled	7
Záchranný archeologický průzkum	11
Celkem	18

Operativní průzkumy a dokumentace

Brložec – čp. 22
Františkovy Lázně – čp. 182
Horní Slavkov – čp. 178
Hřebený – hrad Hartenberk
Cheb – čp. 508
Jeřeň – kaple sv. Jana Nepomuckého
Libá – hrad a zámek
Ostrov – zámek
Štědrá – zámek
Teplá – čp. 1
Toužim – čp. 107 a 271
Žlutice – čp. 32

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

11. února byl ve Společenském domě ve Františkových Lázních zahájen Rok lázeňské architektury vernisáží výstavy **Gustav Wiedermann, významný tvůrce lázeňské architektury**. Výstavu přibližující život a stavby významného architekta a stavitele z Františkových Lázní připravil FOIBOS BOOKS ve spolupráci s ÚOP v Lokti ke 100. výročí jeho úmrtí.

25. února se v Městské knihovně Loket konalo **výroční zasedání regionální archeologické komise Karlovarského kraje**, na kterém byly představeny archeologické výzkumy realizované v předchozím roce.

3. a 4. dubna se v Abertamech uskutečnilo interdisciplinární pracovní setkání **Montánní krajina, průzkum – interpretace – evidence**, jehož záměrem bylo prezentovat aktuální zkušenosti různých oborů s historickou montánní krajinou. Program prvního dne byl zaměřen na problematiku terénního průzkumu, interpretaci nálezyových situací a evidenci terénních pozůstatků historické důlní činnosti. Pozornost byla zaměřena kromě starých důlních děl především na povrchové pozůstatky všech forem důlní činnosti, navazujících zpracovatelských provozů a souvisejících staveb. Druhý den se účastníci přímo v terénu snažili vyhodnocovat a interpretovat nálezyové situace.

3. května 2013 se v Císařských lázních v Karlových Varech konala vernisáž výstavy **Francouzské vlivy v české lázeňské architektuře**, kterou připravilo ÚOP v Lokti ve spolupráci s městem Karlovy Vary a Karlovarským krajem.

12. května v Městské knihovně Loket proběhla prezentace knihy **Proměny montánní krajiny – historické sídelní a montánní struktury Krušnohoří**, která přináší průřez tématy víceoborového průzkumu kulturně historických hodnot Krušných hor.

22. května v Oblastním muzeu v Mostě připravil Ústecký kraj za podpory Ministerstva kultury ČR a ÚOP v Lokti odborný workshop **Zachování, obnova a zpřístupňování důlních děl a hornické krajiny**. V průběhu bohatého programu zaznělo celkem třináct příspěvků z oblasti báňské problematiky, archeologie, památkové péče nebo životního prostředí.



Workshop *Zachování, obnova a zpřístupňování důlních děl a hornické krajiny*



Francouzské vlivy v české lázeňské architektuře

3/5 2014 - 30/9 2014

Zanderův sál Císařských lázní v Karlových Varech Výstavu v rámci „Roku lázeňské architektury 2014“ připravil Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti ve spolupráci s Karlovarským krajem, Statutárním městem Karlovy Vary Zájmovým sdružením právnických osob Císařské lázně Karlovy Vary a lázeňskou společností Thermes des Dômes Vichy

Cesta na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Autofi výstavy:

Mgr. Lubomír Zeman (Národní památkový ústav, ú.o.p. v Lokti)
prof. Dominique Jarrassé (Université de Bordeaux et Ecole du Louvre)

24. května se v Černé věži v Lokti konala vernisáž výstavy **Historie loketských sbírek**, kterou společně připravili ÚOP v Lokti, město Loket a Občanské sdružení Vladař na ochranu a výzkum archeologických lokalit.

4. prosince byla v aule Gymnázia Sokolov představena nová publikace **Sokolovsko – umění, památky a umělci do roku 1945**, kterou vydala společnost AZUS Březová ve spolupráci s ÚOP v Lokti.

Více informací o vybraných akcích lze nalézt ve třetí kapitole.

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Kontakt

Podmokelská 1, 400 07 Ústí nad Labem
tel.: 472 704 800, fax: 472 704 888
epodatelna@npu.cz, www.npu.cz/uop-ul

Vedoucí pracovníci

PhDr. Petr Hrubý, ředitel

472 704 823, hruby.petr@npu.cz

Mgr. Tomáš Brož, vedoucí odboru evidence, dokumentace a informačních systémů

472 704 837, broz.tomas@npu.cz

Ing. arch. Lenka Kotišová, vedoucí odboru péče o památkový fond

472 704 824, kotisova.lenka@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Komise pro zadávání veřejných zakázek
Odborná komise NPÚ, ÚOP v Ústí nad Labem
Památková rada NPÚ, ÚOP v Ústí nad Labem

Obecné informace o činnosti pracoviště

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem je státní příspěvkovou organizací, která má působnost na území Ústeckého kraje. Byl zřízen s účinností od 1. ledna 2003 na dobu neurčitou podle zákona, rozhodnutím Ministerstva kultury ve smyslu platného zákona o státní památkové péči (zák. č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších novel).

ÚOP v Ústí nad Labem zajišťuje úkoly státní památkové péče v rozsahu své územní působnosti, která zahrnuje okresy Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem.

Koordinace hodnocení pro výběr akcí obnovy kulturních památek k zařazení do programů MK je zajišťována prostřednictvím komisí ÚOP v Ústí nad Labem k jednotlivým programům; jedná se o následující komise: Komise k zabezpečení Havarijního programu, Komise k zabezpečení Programu restaurování movitých kulturních památek, Komise k zabezpečení Programu péče o VPR, VPZ a KPZ a Krajská archeologická komise. Výběr členů z řad zaměstnanců NPÚ je volen tak, aby byla zajištěna objektivita a odbornost rozhodování. Výběr akcí Programu regenerace MPR a MPZ je zajišťován komisemi v jednotlivých městech, v těchto komisích má ÚOP v Ústí nad Labem své zastoupení.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	5 300
Program záchrany architektonického dědictví	14 520
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	9 877
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	1 223
Program restaurování	1090
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	10 479
Program na záchranu a obnovu kulturních památek Ústeckého kraje pro rok 2014	8 661
Celkem	51 150

Počet archeologických akcí

Dohled	41
Záchranný archeologický průzkum	0
Celkem	41

Průzkumy

Stavebněhistorické průzkumy

Krupka – Kostel Nanebevzetí Panny Marie
Vetlá – čp. 27

Operativní průzkumy a dokumentace

Benešov nad Ploučnicí – stodola ve dvoře čp. 71
Bohosudov – čp. 32
Dolní Křečany – podstávkový dům čp. 270
Duchcov – p. č. 2576
Duchcov – zámek
Heřmánkovice – čp. 91
Heřmánkovice – kostel Všech Svatých
Jezeří – zámek
Mariánské Radčice – kostel Panny Marie Bolestné
Milešov – zahradní cassino
Mlékojedy – kostel sv. Martina
Most – děkanský kostel Nanebevzetí P. Marie
Ploskvice – Úřední dům
Volevčice – kostel sv. Prokopa

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Stěžejními aktivitami jsou výstavy, přednášky, publikační činnost jako u ostatních ÚOP, což je však aktivitou nadstavbovou a pro územní odborné pracoviště výjimečnou, je prezentace památkového objektu kostela sv. Floriána, který je stavební součástí zámku Krásné Březno (sídlo ÚOP v Ústí nad Labem).



Budova nového zámku Krásné Březno (sídlo ÚOP)

Nově zpřístupněný **kostel sv. Floriána** se v letošní, první a zkušební, turistické sezóně 2014 stal dějištěm následujících akcí: Zahájení turistické sezóny 2014, Mezinárodní den památek, Dětský den, Letní otevřená pondělí, Dny evropského dědictví, Strašidelné muzicírování, Žehnání oltáře, Adventní benefiční koncert YMCA, Absolventský koncert ZŠ a ZUŠ Husova, Česká mše vánoční. Prostor nalákal nejen běžné turisty, ale v závěru roku uchvátil především návštěvníky koncertů. Pomyslným ukončením zkušební turistické sezóny byl slavnostní akt Žehnání nově zrestaurovaného oltáře dne 29. listopadu. Nyní se kostel již skví v plné kráse ve stylu saské renesance a je plně reprezentativním prostorem, kde se kromě turistických prohlídek a koncertů mohou konat třeba i církevní svatby nebo slavnostní předávání maturitních vysvědčení. Je přístupný celoročně – ve všední dny na objednání, v sezóně funguje navíc stálá průvodcovská služba o víkendech a svátcích.



Dětský den v prostorách zámku Krásné Březno (sídlo ÚOP)

Ve vlastním zámku Krásné Březno, který je sídlem ústeckého územního odborného pracoviště NPÚ, měla veřejnost během roku možnost navštívit několik **výstav**: Podstávkový dům v údolí Ploučnice (včetně přednášek a edukačního programu pro školy, výstava je v současnosti putovní), Saská renesance, Enkaustika, Sametová revoluce, Most – zánik a zrození (včetně edukačního programu, výstava je v současnosti putovní; více informací o ní je možno nalézt ve třetí kapitole). Od ledna do října probíhal v zámku Krásné Březno cyklus přednášek na téma podstávkových domů, který pokračoval v listopadu a prosinci přednáškami na volné téma (k dispozici je volný videozáznam). V roce 2014 vydalo ústecké pracoviště tři odborné **publikace**: Zaměstnanecká sídliště v severních Čechách mezi lety 1900–1938 (díl 1. Státní hornické kolonie), Bastionové pevnosti – průzkumy a opravy (vydáno ve spolupráci s KVH Terezín) a Architektura Podmokel 1900–1945 (vydáno ve spolupráci s Děčínsko-podmokelskou vlastivědnou společností). Ocenění odborné úrovně se dočkal časopis Monumentorum Custos – Rada pro výzkum, vývoj a inovace ho zařadila na Seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR (Monumentorum Custos – časopis pro památky SZ Čech je vydáván od roku 2008 ve spolupráci s univerzitou UJEP v Ústí nad Labem). Více informací je k dispozici ve třetí kapitole.

Objekt ve správě pracoviště

Kostel sv. Floriána 472 704 800 www.npu.cz/uop-ul/florian



Slavnostní žehnání zrestaurovaného oltáře v kostele sv. Floriána dne 29. listopadu 2014

Územní odborné pracoviště v Liberci

Kontakt

Jablonecká 642/23, 460 01 Liberec
tel.: 485 222 411, fax: 485 222 420
uop.li@npu.cz, www.npu.cz/uop-li

Vedoucí pracovníci

Mgr. Miloš Krčmář, ředitel

485 222 416, krcmar.milos@npu.cz

Mgr. Petra Šternová, vedoucí odboru evidence, dokumentace a informačních systémů

485 222 429, sternova.petra@npu.cz

Ing. arch. Václav Němec, DiS., vedoucí odboru péče o památkový fond

485 222 421, nemec.vaclav@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Ediční a publikační rada

Krajská archeologická komise

Památková rada

Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení a zrušení prohlášení věci za kulturní památku

Obecné informace o činnosti pracoviště

ÚOP v Liberci bylo zřízeno rozhodnutím generálního ředitele NPÚ čj. 989/2006 k datu 6. února 2006. Pracoviště vzniklo delimitací části stávajícího ÚOP v Ústí nad Labem a splynutím s dosud samostatným ÚOP – správa SZ Sychrov.

Liberecké územní odborné pracoviště Národního památkového ústavu je vědecko-výzkumnou institucí, která se zabývá ochranou, poznáváním, dokumentací a prezentací památkového fondu na území Libereckého kraje. Zajišťuje všechny zákonem stanovené činnosti směřující k řádné péči o kulturní památky a památkově chráněná území v Libereckém kraji (okresy Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily).

ÚOP v Liberci spolupracuje s vlastníky památkově chráněných objektů, s obcemi s rozšířenou působností, které mají na starost výkon státní správy (Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Tanvald, Turnov, Semily a Železný Brod) a Krajským úřadem Libereckého kraje zejména při dozorování stavebních a dalších zásahů na památkově chráněných objektech a při transferech kulturních památek.

Pracoviště dále spolupracuje s řadou odborných organizací na dokumentaci, obnově a prezentaci památkového fondu. Aktivně probíhá spolupráce s církevními institucemi, které v Libereckém kraji působí a dále s Technickou univerzitou v Liberci, jejíž studenti oboru Kulturněhistorických a muzeologických studií, katedry historie na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické jsou pravidelně přijímáni na odbornou praxi.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	3 000
Program záchrany architektonického dědictví	3 900
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	4 888
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajské památkové zóny	1 400
Program restaurování	910
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	7 503
Liberecký kraj – Záchrana a obnova kulturních památek	4 500
Liberecký kraj – Stavebněhistorický průzkum	270
Liberecký kraj – Archeologie	330
Celkem	26 701

Počet archeologických akcí

Dohled	0
Záchranný archeologický průzkum	9
Celkem	9

Průzkumy

Stavebněhistorické průzkumy

Luka – čp. 15

Operativní průzkumy a dokumentace

Bílý Kostel nad Nisou – kostel sv. Mikuláše

Český Dub – městské opevnění

Drchlava – kostel sv. Mikuláše

Houska – hrad

Lemberk – hřbitovní kaple
 Kryštofovo Údolí – čp. 21
 Máchovo Jezero
 Markvart – rybník
 Mlýnský rybník
 Stráž pod Ralskem – zámek
 Tlustec – tvrz
 Turnov – čp. 268
 Útěchovice – tvrz
 Železný Brod – kostel sv. Jakuba

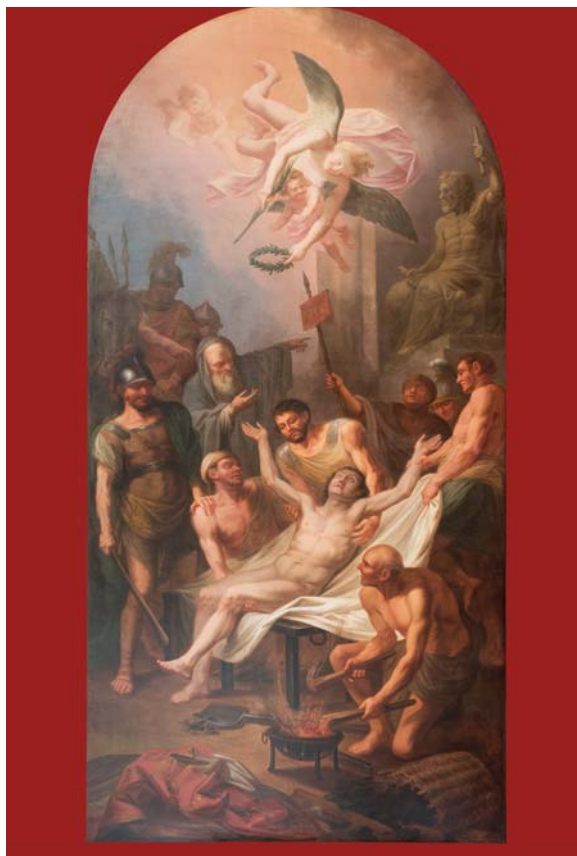
Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Mezi nejvýznamnější akce **obnovy** kulturních památek uskutečněné za odborné spolupráce ÚOP v Liberci patří oprava vyhlídkové terasy u letohrádku v areálu skalního hradu Vranova, sanace městské fortifikace ve Frýdlantu, obnova domu čp. 48 v Arnolticích nebo vodojemu v Hodkovicích nad Mohelkou, restaurování středověkých nástěnných maleb v kostele sv. Havla v Kuřívodech, restaurování oltářního obrazu Umučení sv. Vavřince z kostela sv. Vavřince v Jilemnici nebo hlavních oltářů v kostele sv. Jiljí v obci Bezděz, sv. Jiří v Karlovicích u Turnova či Neposkvrněného početí Panny Marie v Horní Řasnici.

Pracoviště se ve spolupráci s dalšími institucemi, zejména s Oblastní galerií v Liberci podílel na přípravě dvou **výstav**. V prostorách Oblastní galerie v Liberci se uskutečnila v době od 28. února 2014 do 30. března 2014 výstava Koupání bez hranic, a ve dnech 12. června – 31. srpna pak proběhla výstava Mary Duras, jedné z nejvýznamnějších osobností německy hovořící umělecké scény v Československu. Výstava představila celoživotní tvorbu umělkyně okruhu Prager Secession, která se účastnila pařížských salonů, benátských bienále, vystavovala v Londýně a prosadila se v okruhu Berliner Secession.



Vyhlídková terasa v areálu skalního hradu Vranova



Umučení sv. Vavřince z kostela sv. Vavřince v Jilemnici

Pracoviště ve spolupráci s Krajskou vědeckou knihovnou v Liberci pořádalo přednáškový cyklus Památky kolem nás. Celkem zaznělo sedm přednášek na rozmanitá témata od moderní architektury až po archeologii (6. února 2014 – Lopatou i počítačem. Nedestruktivní archeologický výzkum nejen barokní zahrady, Roman Křivánek, Renata Tišerová; 27. března 2014 – Přelet nad varšavským hnízdem aneb jak to bylo a bude s nejstarším libereckým kinem, Alena Řičánková, Jaroslav Zeman; 8. dubna 2014 – Zapomenuté zámky v Libereckém kraji, Lucie Bidlasová, Vladimír Tregl; 13. května 2014 – Liberecké stopy architekta Bitzana, Jaroslav Zeman; 29. září 2014 – Barokní Horní Police a vévodkyně toskánská, Petr Macek; 14. října 2014 – Zámek Jezeří – zámek na rozhraní dvou světů, Hana Krejčová; 25. listopadu 2014 – Liberecký dům hrobů. O dějinách židovského hřbitova v Liberci, Petra Šternová, Pavel Jakubec). V rámci přednáškového cyklu O Jizerských horách zazněla jedna přednáška (18. 11. 2014 – Vodní elektrárna v Rudolfově, Petr Freiwilling, Petr Nedomlel). Více informací o vybraných akcích je k dispozici ve třetí kapitole.

Územní odborné pracoviště v Josefově

Kontakt

Okružní 418, 551 02 Jaroměř-Josefov
tel.: 491 814 357
josefov.info@npu.cz, www.npu.cz/uop-jo

Vedoucí pracovníci

Ing. Jiří Balský, ředitel
491 509 541, balsky.jiri@npu.cz

Ing. Blanka Adámková,
vedoucí odboru péče o památkový fond
491 509 532, adamkova.blanka@npu.cz

Ing. Jiří Slavík,
vedoucí oddělení evidence,
dokumentace a informačních systémů
491 509 549, slavik.jiri@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Architektonická komise

Krajská archeologická komise

Památková rada

Regionální komise pro posuzování návrhů
na prohlášení a zrušení prohlášení movité
a nemovité věci za kulturní památku

Obecné informace o činnosti pracoviště

ÚOP v Josefově zajišťuje činnost Národního památkového ústavu na území Královéhradeckého kraje (okresy Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou a Trutnov) v rozsahu zmocnění daných zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Josefovské pracoviště systematicky shromažďuje, katalogizuje a zpřístupňuje dokumentační fondy (zejména stavebněhistorické průzkumy, restaurátorské zprávy a výstupy vlastní vědecké činnosti) a specializovaný knihovní fond, jejichž katalog je veřejně přístupný na adrese iispp.npu.cz/carmen/josefov. Zpracovává podklady pro veřejně přístupné mapové projekty. Vytváří odborné popisy nemovitých a movitých památek a mobiliárních fondů, včetně historických zámeckých knihoven.

ÚOP dále spolupracuje s výkonnými orgány státní památkové péče obcí s rozšířenou působností i s pracovníky památkové péče Krajského úřadu Královéhradeckého kraje při výkonu památkového dohledu nad stavebními a jinými zásahy na památkově chráněných objektech a územích. Důležitá je rovněž spolupráce při koordinaci přípravy akcí obnovy kulturních památek podpořených finančními prostředky z dotačních titulů Ministerstva kultury ČR.

Josefovské pracoviště se podílí i na aktivitách sdružení Omnium, především projektu Pro život kostelů Broumova – projektu stavební obnovy kostelů tzv. broumovské skupiny včetně aktivit směřujících k obnově a navrácení života do těchto významných památek doby baroka. Podařilo se prohloubit spolupráci s vědeckovýzkumnými institucemi, zejména Ústavem dějin umění AV ČR, a vysokými školami, Univerzitou Pardubice, Filozofickou fakultou UJEP v Ústí nad Labem a Fakultou architektury ČVUT.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	3 484
Program záchrany architektonického dědictví	7 600
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	14 599
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	980
Program restaurování	980
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	10 936
Dotace od Královéhradeckého kraje	6 350
Celkem	17 857

Průzkumy

Stavebněhistorické průzkumy

Hradec Králové – činžovní dům čp. 479
Heřmánkovice – kostel Všech svatých
Nové Město nad Metují – zámecké zahrady
Potštejn – venkovský dům čp. 64
Ruprechtice – kostel sv. Jakuba Většího
Vižňov – kostel sv. Anny

Operativní průzkumy a dokumentace

Adršpach – zámek čp. 75
Broumov – děkanský kostel sv. Petra a Pavla
Broumov – hřbitovní kostel Panny Marie

Broumov – klášter čp. 1
Fořt – zámek čp. 1
Heřmánkovice – výměnek venkovské usedlosti čp. 221
Jičín – měšťanský dům čp. 2
Klášter nad Dědinou
Kukleny – kostel sv. Anny
Kuks – hospital čp. 81
Otovice – kostel sv. Barbory
Rudník – bývalé fojtství čp. 99
Sobotka – zámek Humprecht
Stěžery – sklep v areálu zámeckého dvora
Šonov – kostel sv. Markéty
Vrchlabí – venkovský dům čp. 458
Žireč – zámecký pivovar

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Akce obnovy

Radim čp. 41, okr. Jičín

V roce 2014 byla dokončena obnova unikátního podsíňového roubeného domu čp. 41 v Radimi. Přízemní roubený dům s průčelní podsíní vystavěný ve druhé polovině 18. století je zajímavý svým velmi netypickým dispozičním uspořádáním. V roce 2008 se do té doby obývaný dům zčásti zřítíl a NPÚ začal jednat s obcí o jeho záchraně. Výsledkem jednání byla koupě domu do vlastnictví obce a jeho prohlášení za kulturní památku. Dům byl provizorně zabezpečen a zajištěn. Zřícená a odstraněná část byla v dosavadní hmotě nově vystavěna a byla do ní umístěna knihovna, dochovaná část byla citlivě zrekonstruována a bude sloužit pro prezentaci objektu samotného a expozici malého muzea.



Radim čp. 41 před rekonstrukcí a po ní

Hrad Pecka, okr. Jičín

Hrad Pecka pochází již z první poloviny 14. století. Již řadu let prochází postupnou obnovou. Během roku 2014 probíhalo zajištění torzálních zdí v jihozápadní části areálu. Úkolem provádějící firmy bylo nejenom kvalitně znovu vyzdít poškozené úseky, ale také najít vhodné písky do zdících malt. Takový materiál byl nalezen v naplaveninách nedalekého potoka, neboť stavitelé jistě v minulosti hledali potřebné komponenty do zdících malt nedaleko staveniště. Po znovu-

vyzdění bylo nutné vyřešit konečnou úpravu korun torzálních zdí tak, aby byla zajištěna jejich ochrana před klimatickými vlivy. Jako nejvhodnější se zde jevílo pokrýt korunu zdiva travními drny. To navíc umožnilo nově opraveným částem přirozeně zapadnout do architektonického celku areálu i do krajinného rázu okolí.

Rtyně v Podkrkonoší, zvonice, okr. Trutnov

Samostatně stojící dřevěná polygonální zvonice je symbolem města Rtyně v Podkrkonoší. Jedná se o jednu z nejstarších památek v kraji – stavba byla postavena v letech 1592–1594. V roce 2013 se vlastníci zvonice, Římskokatolická farnost ve Rtyni v Podkrkonoší, ve spolupráci s Městem Rtyně v Podkrkonoší rozhodli pro opravu poškozené šindelové krytiny a její nový nátěr. Při provádění zaměření a vyhodnocení stavu poruch však bylo zjištěno, že jsou napadeny zhlaví hlavních nosných trámů a další poruchy ve zvonovém patře i v krovu. Ještě téhož roku byla vypracována projektová dokumentace. Dotaci na obnovu poskytlo Ministerstvo kultury, Město Rtyně v Podkrkonoší i Královéhradecký kraj. V roce 2014 byly tedy zahájeny práce na obnově dřevěné konstrukce prováděné firmou TES 78 mistra Martina Zemana. Krátce po zahájení prací začalo být zřejmé, že konstrukce zvonice je poškozená více, než se předpokládalo, a muselo dojít k okamžitému zastavení používání zvonů. Rozsah oprav a jejich realizace tak musela být řešena operativně na pravidelných kontrolních dnech, záchranné práce byly omezeny získanými finančními prostředky. Další práce budou pokračovat v roce 2015.

Vzdělávací aktivity

Letní dílna SHP a OPD

Čtvrtý ročník letní dílny SHP a OPD pořádalo tentokrát josefovské pracoviště NPÚ ve spolupráci se Sdružením pro SHP a sdružením Omnium v kostele sv. Anny ve Vížňově na Broumovsku. Cílem bylo opět umožnit zájemcům zabývajícím se průzkumy a dokumentací historických objektů profesní rozvoj ve svém oboru v teoretické i praktické rovině.

Přednáškový cyklus Mezi řádky

Zatím nepravidelně konaný cyklus přednášek pořádá ÚOP v Josefově ve spolupráci s Městským muzeem v Jaroměři. Zaměřuje se na aktuální témata památkové péče.

Vzdělávací aktivity ve spolupráci se sdružením Omnium

V roce 2014 pokračovalo společné úsilí josefovského pracoviště a generálního ředitelství se sdružením Omnium na projektu (Ne)tušené souvislosti. Proběhly komentované prohlídky kostela Všech Svatých v Heřmánkovcích, kostela sv. Máří Magdalény v Božanově a kostela sv. Markéty v Šonově, jejichž cílem bylo stejně jako v předešlém roce představit tyto výjimečné památky širší veřejnosti v méně známých souvislostech. Bylo připraveno několik dalších konferencí, seminářů a workshopů, které měly za úkol rozšířit poznání o kulturních památkách Broumavska a prezentovat tento téměř zapomenutý kout naší země.

Publikační činnost

Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Josefově 2014

Čtvrtý svazek ediční řady Monumenta vivent si opět kladl za cíl seznámit čtenáře s tématy, kterými se aktuálně či dlouhodobě zabývali jak kolegové z našeho pracoviště, tak badatelé externí.

Územní odborné pracoviště v Pardubicích

Kontakt

Zámek 5, 531 16 Pardubice
tel: 466 797 711, fax: 466 501 662
slegrova.jana@npu.cz, www.npu.cz/uop-pa

Vedoucí pracovníci

Mgr. Naděžda Pemlová, ředitelka
466 797 711, pemlova.nadezda@npu.cz

PhDr. Václav Paukrť, vedoucí odboru péče o památkový fond
466 797 732, paukrť.vaclav@npu.cz

Karel Provazník, vedoucí odboru evidence, dokumentace a informačních systémů
466 797 788, provaznik.karel@npu.cz

Poradní orgány ředitelky

Archeologická komise NPÚ, ÚOP v Pardubicích
Komise pro posuzování závažných projektových úprav památek
Komise pro posuzování žádostí o finanční podporu péče o kulturní památky v územní působnosti NPÚ, ÚOP v Pardubicích
Památková rada ředitele/ky NPÚ, ÚOP v Pardubicích
Redakční rada
Regionální hodnotící komise pro posuzování návrhů na prohlášení / zrušení / věcí za kulturní památku

Obecné informace o činnosti pracoviště

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Pardubicích, s teritoriální působností pro kraj Královéhradecký a Pardubický vznikl s účinností od 1. ledna 2003 formální přeměnou ze Státního památkového ústavu v Pardubicích, příspěvkové organizace Ministerstva kultury ČR, a začleněním do centralizované struktury nově vzniklého NPÚ. K omezení teritoriální působnosti NPÚ, ÚOP v Pardubicích, na Pardubický kraj došlo 1. ledna 2008, kdy bylo původní pracoviště rozděleno na územní odborné pracoviště pro Královéhradecký kraj (se sídlem v Josefově) a územní odborné pracoviště pro Pardubický kraj (se sídlem v Pardubicích). V současné době představuje pardubické pracoviště jedno ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ, zajišťuje úkoly státní památkové péče v plném rozsahu daném zákonem a poskytuje odbornou a metodickou pomoc vlastníkům a správcům památek v Pardubickém kraji (tzn. v okresech Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy). Mimo to zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky, podílí se na jejich evidenci, spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií i dalších odborných podkladů ke kulturním památkám a provozuje veřejně přístupnou odbornou knihovnu. Odborníci z řad zaměstnanců ústavu se rovněž účastní odborných konferencí, seminářů i kolokvií, participují na přednáškách, komentovaných prohlídkách, programech pro školní kolektivy a dalších aktivitách určených pro veřejnost.

Počet archeologických akcí

Dohled	1
Záchranný archeologický průzkum	0
Celkem	1

Průzkumy

Stavebněhistorické průzkumy

Kladruby nad Labem – Zámek čp. 1

Operativní průzkumy a dokumentace

Červená Voda – plošný průzkum obce

Česká Třebová – čp. 19

Hrušová – kostel Nejsvětější Trojice (oprava střechy a fasády)

Předhradí – hrad Rychmburk (dokumentace fragmentu výmalby v podkroví)

Skuteč – venkovský dům čp. 71

Slatiňany – zámek čp. 1 (dveře do schodiště východního křídla)

Slatiňany – zámek čp. 1 (fragment sgrafitové výzdoby v místnosti u průjezdu severního křídla)

Sudslava – dokumentace krovu na faře

Vamberk – dokumentace krovu před demolicí domu čp. 148

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Činnost ÚOP v Pardubicích v roce 2014 byla velmi rozmanitá, o čemž svědčí mj. hojná participace zaměstnanců na obnovách movitých i nemovitých kulturních památek, počet realizovaných operativních průzkumů a dokumentací historických staveb i aktivní účast našich odborníků na konferencích a tematických seminářích. V souvislosti s první uvedenou aktivitou je nutno vyzdvihnout obnovu piaristického kostela Nalezení sv. Kříže v Litomyšli, která představuje historicky nejrozsáhlejší akci restaurování historického interiérového vybavení v Pardubickém kraji, či interdisciplinární restaurátorský průzkum Mariánského sloupu v Poličce, který se řadí mezi nejhodnotnější a kompozičně nejlépe vyvážené morové sloupy v České republice.



Piaristický kostel Nalezení sv. Kříže v Litomyšli

Rok 2014 byl rovněž významný pro některé **objekty zapsané v seznamu ohrožených památek**, které získaly potřebné dotační prostředky. Díky této skutečnosti bylo realizováno či odstartováno hned několik významných záchranných prací, případně vlastníci navázali na aktivity organizované v předšlých letech. Za všechny památky lze uvést kupříkladu kostel sv. Vavřince v Čenkovicích, který mohl být loni po obnově vyřazen ze seznamu nejohroženějších památek kraje, či zříceninu hradu v Brandýse nad Orlicí, na jejíž obnově dlouhodobě spolupracuje ÚOP v Pardubicích, vlastníci hradu, kterým je město Brandýs nad Orlicí, a Sdružení pro záchranu hradu v Brandýse nad Orlicí.

Obnova severní části hradu v Brandýse nad Orlicí

Jak již bylo uvedeno výše, odborníci z řad ÚOP v Pardubicích, zpracovali v uplynulém roce také několik **operativních průzkumů a dokumentací historických staveb a jedno hloubkové SHP** zámeckého objektu v Národním hřebčíně Kladruby nad Labem. Během tohoto průzkumu došlo k významnému objevu – v prostoru zámku byla zjištěna pernštejské terakota, která byla prozatím zachycena pouze v Pardubicích. Její výskyt v Kladrubech potvrzuje někdejší domněnku o existenci pernštejské etapy předcházející nynější zámecké stavbě.

Kromě aktivit odborného charakteru uspořádalo ÚOP v Pardubicích v uplynulém roce také několik **akcí pro veřejnost**. Jednalo se kupříkladu o tři cykly přednášek a komentovaných prohlídek, a sice Historické zahrady Toskánska I a II věnované zahradní architektuře slunného Toskánska, Lázeňství jako fenomén těla i ducha, který byl uspořádán u příležitosti Roku lázeňské architektury, a Litomyšl známá i neznámá, každoročně organizovaný ve spolupráci s Městskou knihovnou Litomyšl. Již tradičně jsme se zapojili též do Dnů evropského dědictví. Pro tuto příležitost byly připraveny nejen odborné komentované prohlídky Příhrádku, ale rovněž výstavy mapující dějiny tohoto historického prostoru, ve kterém naše pracoviště sídlí. Od dubna 2014 pořádáme ve spolupráci s Galeríí města Pardubic také program Sejdeme se na Příhrádku určený kolektivům základních a středních škol. Děti a studenti navštěvují během programu běžně nepřístupné objekty Příhrádku, seznamují se s jejich historií a mají možnost prohlédnout si tematickou prezentaci, historické fotografie či vzácné knihy a tisky, které jsou uloženy v odborné knihovně ÚOP v Pardubicích.



Územní odborné pracoviště v Telči

Kontakt

Hradecká 6, 588 56 Telč
Tel.: 567 213 116, fax: 567 243 655
sekretariat.telc@npu.cz, www.npu-telc.cz
www.npu.cz/uop-te

Vedoucí pracovníci

PhDr. Martina Veselá, ředitelka
725 590 598, vesela.martina@npu.cz

Mgr. et. Mgr. Tomáš Vícha,
vedoucí odboru péče o památkový fond
724 663 719, vicha.tomas@npu.cz

Mgr. Irena Tobiášková,
vedoucí odboru evidence, dokumentace
a informačních systémů
724 663 820, tobiaskova.irena@npu.cz

Poradní orgány ředitelky

Komise MK ČR pro nakládání
s památkovým fondem v Kraji Vysočina
Památková rada NPÚ ÚOP v Telči

Obecné informace o činnosti pracoviště

Úkolem ÚOP v Telči je naplňovat v Kraji Vysočina (okresy Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč a Žďár nad Sázavou) poslání odborné instituce památkové péče dané zejména zákonem o státní památkové péči, tzn. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště rovněž zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu, jednou ročně vydává svůj sborník a organizuje přednášky pro veřejnost. Již v roce 2013 vzniklo v ÚOP v Telči Edukační centrum, které připravuje vzdělávací programy pro školní skupiny, rodiny s dětmi, laickou a odbornou veřejnost. Programy probíhají nejen v sídle ÚOP v Telči, ale také na památkových objektech Národního památkového ústavu v Kraji Vysočina.

Spolupráce s Krajským úřadem Kraje Vysočina v Jihlavě i s obcemi s rozšířenou působností v Kraji Vysočina je na dobré úrovni a probíhá průběžně v celém roce 2014. Zástupci kraje i pověřených obcí jsou členy komisí ustanovených ÚOP v Telči. Samozřejmě probíhá spolupráce determinovaná zákonem o státní památkové péči a obecná spolupráce při péči o zachování, obnovu a kvalitní prezentaci památkového fondu v Kraji Vysočina. Rozvíjíme také spolupráci se subjekty s obdobným předmětem profesního zájmu, jako je např. Fakulta restaurování pardubické univerzity, VUT v Brně, Masarykova univerzita v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci, Centrum excelence Telč, Asociace majitelů hradů a zámků ad.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	3 873
Program záchrany architektonického dědictví	9 400
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	14 832
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	495
Program restaurování	980
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	10 637

Dotace Kraje Vysočina na obnovu kulturních památek	13 000
Celkem	53 217

Počet archeologických akcí

Dohled	2
Záchranný archeologický průzkum	0
Celkem	2

Operativní průzkumy a dokumentace

Černíč – tvrz, čp. 15

Daňkovice čp. 47

Jihlava – Telečská, kaple Panny Marie

Náměšť nad Oslavou – Antonína Dvořáka čp. 82

Pelhřimov – kaple sv. Mikuláše

Polná – bývalá zemědělská usedlost, Indusova čp. 207

Polná – roubenka, ul. B. Němcové čp. 357
 Sedliště (Jimramov) – roubenka čp. 25
 Telč III – Seminářská čp. 85
 Telč – Staré Město, Dačická ul. čp. 16
 Telč – Staré Město, Zachariášova ul. čp. 36
 Telč – Štěpnice, Na Posvátné čp. 32
 Trhonice čp. 15 – vodní mlýn s pilou



Mezinárodní letní škola památkové péče, prohlídka telčského náměstí

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Ke stěžejním aktivitám loňského roku můžeme zařadit **činnost Edukačního centra v Telči**, které vzniklo již v roce 2013 a je součástí sedmi edukačních center na území ČR. Více o činnosti edukačního centra lze nalézt ve třetí kapitole.

V roce 2014 pokračovala realizace projektu Zvýšení konkurenceschopnosti v rámci celoživotního vzdělávání v oblasti obnovy a trvale udržitelného rozvoje kulturního dědictví, reg. č. projektu CZ.1.07/3.2.09/04.0052, zaměřeného na vytvoření vzdělávacího programu **Řemeslná obnova historických staveb**. Od jara do podzimu 2014 probíhalo pilotní ověření nově připravených, na území ČR unikátních vzdělávacích kurzů, které jsou koncipovány jako další vzdělávání řemeslníků a dalších účastníků procesu obnovy historických staveb. Kurzy rozvíjejí kvalifikaci v oblasti činností, které ještě nejsou charakteru restaurování, přesahují však rozsah dané profese řemeslníka v rámci běžné kvalifikace. Program zprostředkovává specifické informace, znalosti, dovednosti a postupy jednak formou přednášek v rámci teoretické výuky a jednak formou praktických seminářů uskutečněných přímo na památkových objektech. K praktické výuce v úvodní fázi byly využity také dílenské prostory spolupracujících subjektů. Vzdělávání absolvovalo 80 účastníků v osmi modulech rozdělených na jednotlivá řemesla a v modulu Památková péče a příprava a realizace památkové obnovy, zaměřeném na teoretická východiska památkové péče v dané oblasti. Zde si účastníci mohli vybírat situace obnov v rámci řemesel, která je zajímala. Mohli tedy sledovat například obnovu úžlabí na nádvoří brtnického zámku, účastnit se snímání druhotných vrstev přetěrů nad historickou dekorativní výmalbou na zámku v Polici či absolvovat seminář věnovaný iluzivnímu mramorování a pozlacovačským technikám. K propagaci projektu a poskytování informací byly zřízeny webové stránky na adrese www.obnovakulturnihodectvi.cz, v jejichž rámci byla uveřejněna dokumentační a instruktážní videa. Součástí vzdělávání byla i tvorba tištěných studijních opor. Vzdělávání v rámci projektu bude probíhat i v následujících letech, s otevřením dalšího běhu se počítá na podzim roku 2015 teoretickou částí. Realizace projektu, kterou podpořil Kraj Vysočina, byla spolufinancována z 85 % z Evropského sociálního fondu a z 15 % ze státního rozpočtu ČR prostřednictvím Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Telčské pracoviště NPÚ bylo pověřeno přípravou a realizací **Mezinárodní letní školy památkové péče 2014**. Akce proběhla v červenci 2014. Šlo o mezinárodní tréninkový program (v rámci aktivit zemí Visegrádské čtyřky) pro specialisty z řad památkové péče, představitele kulturních institucí a nevládních organizací, kteří jsou zapojeni do ochrany památek. Hlavním garantem bylo Mezinárodní kulturní centrum v Krakově, partnery projektu Ministerstvo kultury, Pamiátkový úrad Slovenskej republiky a Gyula Forster National Centre for Cultural Heritage Management in Buda-

pest. V Kraji Vysočina proběhly výjezdy účastníků na Zelenou horu, do Žďáru nad Sázavou a do Třebíče. Součástí programu byly rovněž diskuse s představiteli samosprávy, církví a památkové péče na téma správy a ochrany statků Světového dědictví UNESCO. Účastníci letní školy se zaměřili na činnost informačních center v daných lokalitách. V Telči proběhla hlavní část programu včetně workshopů a závěrečného vyhodnocení.

Územní odborné pracoviště NPÚ v Telči spolu s Českým centrem Vídeň uspořádalo 17. června 2014 **představení knihy Panství Náměšť v proměnách času: Obraz v zrcadle evropských dějin** rakouskému publiku. Slavnostního večera, který proběhl v prostorách Českého centra Vídeň, se zúčastnila autorka knihy paní Dr. Johanna Haugwitz-El Kalak, ředitelka ÚOP v Telči PhDr. Martina Veselá a kastelán Státního zámku Náměšť nad Oslavou Mgr. Marek Buš. Součástí prezentace knihy bylo rovněž představení zámku Náměšť nad Oslavou a jeho hudební tradice. Kniha Panství Náměšť v proměnách času: Obraz v zrcadle evropských dějin není prostým průřezem dějinami náměšťského panství. Přináší informace o rodu Haugwitzů, jehož působení přesahovalo rozsah jedné oblasti, země i regionu.

Přednáška Fascinace alchymií v dějinách a dva workshopy byly součástí projektu **Mladé univerzity Waldviertel**, se kterou ÚOP v Telči každoročně spolupracuje. Hlavním tématem pro rok 2014 byl Da Vinciho svět – fascinující svět přírodních věd. Přednáška umožnila malé nahlédnutí do alchymistických dílen nejen během vlády Rudolfa II. Habsburského, ale i v časech středověku. Zmíněno bylo rovněž působení jezuitů v Telči a jejich podpora rozvoje přírodních věd.

ÚOP v Telči vydalo v loňském roce publikaci **Památky Vysočiny, sv. V/2013**. Jejím cílem je přispět k hlubšímu poznání kulturních památek v Kraji Vysočina a inspirovat čtenáře k volnočasovým a kulturním aktivitám. Do knihy je zařazena co nejpestřejší skladba příspěvků, která odráží charakteristickou variabilitu památkového fondu v regionu.

Kontakt

Nám. Svobody 8, 601 54 Brno
tel.: 549 536 111, fax: 542 536 217
uop.br.sekretariat@npu.cz, www.npu.cz/uop-br

Vedoucí pracovníci

PhDr. Zdeněk Vácha, ředitel

542 536 120, vacha.zdenek@npu.cz

Mgr. Aleš Homola, vedoucí odboru evidence, dokumentace a informačních systémů

542 536 218, homola.ales@npu.cz

PhDr. Petr Kroupa, ředitel Metodického centra moderní architektury v Brně

542 536 163, kroupa.petr@npu.cz

Ing. arch. Pavel Wewiora, pověřený vedením odboru péče o památkový fond

542 536 194, wewiora.pavel@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Archeologická komise ÚOP v Brně
Interní komise

Územní komise pro posuzování návrhů na prohlášení a rušení prohlášení věcí za kulturní památku

Obecné informace o činnosti a stěžejní aktivitu pracoviště v roce 2014

Po období reorganizace spojené s novou systemizací (2013), měl rok 2014 být obdobím **postupné stabilizace**, a to v oblasti odborné i organizačně-ekonomické. Tohoto kýženého stavu se podařilo dosáhnout jen částečně. Pozitivní bylo již „překlenovací“ období působení pana Ing. Jaromíra Autraty, zkušeného ekonomu a rozpočtáře. Období jeho působení bylo ukončeno koncem roku 2013, kdy byl povinnostmi hlavního účetního pověřen pan Martin Šildberger. Citelně však též chyběla od června 2014 kapacita referentky majetkové správy; v říjnu nastoupila další posila a poměry se postupně uklidnily. V každém případě byla nadále nutná masivní výpomoc ze strany ostravského pracoviště GnŘ. Za tuto pomoc nelze než opakovaně poděkovat.

V roce 2014 proběhla následná **kontrola** k internímu auditu č. 1/2013 (interní audit 2/2014; Ing. Hana Srbková, GnŘ – vedoucí kontrolního týmu), jejíž výsledky byly známy dne 16. června 2014. Závěr: „Podmínky k zlepšení ekonomického vedení vyplynuly z nastavení vnitřního kontrolního systému prostřednictvím centrální účtárny GnŘ. I když předpisová základna ÚOP vykazuje formální nedostatky, je dostatečná a VKS je nastaven v odpovídajícím rozsahu. Zjištěné nedostatky je možno z části přičíst obtížím v personálním obsazení ekonomického oddělení v průběhu roku 2013, z části však byly způsobeny nedostatečným výkonem řídicí kontroly. Je nutná zejména periodická kontrola plnění úkolů. Novým podmínkám nebyly přizpůsobeny smluvní vztahy a rovněž požadavky na dělbu práce a odpovědnost z ní plynoucí. V roce 2013 došlo v souvislosti s popsanou situací v personálním obsazení k přenesení pracovních povinností z ÚOP na pracovnice centrální účtárny.“

Prověrka BOZP proběhla 12. září 2014; kontrola ze strany Centra pro regionální rozvoj ČR, oddělení realizace projektů, proběhla v rámci projektu COPA (Centrum obnovy památek architektury 20. století, projekt IOP v areálu vily Siassni, posléze Metodické centrum památek moderní architektury v Brně) za období říjen 2013 – březen 2014 bez zjištění závažných nedostatků. V srpnu a září probíhala na ÚOP v Brně kontrola ze strany Odboru interního auditu a kontroly MK (Ing. Miroslav Moucha, vedoucí kontrolní skupiny); veřejnoprávní kontrola konstatovala méně závažné nedostatky a celkové vyznění závěru bylo spíše pozitivní.

Již koncem roku 2013 (listopad) byl vedením oddělení garantů pověřen Ing. arch. Pavel Wewiora, jenž je od srpna 2014 pověřen vedením odboru péče o památkový fond.

ÚOP v Brně pracovalo v roce 2014 s 52,2 úvazky, přičemž bylo zaznamenáno pět nástupů a stejný počet odchodů. Průměrný měsíční plat obnášel 19 644 Kč.

Podobně jako v předchozích letech se dále ukázalo, že významným faktorem ovlivňujícím chod pracoviště je množství projektů z oblasti **vědy a výzkumu**, jež zatížily nejen administrativně-účetní oblast činnosti ÚOP, ale též významně vázaly odborné kapacity. K ohrožení statutárních činností však nedošlo. Jedním z výstupů projektů NAKI bylo vydání publikace Zbrojnice na státním zámku Lysice (ed. Petr Czajkowski); s použitím financí, jimiž byl posílen rozpočet 2014, bylo potom možné vydat 16. číslo bulletinu Památkové péče na Moravě – Monumentorum Moraviae Tutela; Sochařství a památková péče (red. Lenka Kalábová, Miloš Stehlík).

Ve spolupráci s Moravskou galerií v Brně uspořádalo ÚOP v Brně na půdě MG v červnu 2014 přednáškový den **Umění a architektura „Dlouhého století“ na Moravě 1800–1918**.

Od zimního semestru akademického roku 2014/2015 byla zahájena spolupráce s Univerzitou třetího věku Masarykovy univerzity v Brně. Pro kurz **Kulturní dědictví a památková péče na jižní Moravě** byl pracovníky našeho ÚOP v Brně připraven cyklus 16 přednášek zahrnující témata počínaje archeologií jako součástí památkové péče a konče moderní architekturou v Brně.

Činnost všech tří komisí ÚOP v Brně probíhala standardně.

Až v lednu obdrželo brněnské pracoviště NPÚ rozhodnutí MK z konce listopadu 2013 o zrušení památkové ochrany **hotelu International v Brně**, významné a značně intaktně zachované stavby tzv. bruselského stylu, přičemž byly obratem zahájeny aktivity toto zcela nekompetentní a odborně neopodstatněné rozhodnutí zvrátit. Značné úsilí, podporované i významnými osobnostmi památkové péče a dějin architektury, nebylo však do konce roku korunováno úspěchem.

Po celý rok probíhaly dokončovací práce na památkové obnově **vily Stiassni**, jež se stala stěžejní součástí areálu jako sídla Metodického centra moderní architektury v Brně. Spolu s pracovištěm v Ústí nad Labem se brněnské ÚOP stalo správcem a provozovatelem zpřístupněné kulturní památky (ostatní zpřístupněné objekty NPÚ jsou spravovány ÚPS). Více informací je k dispozici ve třetí kapitole.

V roce 2014 byla zahájena propagace činnosti ÚOP v Brně formou panelů **Dědictví a současnost**, jež v budově sídla ÚOP seznamují veřejnost s významnými akcemi památkové obnovy a objevy na jižní Moravě. ÚOP v Brně se, jako každoročně, zapojilo do zpracování podkladů pro soutěž o nejlepší opravenou památku Jihomoravského kraje za rok 2013.



Interiér vily Stiassni



Exteriér vily Stiassni

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	6 626
Program zachrany architektonického dědictví	12 850
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	7 792
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny	867
Program restaurování	930
Dotace KÚ Jihomoravského kraje	7 374
Celkem	36 439

Počet archeologických akcí

Dohled	3
Záchranný archeologický průzkum	4
Celkem	7

Průzkumy

Stavebněhistorické průzkumy

Bulhary – budova fary (doplnění SHP)

Podivín – fara (doplnění SHP)

Veveří – hrad (v rámci SHP byly provedeny dílčí průzkumy: archivní průzkum, katalog architektonických článků, dokumentace jižní brány a krovů nad západní a východní branou)

Operativní průzkumy a dokumentace

Bořetice – kostel sv. Anny (OPD nálezů v interiéru kostela)

Břežany – kostel Zvěstování P. Marie (dokumentace v průběhu oprav krovu)

Hostim – správní budova čp. 2 v areálu zámku (OPD v průběhu rekonstrukce)

Lednice – zámek (operativní dokumentace provedená v průběhu oprav fasád)

Miroslav – zámek (podrobný operativní průzkum a dokumentace v souvislosti s probíhající celkovou rekonstrukcí významně přispěl k poznání historického vývoje objektu)

Mikulov – dům na ulici Koněvova čp. 33 (dokumentace objektu před demolicí)

Modřice – dům náměstí Svobody čp. 19 (dokumentace před přestavbou domu a sklepů)

Pouzdrany – měšťanský dům čp. 11 (OPD části měšťanského domu)

Slavkov u Brna – měšťanský dům (OPD v souvislosti se statickým zabezpečením)

Šlapanice – stará fara – část objektu bývalé scholasterie (dokumentace krovu před zahájením oprav)

Valtice – Růžová čp. 92 a 93 (dokumentace a zhodnocení před demolicí)

Objekt ve správě pracoviště

Vila Stiassni	778 545 993	www.gotobrna.cz/vila-stiassni
---------------	-------------	--

Územní odborné pracoviště v Olomouci

Kontakt

Horní náměstí 25, 771 11 Olomouc
tel.: 585 204 111, fax: 585 229 189
epodatelna@npu.cz, www.npu.cz/uop-ol

Vedoucí pracovníci

Mgr. František Chupík, Ph.D., ředitel
585 204 145, chupik.frantisek@npu.cz

Mgr. Ondřej Belšík,
vedoucí odboru péče o památkový fond
585 204 126, belsik.ondrej@npu.cz

Ing. Dalibor Buršík, vedoucí odboru evidence,
dokumentace a informačních systémů
585 204 147, bursik.dalibor@npu.cz

Mgr. Pavel Šlězár, vedoucí odboru archeologie
585 224 156, slezar.pavel@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Územní komise

Obecné informace o činnosti pracoviště

Pracoviště zajišťuje činnost NPÚ s působností v Olomouckém kraji (okr. Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk). Odborní pracovníci zpracovávají odborná vyjádření k využití a provádění obnovy kulturních památek, poskytování odborné pomoci vlastníkům při zajišťování péče o kulturní památky. Vykonnávají dohled nad prováděním obnovy kulturních památek s přednostním zaměřením na akce subvencované v rámci programů MK ČR. Zajišťují a koordinují hodnocení pro výběr akcí obnovy KP určených k zařazení do programů MK na úseku památkové péče.

ÚOP v Olomouci spolupracuje s kraji a obcemi s rozšířenou působností: konzultace odborných akcí, poskytování podkladů, v rámci programů i mimo ně, včetně spolupráce s krajskou komisí ministra kultury České republiky pro nakládání s památkovým fondem v Olomouckém kraji. Spolupráce je navázána také s Centrem dopravního výzkumu, v.v.i., s Filozofickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, katedrou historie.

Odborní zaměstnanci ÚOP jsou zástupci v pracovním týmu pro Program restaurování movitých kulturních památek, ve výběrové komisi pro hodnocení objektů ucházejících se o dotaci z programu Obnova staveb drobné architektury místního významu v Olomouckém kraji a pro hodnocení objektů ucházejících se o dotaci z programu Obnova kulturních památek v Olomouckém kraji. Také zaujímají místa členů v komisích pro regeneraci městských památkových zón a městských památkových rezervací v jednotlivých regionech.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	2 800
Program záchrany architektonického dědictví	4 500
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	6 505
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	620
Program restaurování	850
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	6 605
Dotace na obnovu památek z KÚ Olomouckého kraje	9 269
Celkem	31 149

Počet archeologických akcí

Dohled	51
Záchranný archeologický průzkum	6
Předstihový archeologický výzkum	2
Nedestruktivní průzkum	20
Celkem	79

Operativní průzkumy a dokumentace

Javorník – zámek Jánský Vrch
Nová Hradečná – fara
Olomouc – hrobka Brdčkových
Olomouc – Křížkovského 14
Ptení – zámek

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Nejvýznamnější obnovy památek a další akce pracoviště jsou uvedeny ve třetí kapitole. Další uvádíme níže.

6. října 2014 byl za účasti generální ředitelky NPÚ Ing. arch. Naděždy Goryczkové, zástupců smluvních stran realizujících stavbu a dalších hostů oficiálně předán a otevřen archeologický depozitární sklad v Olomouci-Hodolanech. K výročí 40 let aktivní archeologické výzkumné činnosti tak získalo olomoucké pracoviště NPÚ budovu pro adekvátní zpracování a uchovávání archeologických nálezů.

ÚOP v Olomouci a Klub architektů Olomoucka uspořádali dne 30. dubna 2014 v Olomouci kulatý stůl památkářů a architektů. Setkání se zúčastnili pracovníci NPÚ a 12 architektů působících v olomouckém regionu.

9. července se setkal ředitel pracoviště Mgr. František Chupík, Ph.D., s účastníky Letní školy V4 u monumentálního barokního sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci, kde pohovořil o monitoringu této památky UNESCO.

Na zámku Jánský Vrch v Javorníku vznikla nová prohlídková trasa Zámecká půda. Na zpracování SHP se podílel a texty pro průvodce nové trasy zpracoval Mgr. Tomáš Vítek, první dva májové dny na ní také osobně provázel.

23. září až 29. listopadu probíhala v Malém výstavním sálu Muzea silnic ve Vikýřovicích výstava Po stopách starých cest.

Odbor péče o památkový fond

Restaurování Petrášova paláce v Olomouci – sídla olomouckého pracoviště



Petrášův palác po restaurování

Po čtrnácti letech se kolem paláce opět objevilo lešení za účelem restaurování kamenných a štukových prvků na fasádě domu, soklové části kamenného ostění vstupního portálu a výměny písčivých obkladů. Nátěr fasády byl proveden silikátovými barvami s dodržáním předchozí barevnosti, vycházející ze stavebněhistorického průzkumu z 90. let 20. století.

Odbor archeologie

Litovel, náměstí Přemysla Otakara

V letních měsících 2014 probíhal záchranný archeologický výzkum vyvolaný rozsáhlou rekonstrukcí náměstí Přemysla Otakara v MPZ Litovel. K nejvýznamnějšímu objevu došlo přibližně uprostřed náměstí, kde byl odkryt kamenný zaklenutý most přes Nečíz, rameno řeky Moravy. Výzkumem bylo doloženo fungování mostu již v průběhu 15. století, jeho počátky lze s největší pravděpodobností klást až k přelomu 14. a 15. století. Jedná se tedy o nejstarší zachovalý funkční kamenný most na Moravě. Během výzkumu byly dále dokumentovány stavební fáze klenutí Nečízu, struktura archeologického terénu v prostoru náměstí včetně přítomných dláždění nebo kamenný základ raně novověkého pranýře. Již v přípravné fázi celé rekonstrukce náměstí se podařilo projekt přizpůsobit požadavkům na ochranu cenných historických terénů.

Olomouc, Wurmova – 1. máje 34

Při záchranném archeologickém výzkumu na zahradní parcele č. 24/4 vedle kapličky na třídě 1. máje č. 34 byly zjištěny čtyři pravidelné sídlištní objekty zahloubené do podložního písku a částečně zasekané až do skalního podloží. Tyto objekty zanikly v 10.–11. století a do jejich výplně bylo vystavěno několik pekařských pecí, z nichž dvě měly kamennou kopuli. Pece byly zplanýrovány v průběhu 12. století a v zásypu jedné z nich byl nalezen fragment románské terakoty a dětský kostrový hrob. Další dvě torza kostrových hrobů byly zjištěny na západním okraji zkoumané plochy. V hrobech sice nebyly nalezeny žádné milodary, ale pohřby náleží k rozsáhlejšímu mladohradištnímu pohřebišti, které bylo objeveno v průběhu archeologického výzkumu při stavbě výše uvedené kapličky v roce 1999.

Odbor evidence, dokumentace a informačních systémů

Digitální dokumenty (digitální fotografie a skeny)

Do Metainformačního systému NPÚ bylo v roce 2014 vloženo na olomouckém ÚOP celkem 16 764 digitálních dokumentů, velké množství již vložených bylo upraveno a byla doplněna metadata. Největší podíl na digitálních dokumentech v MIS mají skeny evidenční dokumentace regionální kartotéky ÚSKP, které byly získány díky tříleté spolupráci s Filozofickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, katedrou historie v rámci projektu Inovace studia historických věd na Univerzitě Palackého, podpořeného také ze zdrojů Evropských strukturálních fondů.

Digitalizace údajů o památkovém fondu

Lokální editor GIS pokračoval v práci na revizi rozsahů památkové ochrany nemovitých kulturních památek prohlášených za národní kulturní památky na území Olomouckého kraje, včetně bodové identifikace jednotlivých objektů a částí a tvorbě digitálních zákresů do katastrální mapy.

Byly zahájeny práce na přípravě přechodu evidence Ústředního seznamu kulturních památek na nový systém – Památkový katalog, což vyžaduje zkompletování dat o kulturních památkách a jejich důslednou konsolidaci. V rámci toho pokračovaly práce na provádění bodové identifikace jednotlivých částí nemovitých kulturních památek v aplikaci Přírůstkové body a vkládání příslušných dat do sdílených tabulek Google.docs.

Poskytování územně analytických podkladů

Pro orgány územního plánování byly v roce 2014 kompletně aktualizovány územně analytické podklady v olomouckém kraji a ve spolupráci s GnŘ NPÚ byly expedovány.

Územní odborné pracoviště v Kroměříži

Kontakt

Sněmovní náměstí 1, 767 01 Kroměříž
tel.: 573 301 456, uop.kromeriz@npu.cz
www.npu.cz/uop-kr, www.nczk.cz

Vedoucí pracovníci

PhDr. Jana Spathová, ředitelka

573 502 016, spathova.jana@npu.cz

Ing. Nelly Komendová, vedoucí odboru péče o památkový fond

573 301 464, komendova.nelly@npu.cz

Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D., ředitelka Metodického centra zahradní kultury v Kroměříži

724 808 266, kresadlova.lenka@npu.cz

Ing. Radim Vrla, vedoucí oddělení evidence, dokumentace a informačních systémů

573 301 429, vrla.radim@npu.cz

Poradní orgány ředitelky

Archeologická komise NPÚ, ÚOP v Kroměříži
Interní odborná komise NPÚ, ÚOP v Kroměříži
Komise pro Havarijní program a program péče o vesnické
památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné
památkové zóny při NPÚ, ÚOP v Kroměříži
Komise pro prohlašování věcí za kulturní památku při
NPÚ, ÚOP v Kroměříži
Památková rada NPÚ, ÚOP v Kroměříži
Redakční rada NPÚ, ÚOP v Kroměříži

Obecné informace o činnosti pracoviště

ÚOP v Kroměříži vzniklo 6. února 2006, jeho vzniku předcházela již existence detašovaného pracoviště pro Zlínský kraj v Kroměříži při ÚOP v Brně od roku 2003. Sídlo odborného pracoviště bylo vybudováno v prostorách NKP Arcibiskupského zámku v Kroměříži. Od reorganizace NPÚ v roce 2013 ÚOP v Kroměříži sídlí na kroměřížském zámku společně s ÚPS v Kroměříži. Pracoviště působí na území Zlínského kraje, tj. okresů Vsetín, Zlín, Uherské Hradiště a Kroměříž, kde vykonává působnost odborné organizace památkové péče ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Odborně spolupracuje s orgány státní památkové péče, s odbornými či vědecko-výzkumnými organizacemi včetně občanských iniciativ. V roce 2012 bylo ÚOP v Kroměříži rozšířeno o referát Národního centra zahradní kultury (viz projekt NCZK), který byl v roce 2014 transformován na Metodické centrum zahradní kultury při ÚOP v Kroměříži (blíže v části Stěžejní aktivity pracoviště na následující straně). Každoročně ÚOP v Kroměříži zajišťuje vyhodnocení krajského kola soutěže o Cenu za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových zón a rezervací ve Zlínském kraji. V rámci vědecko-výzkumné činnosti je pracoviště zapojeno do projektů NAKI a DKRVO. Již několik let je pracoviště úspěšným žadatelem dotace z programu Ministerstva kultury Podpora pro památky UNESCO. Odborní pracovníci ÚOP vedle své každodenní pracovní agendy zajišťují přednáškovou činnost nejen kroměřížského pracoviště, ale své poznatky prezentují také v rámci odborných konferencí, metodických dnů a komentovaných prohlídek.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	2 160
Program záchrany architektonického dědictví	3 100
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	7 328
Program péče o vesnické památkové rezervace a zóny a krajinné památkové zóny	420
Program restaurování	700
Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	5 244
Dotace z Fondu kultury Zlínského kraje	5 321
Celkem	24 273

Počet archeologických akcí

Dohled	0
Záchranný archeologický průzkum	4
Celkem	4

Průzkumy

Stavebněhistorické průzkumy

Kroměříž – zámek
Zdislavice – rodinná hrobka hrabat Dubských
Zlín – zámek, budova bývalého soudu

Operativní průzkumy a dokumentace

Boršice u Buchlovic – kostel
 Buchlov – hrad
 Fryšták – středověké a pozdější architektonické detaily z ohradní zdi fary
 Holešov – dokumentace renesanční věže kostela sv. Anny
 Hoštejn – hrad
 Lukov – hrad
 Rusava – dřevěnka čp. 43
 Staré Hvězdlice – kostel
 Tlumačov – farní stodola
 Uherský Ostroh – zámek
 Velehrad – úsek ohradní zdi na východní straně areálu při budově Vincentina
 Vizovice – zámek

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Projekt Národního centra zahradní kultury se prostřednictvím vzorové obnovy Květné zahrady a úprav kroměřížského zámeckého areálu snaží zvýšit obecné povědomí o zahradní kultuře a architektuře a navrátit jim prestiž. V rámci edukační a osvětové činnosti dále usiluje o výchovu úcty k tradicím a zodpovědnosti k přírodě, podporuje znalost historie a zahradní kultivovanost všech příchozích. Koncepte projektu Národního centra zahradní kultury byla částečně inspirována nejen potřebou dále rozvíjet potenciál unikátního souboru zámeckých zahrad ve Zlínském kraji, ale také přítomností kvalitních odborných pracovníků, kteří měli schopnost tento potenciál dále rozvíjet. Tvorba projektu probíhala postupně a jedním z impulsů byl i dotační titul Ministerstva kultury ČR Podpora pro památky UNESCO.

V roce 2014 byl referát Národního centra zahradní kultury transformován na Metodické centrum zahradní kultury při ÚOP v Kroměříži a jeho vedením byla pověřena Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D. Úkolem metodického centra je zajistit naplno od roku 2015 provozní fázi projektu Národního centra zahradní kultury, jenž bude zacílená na metodické, edukační a odborné aktivity.

Pilotní edukační programy v roce 2014 probíhaly ve spolupráci s Edukačním centrem v Kroměříži (projekt NAKI), jejich nabídka byla určena všem věkovým skupinám od mateřských škol přes rodiny s dětmi až po seniory.

Programy se konaly v kroměřížských zahradách a sala terreně zámku. Celkový počet účastníků byl přibližně 2 200 osob. Během pilotních edukačních programů byly vytvořeny v roce 2014 troje pracovní listy. Metodická činnost je zastoupena metodikami, kterých jako povinných indikátorů projektu NCZK musí být do konce roku 2015 vydáno sedm, během roku 2014 byly již tři metodiky zpracovány.

Mezi **zásadní obnovy kulturních památek** patřila obnova podlahy kostela sv. Jiljí v Pohořelicích u Napajedel. Byly provedeny nové vrstvy umožňující proudění vzduchu pod podlahou, na které byla následně opětovně položena, místy doplněna, kamenná barokní dlažba, jejíž hodnota je násobena celkovým vzhledem. Mezi další zásadní obnovy patřila obnova tvrze v Kurovicích či střechy emeritního domu u kostela Nanebevzetí Panny Marie v Kroměříži. Více informací o těchto dvou obnovách je k dispozici ve třetí kapitole.

V roce 2014 byla ve spolupráci s pracovníky ÚOP v Kroměříži, edukačním centrem a se správou státního hradu Buchlov vytvořena speciální prohlídková trasa na hradě Buchlov – **Buchlovská spirála**, která je zaměřena na stavební vývoj hradu v období středověku. Prohlídková trasa se osvědčila, proto bude její nabídka v rámci hradu probíhat i v následujícím roce. V rámci projektu byla vydána publikace *Buchlovská spirála – stavební vývoj hradu Buchlova* v obrazech.

Ve dnech 10.–13. července 2014 uspořádalo pracoviště v areálu zříceniny hradu Křídlo již desátý **workshop k praktické péči o torzální architekturu**. Seminář byl především zaměřen na vyčištění prostoru schodiště a jeho opravu. Také se pokračovalo v dokumentaci zdiva v hradním jádru.

3. října 2014 uspořádalo pracoviště pátý ročník tradičního symposia **Buchlovský Sciurus**, který byl, jako každoročně, věnován problematice poznávání a ochraně kulturních památek. Cílem tohoto symposia byla prezentace pracovních zkušeností z realizovaných obnov památek formou přednášek terénních památkářů.

V roce 2014 se pracovníkům ÚOP v Kroměříži během operativního průzkumu hradu Lukov podařilo nalézt pozůstatky interiérové výzdoby středověkého, sakrálního prostoru. Jedná se o pozůstatky malby konsekračního (vysvěcovacího) kříže na středověké omítce. Tento **unikátní nález** na základě předchozích zjištění je možné spojit s existencí kostela sv. Jana Křtitele, který je na hradě doložen v závěru 14. století. Tento nález patří k těm nejvýznamnějším, které byly v poslední době na moravských hradech učiněny.

Přelomem roku 2013 / 2014 začal cyklus přednášek o historii města Kroměříže **Když múzy nemlčely - mozaika dějin města Kroměříže**, na kterém spolupracuje ÚOP v Kroměříži, Muzeum umění Olomouc a Knihovna Kroměřížska. Přednášky pro velký zájem pokračují i v následujícím roce.



Opravená podlaha v kostele sv. Jiljí v Pohořelicích



Prohlídková trasa Buchlovská spirála

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Kontakt

Korejská 12, 702 00 Ostrava-Privoz
tel.: 595 133 911, fax: 595 133 900
ostrava@npu.cz, www.npu.cz/uop-os

Vedoucí pracovníci

Mgr. Michal Zezula, ředitel

595 133 911, zezula.michal@npu.cz

Doc. PhDr. Ing. arch. Miloš Matěj, Ph.D. et Ph.D., ředitel Metodického centra technických památek a průmyslového dědictví

596 628 459, matej.milos@npu.cz

Mgr. Marta Koubová, vedoucí odboru evidence, dokumentace a informačních systémů

595 133 910, koubova.marta@npu.cz

Ing. arch. Marie Bartošová, vedoucí odboru péče o památkový fond

595 133 917, bartosova.marie@npu.cz

Mgr. Jindřich Hlas, pověřený řízením odboru archeologie

553 628 508, hlas.jindrich@npu.cz

Poradní orgány ředitele

Interní komise
Krajská archeologická komise
Památková rada
Redakční rada

Obecné informace o činnosti pracoviště

Územní odborné pracoviště v Ostravě se zabývá ochranou, poznáváním, dokumentací a prezentací památkového fondu na území Moravskoslezského kraje (v okresech Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Ostrava a Opava). Hlavní činnosti pracoviště jsou stanoveny zákonem č. 20/1987, o státní památkové péči, v platném znění.

Ostravské pracoviště Národního památkového ústavu je výjimečné v rozsahu a zaměření odboru archeologie. Nově vzniklo celorepublikové Metodické centrum technických památek a průmyslového dědictví. Pracoviště úzce spolupracuje s dalšími odbornými institucemi a vysokými školami. Organizuje odborné semináře, přednášky, výstavy, komentované prohlídky. Pracovníci ústavu se intenzivně zapojují do řešení vědecko-výzkumných institucionálních úkolů. Rozsáhlá je také odborná publikační činnost pracoviště.

Přidělené dotace (v tis. Kč)

Havarijní program	2 710
Program záchrany architektonického dědictví	2 345
Program regenerace městských památkových rezervací a zón	7 308
Program péče o VPR, VPZ a krajinné zóny	600
Program restaurování MKP	830
Program obnovy KP prostřednictvím obcí s rozšířenou působností	4 064
Dotace KÚ Moravskoslezského kraje	5 000
Celkem	22 857

Počet archeologických akcí

Dohled	113
Záchranný archeologický průzkum	32
Celkem	145

Průzkumy

Stavebněhistorické průzkumy

Heřmánky – fojtství (rozpracováno, dokončení 2015)

Jezdkovice – zámek (rozpracováno, dokončení 2015)

Mošnov – kostel sv. Markéty (zkrácené SHP)

Operativní průzkumy a dokumentace

Heřmánky – fojtství (dokumentace krovu)

Horní Město – dům čp. 29 (dokumentace historických suterénů před demolicí domu)

Karviná-Fryštát – boční kaple kostela sv. Kříže (dokumentace architektonických prvků; druhý díl)

Krnov – kostel sv. Martina (archivní průzkum a dokumentace náleзовých situací odkrytých v průběhu oprav, bude prováděno průběžně s přesahem do roku 2015)

Nový Jičín – Hückelova vila (hlášení o nálezů – odkrytí původních prvků a situací v podkroví)

Opava-Jaktař – kostel sv. Petra a Pavla (archivní průzkum a dokumentace části interiéru po sejmutí omítek – rozpracováno; fotodokumentace, zakreslení, dokončení v roce 2015)

Příbor – městský dům čp. 28 na náměstí S. Freuda (dokumentace okenních a dveřních výplní; druhý díl)

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Na počátku roku 2014 bylo založeno **Metodické centrum technických památek a průmyslového dědictví**. Pod vedením doc. Miloše Matěje je cílem centra pokrýt formou systematických průzkumů (rešerše literatury, terénní a archivní průzkum) významné a dosud opomíjené velké průmyslové areály, dopravní tahy a energetické systémy klíčové v procesu industrializace, a to ve spolupráci se specialisty jednotlivých odborných pracovišť. Důraz je kladen na komplexní výstupy a jejich prezentaci. Základními typy výstupů výzkumu jsou přednášky a publikace přibližující získané poznatky, podávání návrhů na památkovou ochranu a konzultace při památkové obnově. Vedle toho se centrum také zabývá sjednocením terminologie v oblasti technických památek.

Započat byl významný zjišťovací výzkum v **kostele sv. Ducha v Opavě**. Ten má zjistit, zda (a v jakém stavu) se dochovalo pohřebiště opavských Přemyslovců. Výzkum byl realizován pomocí ne-destruktivních metod (georadar, mikrokamera), které v kostele odhalily řadu dosud neznámých podzemních prostor z období baroka. V kryptě identifikované pod východní částí presbytáře byly zjištěny a následně dokumentovány pozůstatky základového zdiva raně gotického presbytáře, archeologická sonda pak v západní části kněžiště odhalila pozůstatky starší hrobky. Její možná souvislost s pohřebištěm opavských vévodů je aktuálně prověřována.



Jedním z projektů Metodického centra průmyslového dědictví v roce 2014 byla dokumentace brněnského vlnářského průmyslu – na snímku bývalá továrna na vlněné zboží Paul Neumark



Kostel sv. Martina v Krnově

Dalším významným archeologickým počinem uplynulého roku bylo zpřístupnění věže a regenerace **kostela sv. Martina v Krnově**. V souvislosti s odvodněním kostela byly odkryty a dokumentovány základy zaniklých bočních kaplí kostela a dalších stavebních konstrukcí.

Realizován byl výzkum polyfunkčního areálu **Hlubčická brána Krnov**. Jednalo se o výzkum v předpolí městské fortifikace, dokumentováno bylo několik úseků městské hradební zdi a také areál cechovní barvírny spolu s pozůstatky provozů továrny na sukno F. Kurze a T. Flemmicha. Výzkum rozsáhlého sídliště z pozdní doby kamenné, kdy byly odkryty více než čtyři desítky hrobů z různých období pravěku, proběhl v rámci rozšíření závodu Opavia Opava (Mondeléz).

Výstava **Opavské hrady**, kterou ve dnech 29. listopadu 2013 až 30. dubna 2014 pořádala Opavská kulturní organizace, p. o., ve spolupráci s Národním památkovým ústavem a Slezským zemským muzeem v Obecním domě v Opavě, navázala na několik úspěšných projektů, jimiž se pořadatelé spolu s dalšími opavskými odbornými institucemi snaží prezentovat přístupnou formou témata z dějin města a také výsledky aktuálních archeologických výzkumů.

Ostravské pracoviště Národního památkového ústavu rovněž v roce 2014 pokračovalo v cyklu **přednášek pro veřejnost**. Jednou měsíčně v prostorách knihovny Galerie výtvarného umění v Ostravě byla prezentována aktuální témata památkové péče.

Více informací o výstavě, stejně jako o semináři Výrobní, montánní a řemeslná činnost na venkově a její vliv na utváření vesnických sídel a zástavby konaném ve dnech 10.–12. září je k dispozici ve třetí kapitole.

Z celkového množství akcí obnovy dohlížených v roce 2014 považujeme za nejvýznamnější dále uvedené. Především jde o obnovu **vily Hugo Hückela**, kde byla spolu s dalšími pracemi provedena obnova střešní konstrukce – k té lze nalézt více informací ve třetí kapitole.

Jednolodní **poutní kostel sv. Anny** z roku 1696, jenž se nachází na tzv. Annabergu v Andělské Hoře ve Slezsku, patřil dlouhou dobu mezi nejohroženější památky. V roce 2014 proběhla díky iniciativě obce rozsáhlá obnova fasády a interiéru, která navázala na statické zajištění objektu provedené v minulých letech. Poškození konstrukcí souviselo především se statickými poruchami vzniklými v důsledku historické důlní činnosti.

Po několika letech byla dokončena celková obnova **barokního měšťanského domu** z poloviny 18. století, který sloužil jako správní budova zámku v Bílovci. Objekt je dnes využíván jako muzeum a Informační centrum města Bílovce. V rámci obnovy byla instalována nová muzejní expozice.

Územní památková správa v Praze

Kontakt

Sabinova 373/5, 130 11 Praha 3
tel.: 274 008 111
epodatelna@npu.cz, www.npu.cz/ups-pr

Vedoucí pracovníci

Mgr. Dušan Michelfeit, ředitel
274 008 143, michelfeit.dusan@npu.cz

Hana Skálová, náměstkyně ředitele
274 008 121, skalova.hana@npu.cz

Poradní orgán ředitele

Interní rada ředitele ÚPS PR

Obecné informace o činnosti pracoviště

Národní památkový ústav, územní památková správa v Praze je jedním ze čtyř pracovišť NPU spravujících státní památky, a to konkrétně v Praze, Středočeském, Karlovarském a Ústeckém kraji. Na starosti má třicet památek – sedmnáct zámků a zámeckých komplexů, čtyři hrady, souhradí Točnick a Žebrák, hradozámecký areál v Bečově nad Teplou, Sázavský a doksanský klášter, soubor lidové architektury Zubrnice, Hamousův statek ve Zbečně a jednu památku UNESCO – Zahradu pod Pražským hradem. Běžné typologii se vymyká Krakovec, představující unikátní vývojový mezičlánek mezi hradem a zámkem. U každého zámku je vždy i park, nejrozsáhlejší je ten ve Veltrusech, obtéká ho vltavská voda, a je tedy i se zámkem a všemi ostatními budovami na ostrově o rozloze 290 hektarů. Druhý nejrozsáhlejší park, a na rozdíl od toho veltruského i s členitým terénem je u zámku v Krásném Dvoře, na jehož stohektarové ploše je, stejně jako ve Veltrusech, několik drobných romantických staveb včetně rozhledny – Neogotického templu. K zámkům i hradům často patří kromě hospodářských budov i další významné památky, nejčastěji pak kostely, tvoří tak celý památkový soubor, jako například v Benešově nad Ploučnicí (Horní a Dolní zámek, Wolfův palác, správní budovy, kostel) nebo ve Valči (zámek, kostel, správní budovy, letohrádek). Ubytování je nabízeno na hradě Křivoklátě a zámcích Valeč a Libochovice.

Objekty ve správě pracoviště

Středočeský kraj a hlavní město Praha

Březnice	zámek	318 682 179	www.zamek-breznice.cz
Hamousův statek ve Zbečně	venkovská usedlost	313 558 440	www.zbecno.cz
Hořovice	zámek	311 512 479	www.zamek-horovice.cz
Karlštejn	hrad	311 681 617	www.hradkarlstejn.cz
Konopiště	zámek	317 721 366	www.zamek-konopiste.cz
Krakovec	hrad	313 549 302	www.hrad-krakovec.cz
Křivoklát	hrad	313 558 440	www.krivoklat.cz
Mnichovo Hradiště	zámek	326 773 098	www.mnichovo-hradieste.cz
Mníšek pod Brdy	zámek	318 590 261	www.zamek-mnisek.cz
Sázava	klášter	327 321 177	www.klaster-sazava.cz
Točnick a Žebrák	souhradí	311 533 202	www.hrad-tocnik.cz
Veltrusy	zámek	315 781 146	www.zamek-veltrusy.cz
Zahradu pod Pražským hradem	terasové zahrady	257 010 402	www.palacove-zahrady.cz
Žleby	zámek	327 398 121	www.zamek-zleby.cz

Ústecký kraj

Benešov nad Ploučnicí	zámecký komplex	412 586 795	www.zamek-benesov.cz
Doksany	klášter	416 861 143	www.npu.cz/sights/klaster-doksany
Duchcov	zámek	417 835 301	www.zamek-duchcov.cz
Hazmburk	hrad	606 175 052	www.hrad-hazmburk.cz
Jezeří	zámek	476 734 338	www.zamek-jezeri.cz
Krásný Dvůr	zámek	415 210 036	www.krasny-dvur.cz
Libochovice	zámek	416 591 611	www.zamek-libochovice.cz
Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Mostě	kostel	476 707 364	www.kostel-most.cz
Ploskovice	zámek	416 749 092	www.zamek-ploskovice.cz
Rotunda sv. Jiří a sv. Vojtěcha na Řípu	kostel	724 663 757	www.hora-rip.eu
Stekník	zámek	723 086 011	www.zamek-steknik.cz
Velké Březno	zámek	475 228 331	www.zamek-vbrezno.cz
Zubrnice	soubor lidové architektury	475 228 267	skanzen.zubrnice.cz

Karlovarský kraj

Bečov	hrad a zámek	353 999 394	www.zamek-becov.cz
Kynžvart	zámek	354 691 269	www.zamek-kynzvart.eu
Valeč	zámecký komplex	353 399 731	www.zamek-valec.cz

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Krásné počasí v únoru roku 2014 lákalo k výletům a české hrady se otevřely s velkým předstihem před hlavní sezonou. Od 1. března byly zpřístupněny hrady Točnick, Hazmburk a Krakovec, Karlštejn otevřel i ve všední dny a Křivoklát po celé víkendy a od 22. března již denně kromě pondělků. Celoročně otevřené zámky v Mníšku pod Brdy a ve Valči lákaly na obohacené prohlídky.

Střední Čechy

Na **Konopišti a Březnici** byl celý rok zasvěcen stému výročí propuknutí první světové války v roce 1914. Mimo to byl na Konopišti 1. června po rekonstrukci otevřen Korkový pavilon a správa zámku v Březnici začala v roce 2014 zajišťovat návštěvní provoz v nově obnovené synagoze. **Krakovec** připomněl, že uplynulo 600 let od odchodu Mistra Jana Husa z Krakovce na kostnický koncil. Klášter **Sázava** oslavil 810. výročí svatořečení zakladatele a národního patrona sv. Prokopa a na jaře zde bylo dokončeno restaurování již páté odkrývané fresky v křížové chodbě kláštera – výjev, jak sv. Prokop vyhání démona. Na **Točniku** se 5. dubna na veselici Med Dej vítalo jaro a medvědí dvojka Agáta a Martin a křtila se nová naučná a zábavná Medvědí stezka u medvědína. V **Hořovicích** a na zámku v **Mníšku** se návštěvníci mohli kochat jarní krásou obnovených zahrad. Od června do konce října byla na **Karlštejně** k vidění výstava orientálních koberců ze sbírek NPÚ. Asi nejpůsobivější novinkou roku 2014 byla dokončená generální obnova střech a fasády zámku **Žleby**, který se po tříleté opravě představil ve zcela nových barvách. Šedomodrá nově položená břidlicová krytina na věžích nádherně ladí se střechami palácových křídel s novými červenými taškami. Obnovena byla také fasáda zámku, zrestaurována okna a kovové prvky, nově vysekány a osazeny kamenné fiály. Na generální opravě střech a fasád zámku se pracovalo za plného návštěvníckého provozu.



Fasáda zámku Žleby byla obnovena do své romantické podoby z druhé poloviny 19. století, včetně různorodosti autentických prvků okenních výplní a původní barevnosti. Celoplošná rekonstrukce vycházela z materiálového složení a původních technologií originální omítky.

Ústecký kraj

Sté výročí Sarajevského atentátu bylo na Ústecku vzpomínáno na zámku **Velké Březno**. Zde vyrůstala vévodkyně Žofie z Hohenbergu, rozená Chotková. Její smrt po boku manžela Františka Ferdinanda d'Este připomínala výstava Žofie Chotková a Velké Březno. Období první světové války přiblížila výstava Velké Březno ve Velké válce 1914–1918. Na zámku měl premiéru obnovený zámecký park a nově vytvořené rozárium. V **Krásném Dvoře** se tématu stého výročí od fatálního roku 1914 věnovala expozice Krásnodvorské panství na konci dlouhého století. **Benešovský zámecký komplex** otevřel 28. března nové Informační centrum. Novinkou bylo zpřístupnění dalšího úseku zámeckých budov, a to části Wolfova paláce s výstavou historických hodin. Na **Jezeří** vznikl nový okruh pro prohlídky bez průvodce, byl zde založen chov pávů a mimo to Jezeří slavilo výročí 300 let od narození skladatele Christopa Willibalda Glucka, který zde získal své hudební základy. Výstava Tajemný Hrad z jezera v Krušných horách přiblížila středověké období Jezeří a jeho okolí. V **Libochovicích** byl svěšen k prohlédnutí velký lustr a připravili zde výstavu historických pokojíčků pro panenky. Na zámku **Stekník** byla dokončena obnova kaple a chodeb v prvním patře a vybudováno zázemí pro návštěvníky.

Karlovarsko

Správa hradu a zámku **Bečov** zařadila výborné podmínky pro cyklisty. Ke stojanům na kola jsou zapůjčovány bezpečnostní zámky, parkoviště je monitorováno, nabízí zde i uložení kol uvnitř a dobítí elektro-kola zdarma. Na přípravě speciálních dětských prohlídek i nového dětského webu se podílelo Edukační centrum Bečov. Díky spolupráci s o. s. Povaleč se návštěvníci zámku ve **Valči** mohli těšit z obnovených iluzivních bran uzavírajících hlavní barokní osu parku. Park obohatily lavičky, přibýly též rozcestníky a stojany na kola. Zázemí pro návštěvníky a prodej lístků na prohlídky zajišťovalo téměř denně po celý rok infocentrum a kavárna Prádelna.

Památky ÚPS v Praze se zapojily do celostátních i mezinárodních akcí, tradičních i nově vzniklých. Milníky sezony 2014 tvořily tyto dny: Mezinárodní den památek a sídel 18. dubna, Mezinárodní den muzeí 15. května, Noc kostelů 23. května, Víkend otevřených zahrad 14.–15. června, Hradozámecká noc 30. srpna a Dny evropského kulturního dědictví 6.–14. září.

Více informací o vybraných akcích je k dispozici ve třetí kapitole.

Územní památková správa v Českých Budějovicích

Kontakt

Přemysla Otakara II. 121/34
370 21 České Budějovice
tel: 386 356 921, fax: 386 359 386
ups.budejovice.pr@npu.cz
www.npu-cb.eu; www.npu.cz/ups-cb

Vedoucí pracovníci

Mgr. Petr Pavelec, Ph.D., ředitel
386 356 921/24, pavelec.petr@npu.cz

**Ing. Zdeňka Škabroudová,
náměstkyně ředitele**
386 352 762, skabroudova.zdenka@npu.cz

Poradní orgán ředitele

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS v Českých Budějovicích

Obecné informace o činnosti pracoviště

Územní památková správa v Českých Budějovicích vznikla k 1. lednu 2013 v rámci reorganizace Národního památkového ústavu jako jedno ze čtyř pracovišť v České republice, které vykonává na území krajů Jihočeského, Plzeňského a Vysočina odbornou správu státních památkových objektů zpřístupněných veřejnosti. Posláním ÚPS je zajistit ochranu, bezpečnost, dokumentaci, provoz, památkovou a stavební obnovu, restaurování, vhodné využívání, kontrolu, propagaci a prezentaci památkových objektů svěřených do své péče. Celkem spravuje ÚPS ČB 30 památkových areálů, z nichž dva jsou zapsané na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO (historické jádro Českého Krumlova a historické jádro Telče), 27 bylo prohlášeno za národní kulturní památky a 3 objekty jsou chráněny jako kulturní památky.

Objekty ve správě pracoviště

Jihočeský kraj

Červená Lhota	zámek	384 384 228	www.zamek-cervenalhota.eu
Český Krumlov	hrad a zámek	380 704 721	www.zamek-ceskykrumlov.eu
Dačice	zámek	384 420 246	www.zamek-dacice.eu
Domanín	Schwarzenberská hrobka	384 721 193	www.zamek-trebon.eu
Hluboká	zámek	387 843 911	www.zamek-hluboka.eu
Jindřichův Hradec	hrad a zámek	384 321 279	www.zamek-jindrichuvhradec.eu
Kratochvíle	zámek	388 324 380	www.zamek-kratochvile.eu
Landštejn	hrad	384 498 580	www.hrad-landstejn.eu
Nové Hrady	hrad	386 362 135	www.hrad-novehrady.eu
Rožmberk	hrad	380 749 838	www.hrad-rozmbek.eu
Třeboň	zámek	384 721 193	www.zamek-trebon.eu
Zlatá Koruna	klášter	380 743 126	www.klaster-zlatakoruna.eu
Zvíkov	hrad	382 285 676	www.hrad-zvikov.eu

Plzeňský kraj

Červené Poříčí	zámek	376 393 022	www.cervene-porici.cz
Gutštejn	hrad	374 631 773 (správa kláštera Kladruby)	www.hrad-gutstejn.cz
Horšov	kostel Věch svatých	379 423 111	www.horsovsky-tyzn.cz
Horšovský Týn	hrad a zámek	379 423 111	www.horsovsky-tyzn.cz
Kladruby	klášter	374 631 773	www.klaster-kladruby.cz
Kozel	zámek	377 969 040	www.zamek-kozel.eu
Manětín	zámek	373 392 283	www.zamek-manetin.cz
Nebilovy	zámek	377 917 090	www.zamek-nebilovy.cz
Plasy	klášter	373 322 174	www.klaster-plasy.eu
Plzeň – Bolevec	Selský dvůr U Matoušů	606 666 406	www.usedlost-bolevec.cz
Přimda	hrad	374 631 773 (správa kláštera Kladruby)	www.hrad-primda.cz
Rabí	hrad	376 596 171	www.hrad-rabi.eu
Švihov	hrad	376 393 378	www.hradsvihov.cz
Velhartice	hrad	376 583 315	www.hrad-velhartice.cz

Kraj Vysočina

Jaroměřice nad Rokytnou	zámek	568 440 237	www.zamek-jaromerice.cz
Lipnice nad Sázavou	hrad	569 486 189	www.hrad-lipnice.eu
Náměšť nad Oslavou	zámek	568 620 319	www.zamek-namest.cz
Telč	zámek	567 243 821	www.zamek-telc.eu
Zelená hora (ve správě NPÚ do 28. srpna 2014)	poutní areál kostela sv. Jana Nepomuckého	724 758 993	www.zelena-hora.eu

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Vybrané obnovy kulturních památek

Zpřístupnění zrestaurovaného tanečního sálu na zámku Nebílovy, dokončení oprav střechy na zámku Červené Poříčí, obnova a restaurování vnějšího pláště vstupní věže hradu Švihov, pokračující práce na rekonstrukci a následném zpřístupnění tzv. Horské zahrady na zámku Český Krumlov, odkrytí a zrestaurování původních nástěnných maleb vstupního schodiště na zámku Manětín, oprava hradebního příkopu na hradě Nové Hrady, první etapa záchrany a obnovy letohrádku Bellarie v areálu zámecké zahrady v Českém Krumlově, pokračování rehabilitace interiérů vznikající prohlídkové trasy ve 2. patře zámku Hluboká, restaurování sedací soupravy pro černínskou jídelnu zámku Nebílovy, regenerace zámeckého parku na zámku Kozel, sadovnické úpravy vybraných ploch v areálu kláštera Kladruby, revitalizace zeleně v areálu zámeckého parku v Jaroměřicích nad Rokytnou, oprava střešních pláštů a krovů Nové Prelatury v klášteře Plasy, restaurování Santiniho mariánské koruny z klášterního chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Kladrubech, pokračování revitalizace Selského dvora U Matoušů v Plzni – Bolevci.

Vybrané akce na památkových objektech

Jihočeský kraj



Splašená vejce v Jindřichově Hradci

lovu v Jindřichově Hradci, Korálková tančírna na zámku Kratochvíle, letní šermířská vystoupení na hradě Landštejn, Podzimní hradní slavnosti v Nových Hradech, květinová aranžmá Vivat Aqua na Rožmberku, květinová výstava Amarylis a skleněný svět na zámku v Třeboni, letní večerní prohlídky kláštera Zlatá Koruna, filmování pohádky Sedmero krkavců a filmu Mistr Jan Hus na hradě Zvíkov.

Divadelní pohádky na zámku Červená Lhota, Festival barokních umění v Českém Krumlově, výstava Výlety bez manželek na zámku Dačice, prázdninové večerní prohlídky zámku Hluboká, velikonoční výstava Splašená vejce a Zašlá sláva

Kraj Vysočina

Výstava Stůl na zámku a v paláci v Jaroměřicích nad Rokytnou, zpřístupnění restaurovaných interiérů prvního patra Thurnovského paláce na hradě Lipnice nad Sázavou, mezinárodní interpretační kurz české operní a písňové tvorby Moravian Mas-teclass na zámku v Náměšti nad Oslavou, výstava Telčí po stopách filmu na zámku v Telči.

Plzeňský kraj

Bitva o zámek Červené Poříčí, výstava S čerty nejsou žerty v Horšovském Týně, Benediktinské dny kláštera v Kladrubech, prohlídky zámku Kozel se skřetem Radoušem v rámci projektu Otevřte 13. komnatu, koncerty vážné hudby na zámku Manětín, otevření barokního paláce na zámku v Nebílovech, Nocí ke hvězdám Santiniho Aichla v klášteřích Kladruby a Plasy, Rabi-jáda aneb Hrad dětem na zřícenině hradu Rabí, jízda historických vozidel se startem i cílem u Selského dvora U Matoušů v Plzni – Bolevci, speciální prohlídky pro malé děti na hradě Švihov, Štítý stříbrného Iva na Velharticích.



Rabijáda aneb Hrad dětem na zřícenině hradu Rabí

Vzdělávací aktivity

Řetězové provázení žáků ZŠ na zámcích Jaroměřice nad Rokytnou, Náměšť nad Oslavou a Telč a hradě Lipnici nad Sázavou.

Více informací o vybraných akcích je k dispozici ve třetí kapitole.

Územní památková správa na Sychrově

Kontakt

Zámek Sychrov čp. 3, 463 44 Sychrov
tel.: 482 360 001, fax: 482 360 002
klabanova.eva@npu.cz, www.npu.cz/ups-sy

Vedoucí pracovníci

PhDr. Miloš Kadlec, ředitel
482 360 003, kadlec.milos@npu.cz

Ing. Oldřich Pešek, náměstek ředitele
482 360 001, pesek.oldrich@npu.cz

Poradní orgán ředitele

Interní rada ředitele ÚPS na Sychrově

Obecné informace o činnosti pracoviště

Územní památková správa na Sychrově má příslušnost hospodařit s 18 památkovými objekty na území krajů Královéhradeckého, Libereckého a Pardubického.

Základními úkoly ÚPS na Sychrově je správa památkových objektů, jejich obnova, údržba, ale také tvorba nových expozic či částečná obměna stávajících tak, aby objekty vypovídaly nejenom o své historii jako takové, ale byly i srozumitelné a atraktivní pro návštěvníky při zachování jejich autenticity a odborných požadavků na interiérové instalace a odbornou péči o ně. Dalším úkolem je správa mobiliárních fondů a péče o ně včetně důsledné kontroly při jejich zapůjčování dalším subjektům. Výše uvedené úkoly se neobejdou bez dodržování základních ekonomických standardů při péči o svěřený majetek za zachování a respektování všech podmínek památkové ochrany, a to se zaměřením především na kulturní, společenské a výchovně vzdělávací využití spravovaných objektů.

Vedení ÚPS, ale také správy jednotlivých objektů úzce spolupracují s místní správou i samosprávou v daných krajích, školními i kulturními institucemi a dalšími, neboť spolupráce s těmito subjekty zajišťuje vzájemné dobré fungování, propojenost v oblasti cestovního ruchu a propagace.

Objekty ve správě pracoviště

Královéhradecký kraj

Hrádek u Nechanic	zámek	495 441 244	www.hradekunechanic.cz
Hospitál Kuks	hospitál	499 692 161	www.hospital-kuks.cz
Náchod	zámek	491 426 201	www.zamek-nachod.cz
Opočno	zámek	494 668 216	www.zamek-opocno.cz
Ratibořice	zámek	491 452 123	www.zamek-ratiborice.cz

Liberecký kraj

Bezděz	hrad	487 873 131	www.hrad-bezdez.eu
Frydlant	hrad a zámek	482 312 130	www.zamek-frydlant.cz
Grabštejn	hrad	482 724 208	www.hrad-grabstejn.cz
Hrubý Rohozec	zámek	481 321 012	www.hruby-rohozec.eu
Lemberk	zámek	487 762 305	www.zamek-lembek.cz
Sychrov	zámek	482 416 011	www.zamek-sychrov.cz
Trosky	hrad	481 313 925	www.hrad-trosky.eu
Zákupy	zámek	487 857 278	www.zamek-zakupy.cz

Pardubický kraj

Kunětická hora	hrad	466 415 428	www.hrad-kunetickahora.cz
Litice	hrad	465 320 627	www.hrad-litice.cz
Litomyšl	zámek	461 615 067	www.zamek-litomysl.cz
Slatiňany	zámek	469 681 112	www.zamek-slatinany.cz
Vysočina	soubor lidových staveb	469 326 411	www.vesely-kopec.eu

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Rok 2014 byl pro ÚPS na Sychrově úspěšný nejenom z hlediska vysoké návštěvnosti objektů, ale také pro velké množství realizovaných stavebních oprav a **obnov**. Mezi ty nejzákladnější svým rozsahem a náročností patří oprava hlavní věže na zámku Náchod.

V roce 2014 se také pokračovalo v obnově barokního komplexu Kuks v rámci projektu Kuks – Granátové jablko. Tento projekt oživuje nevyužívané části hospitální budovy. Aktivity, které budou realizovány v nově obnovených prostorách, jsou úzce napojeny na původní funkce hospitálu. Projekt je financován z prostředků Evropského fondu pro regionální rozvoj a státního rozpočtu ČR

v rámci Integrovaného operačního programu. Návštěvníkům se Kuks otvírá v březnu 2015.



Stavba lešení pro restaurování sgrafit na zámku Litomyšl

opravena a restaurována sgrafita na severní nárožní věži zámku.

Velice úspěšný byl rok 2014 z pohledu **návštěvnosti** – k pozitivním výsledkům přispělo nejenom velice vlídné počasí, ale také pestrá nabídka kulturních programů, koncertů, zážitkových prohlídek, programů pro rodiny s dětmi, ale také nabídka prohlídek s pracovními listy pro školy, prohlídky s možností vyfocení v kostýmu pro děti z mateřských škol apod. Správy objektů se zapojily také do **tradičních akcí**, jako jsou Dny evropského dědictví, Mezinárodní den památek a historických sídel, Noc kostelů, Hradozámecká noc atp. Z hlediska propagace se ÚPS zaměřovala – kromě výše uvedeného – také na tzv. **Neobjevené památky**, tedy objekty, které dosud byly stranou návštěvnického zájmu (Grabštejn, Hrubý Rohozec, Zákupy, Slatiňany, Litice). Za speciální zmínku stojí zámek Zákupy, kde se tamnímu kastelánovi a jeho týmu podařilo zvýšit návštěvnost z počtu 16 358 osob za rok 2013 na 35 894 návštěvníků v roce 2014. Na Zákupích probíhá reinstalace prohlídkové trasy, byly nabízeny i prohlídky stavebněhistorické, rozšířila se – stejně jako na většině objektů – nabídka pro rodiny s dětmi, bylo pořádáno více kulturních akcí.

Také zde v rámci projektu NAKI byla realizována výstava **Zapomenuté zámky**, která bude v obměněné podobě zpřístupněna i v návštěvnické sezóně 2015.

Kromě drobnějších obměn na již zpřístupněných interiérech probíhaly také velké **instalační práce** na SH Grabštejn a SZ Lemberk, přičemž tyto expozice budou zpřístupněny v sezóně 2015. V Souboru lidových staveb Vysočina na Veselém Kopci byl návštěvníkům zpřístupněn nový objekt – haltýř.

V rámci stavební obnovy byl dále na hradu Bezděz ukončen projekt rekonstrukce dolního zázemí pro správu hradu, na zámku Sychrov proběhla revitalizace dubové aleje Rohanka v zámeckém parku a zahájila se celková obnova několika interiérů v přízemí jihozápadního křídla na návštěvnické centrum, na Kunětické hoře proběhlo restaurování Jurkovičových interiérů objektu tzv. šesté brány a byla zahájena úprava hlavních komunikací a povrchů nádvoří, na zámku Litomyšl byla

opravena a restaurována sgrafita na severní nárožní věži zámku.

Z hlediska **vzdělávacích aktivit** nabízely objekty jak edukační programy pro školská zařízení, tak stavebněhistorické prohlídky a přednášky pro odbornou, ale i laickou veřejnost. Opakovaně byli pracovníci ÚPS na Sychrově zváni do přednáškových cyklů pořádaných např. městskými knihovnami (Jablonec nad Nisou, Liberec).

V březnu 2014 se na hradě Bezděz podařil **unikátní nález** – kastelán objevil v prostorách hradu vzácnou dřevorezbu, která patří do souboru čtrnácti dřevorezeb, které tvořily výzdobu kapliček lemujících cestu na Bezděz. Dřevorezby zobrazovaly křížovou cestu, nalezená zachycuje výjev Klanění Krista do hrobu. Dřevorezba pochází z konce 17., či začátku 18. století a považovala se od cca 60. let minulého století za ztracenou. Po zásahu restaurátorů byla veřejnosti představena v srpnu při oslavách 750 let od podepsání zakládací listiny hradu a nadále bude vystavována při zvláštních příležitostech.

Pro vyšší komfort návštěvníků jsou od roku 2014 veřejnosti nabízeny **dárkové poukazy**, kdy si návštěvník objedná dárkový poukaz na kterýkoliv z objektů spadajících pod správu ÚPS na Sychrově a poukaz může použít jako dárek.

ÚPS na Sychrově pokračovala v reciproční spolupráci se ZOO Liberec a partnerství rozšířila i na **spolupráci** se ZOO Dvůr Králové (snižené vstupné pro dospělé návštěvníky), návštěvníky velmi oceňovaný byl také Věrnostní program NPÚ Klíč k památkám.

Pracoviště vydalo v uplynulém roce následující zásadní **publikace**: Klenoty z kapoty. Motoristické medaile a plakety v českých zemích 1. poloviny 20. stol.; Zapomenuté zámky; Zámek Litomyšl; Masopust na Hlinecku.

Více informací o vybraných akcích je k dispozici ve třetí kapitole.



Na Bezdězu nalezená dřevorezba po restaurátorském zásahu

Kontakt

Sněmovní náměstí 1
767 01 Kroměříž
tel.: 573 301 432, fax: 573 301 419
ups.kromeriz.pr@npu.cz
www.npu.cz/ups-kr
facebook.com/npukm

Vedoucí pracovníci

Ing. Jan Slezák, ředitel
573 301 410, slezak.jan@npu.cz

Ing. Petr Šubík, náměstek ředitele
573 301 430, subik.petr@npu.cz

Obecné informace o činnosti pracoviště

Územní památková správa v Kroměříži byla zřízena na základě Statutu Národního památkového ústavu vydaného Ministerstvem kultury dne 20. září 2012 s účinností od 1. ledna 2013 (Sp. zn. MK – S 5830/2012 OPP). Pracoviště spravuje 24 památkových objektů na území Moravy a Slezska, tzn. památky v krajích Zlínském, Jihomoravském, Olomouckém a Moravskoslezském. Nejsou to jen hrady a zámky, ale také technická památka, Důl Michal v Ostravě Michálkovicích, a dále skanzen lidové architektury v Příkazích. Územní památková správa v Kroměříži zajišťuje obnovu, správu, propagaci a zpřístupnění tohoto unikátního souboru státních hradů a zámků, který představuje jednu z nejvýznamnějších součástí památkového dědictví České republiky.

Objekty ve správě pracoviště

Zlínský kraj

Buchlov	hrad	572 595 161	www.hrad-buchlov.cz
Buchlovice	zámek	572 434 240	www.zamek-buchlovice.cz
Arcibiskupský zámek v Kroměříži	zámek	573 502 011	www.zamek-kromeriz.cz
Vizovice	zámek	577 452 762	www.zamek-vizovice.cz

Jihomoravský kraj

Bítov	hrad	515 294 736	www.hradbitov.cz
Bučovice	zámek	517 383 135	www.zamek-bucovice.cz
Kunštát	zámek	516 462 062	www.zamek-kunstat.cz
Lednice	zámek	519 340 128	www.zamek-lednice.com
Janův hrad (patří pod Lednici)	umělá zřícenina	519 355 134	www.januv-hrad.cz
Lysice	zámek	516 472 235	www.zameklysice.cz
Milotice	zámek	518 619 643	www.zamekmilotice.cz
Pernštejn	hrad	566 566 101	www.hrad-pernstejn.eu
Rájec nad Svitavou	zámek	516 432 013	www.zamekrajec.cz
Uherčice	zámek	515 298 396	www.zamek-uhercice.cz
Valtice	zámek	519 352 423	www.zamek-valtice.cz
Veveří	hrad	549 420 164	www.veveri.cz
Vranov nad Dyjí	zámek	515 296 215	www.zamek-vranov.cz
Nový hrádek u Lukova (patří pod Vranov)	zřícenina	515 296 215	www.novy-hradek.eu

Olomoucký kraj

Bouzov	hrad	585 346 202	www.hrad-bouzov.cz
Jánský Vrch	zámek	584 440 286	www.janskyvrch.cz
Příkazy	skanzen	585 967 310	www.hanackeskanzen.cz
Šternberk	hrad	585 012 935	www.hrad-sternberk.cz
Velké Losiny	zámek	583 248 380	www.zamek-losiny.cz

Moravskoslezský kraj

Hradec nad Moravicí	zámek	553 783 915	www.zamek-hradec.cz
Důl Michal	důl	596 231 160	www.dul-michal.cz
Raduň	zámek	553 796 119	www.zamek-radun.cz

Stěžejní aktivity pracoviště v roce 2014

Obnovy kulturních památek

Projekt Národního centra zahradní kultury v Kroměříži, otevření Bílého zámku v Hradci nad Moravicí po pětatřicetileté rekonstrukci, otevření elektrorozvodny a kotelny na zámku Lednice aneb technický rozvoj na šlechtických sídlech, zahájení stavby repliky lichtenštejnského barokního divadla a obnovení zámecké jízdárny na zámku ve Valticích, první záchranná etapa restaurování manýristické nástěnné malby na zámku v Lysicích, restaurování na zámku Velké Losiny.



Zahájení výstavy *Dlouhá cesta za krásou* za účasti předsedy vlády ČR a generální ředitelky NPÚ



Ptáčnice v obnovené Květné zahradě v Kroměříži



Výstava *Kamélie v Rájci*

Výstavy, odborné konference a další akce

Rok pánů z Kunštátu, Dlouhá cesta za krásou na hradě Pernštejně, Evropská kamenina na zámku ve Vranově nad Dyjí, květinové výstavy na hradech a zámcích, Hračky nejen pro pány kluky na Bítově.

Výjimečné dny a události návštěvnické sezóny

Hortus Magicus - barokní slavnost v Květné zahradě v Kroměříži, módní přehlídka historických kostýmů a šatů na hradě Šternberk, Mezinárodní kožařské sympozium na hradě Buchlově, Hubertova jízda na zámku Bučovice, rytířský turnaj na hradě Bouzově a na zámku Lysice, žongléřská a divadelní vystoupení na hradě Veveří, zahájení provozu obnovené Bakchovy fontány na zámku Bučovice, speciální prohlídky Panská služba na zámku Vizovice.

Nové interiérové instalace na objektech ve správě NPÚ

Otevření druhého prohlídkového okruhu na zámku Raduň.

Vzdělávací aktivity

Řemeslná obnova historických staveb na zámku v Uherčicích, Dotyky lesa na zámku v Lysicích.

Publikační činnost

Průvodce krajinou hradů; Středověké památky v povodí Svatky a Svitavy, Dlouhá cesta za krásou, V erbu tři pruhů, Zámek Lysice, Chateau Rájec nad Svitavou.

Více informací o vybraných akcích je k dispozici ve třetí kapitole.

Mapa zpřístupněných objektů ve správě NPÚ



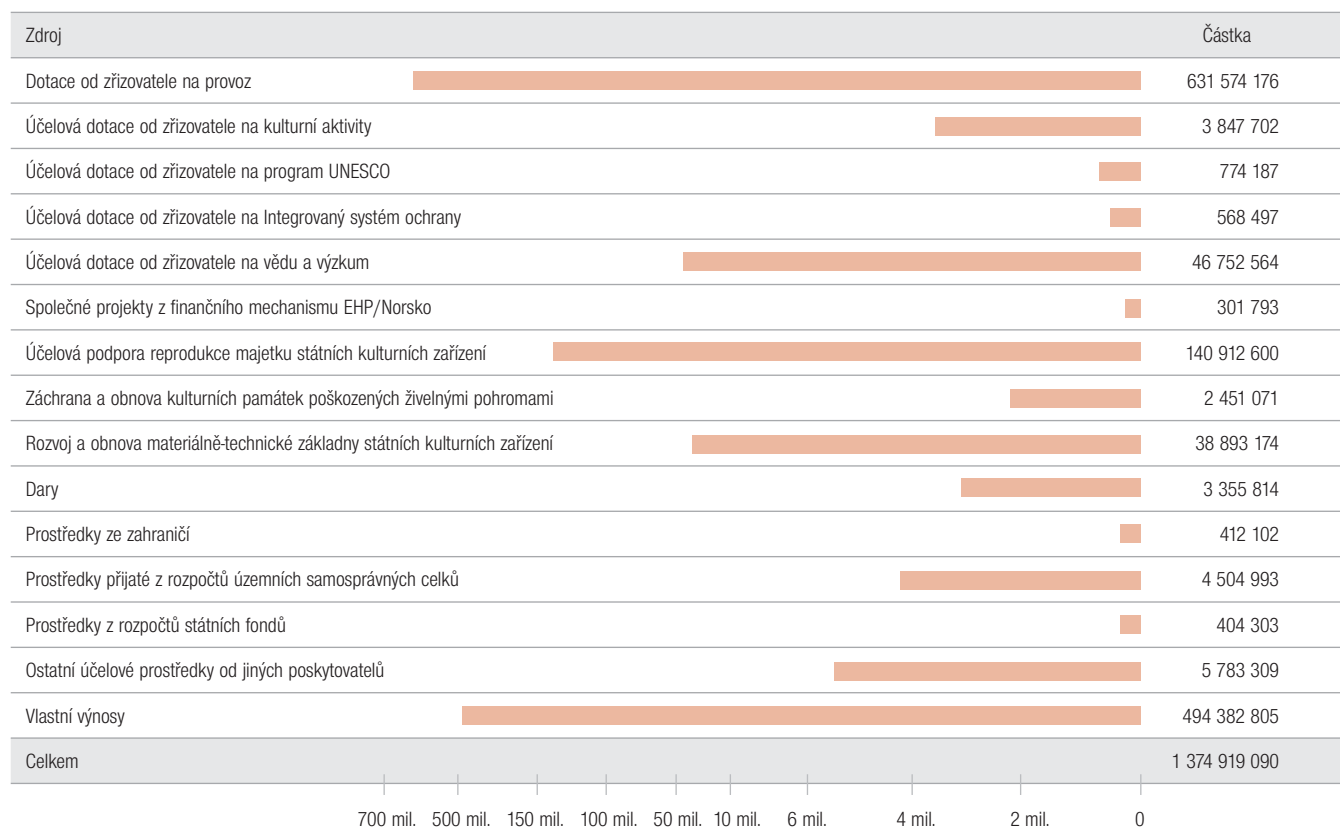




Hospodářský výsledek NPÚ za rok 2014 po zdanění

Pracoviště	Hlavní činnost	Hospodářská činnost	Celkem
Generální ředitelství	167 584,61	70 667,53	238 252,14
ÚPS v Praze	-	83 435,98	83 435,98
ÚPS v Českých Budějovicích	-	205 180,89	205 180,89
ÚPS na Sychrově	24,02	23 230,12	23 254,14
ÚPS v Kroměříži	-	6 105,43	6 105,43
ÚOP souhrnně	0,59	35 184,65	35 185,24
Celkem	167 609,22	423 804,60	591 413,82

Rozhodující zdroje financování NPÚ v roce 2014



Komentář k účetní závěrce NPÚ sestavené k 31. prosinci 2014

K 31. prosinci 2014 skončilo hospodaření celkovým přebytkem ve výši 591 413,82 Kč. V hlavní činnosti vznikl přebytek 167 609,22 Kč a v rámci jiné činnosti 423 804,60 Kč.

Výše uvedený výsledek pro porovnání s předcházejícími pěti roky:

2009	2 547,83 tisíc Kč
2010	571,31 tisíc Kč
2011	843,35 tisíc Kč
2012	1 041,26 tisíc Kč
2013	10 758,04 tisíc Kč

Výnosy

Celkový plán vlastních výnosů byl v roce 2013 splněn na 100 %. V celkovém objemu oproti roku 2013 celkové vlastní výnosy vzrostly o 20 milionů Kč. Na tom se především podílely tržby ze vstupného, které byly překročeny a splněny na 105 %. Nárůst tržeb ze vstupného oproti předchozímu roku byl 40 milionů Kč. Důvodem nárůstu počtu návštěvníků bylo příznivé počasí, zajímavosti nabízené spravovanými objekty a v neposlední řadě i velká rozmanitost doprovodných akcí uskutečňovaných po celý rok včetně posledních měsíců roku 2014. Dále se pozitivně projevuje celoroční zpřístupnění některých objektů.

Výnosy z pronájmu nemovitého i movitého majetku naopak oproti roku 2013 poklesly o 8 milionů Kč. Tyto výnosy jsou spojeny především s filmováním a jejich plán byl i přesto splněn na 107 %.

Na 106 % byl pak splněn plán výnosů ze služeb archeologického výzkumu. Oproti roku 2013, kdy byly tyto služby navýšeny o mimořádné úkoly ÚOP v hlavním městě Praze, ÚOP v Olomouci a ÚOP v Ostravě, však v celkovém objemu výnosy poklesly o téměř 12 milionů Kč.

K zabezpečení plánu oprav a zajištění případných havárií v letošním roce nebyl jako doplňkový zdroj financování zapojen fond reprodukce majetku. Došlo však k zapojení fondu rezervního, a to na úhradu odvodů za porušení rozpočtové kázně v celkové výši 2 407 199 Kč. Dále byl zapojen fond odměn v celkové výši 222 468 Kč.

Hospodářská činnost

Hospodaření v oblasti jiné činnosti skončilo kladným hospodářským výsledkem ve výši 423 804,60 Kč. Výsledek je srovnatelný s loňským rokem.

V roce 2013 bylo vykázáno 386,2 tisíc Kč, v roce 2012 bylo vykázáno 751,9 tisíc Kč a v roce 2011 738,8 tisíc Kč.

Náklady

Rozpočet celkových nákladů byl k 31. prosinci 2014 naplněn na 100 %. V celkovém objemu jsme v roce 2014 zaznamenali oproti roku 2013 nárůst celkových nákladů, a to o 29,8 milionů Kč. Tento fakt je spojen především s nárůstem tržeb ze vstupného a také s nárůstem úkolů plněných v rámci účelových dotací. Na tyto úkoly bylo poskytnuto a také čerpáno v celkovém objemu o 67 milionů více než v předchozím roce. Osobní náklady jsou naplněny rovnoměrně, a to na 100 %.

Rozpočet věcných nákladů celkem je splněn na 100 %. V celkovém objemu je spotřeba těchto nákladů srovnatelná s loňským rokem. V pokrytí věcných nákladů byly také více zapojeny účelové prostředky od zřizovatele i cizích poskytovatelů než v roce 2013.

Spotřeba materiálních nákladů je naplněna na 97 %, spotřeba energií na 88 %. V celkovém objemu poklesla spotřeba energií o 12,3 milionu Kč, a to především z důvodu teplotně nadprůměrného roku – na počátku roku i v posledním čtvrtletí roku 2014 byla mírná zima.

U oprav a udržování došlo ke zvýšení oproti roku 2013 o 11,8 milionů Kč. I přesto jsou realizovány především opravy nutné k odstranění havarijního stavu objektů ve správě NPÚ nebo k jeho předejití a zajištění bezpečného návštěvnického provozu na zpřístupněných objektech.

Cestovné bylo realizováno oproti plánu na 77 %. Oproti roku 2013 došlo k úspoře o 431 tisíc Kč. Jelikož jsou náklady na cestovné spojeny především s plněním odborných úkolů vědy a výzkumu, vykazují letos také vyšší krytí z účelových prostředků, a to o 243,9 tisíc Kč více než v roce 2013.

Plán služeb byl naplněn na 105 % celkového celoročního předpokladu. Vysoké procento plnění – 109 % jsme zaznamenali u služeb externího archeologického výzkumu. Rovněž náklady na služby spojené s propagací jsou naplněny na 122 %, protože jsou spojeny se snahou zvýšit návštěvnost objektů spravovaných NPÚ.

Náklady z drobného hmotného a nehmotného majetku vykazují 158% plnění z důvodu nutné obnovy výpočetní techniky, pomocí které je zajišťováno zavádění moderní technologie řízení podniku a zpracování dokumentů NPÚ, které zahrnuje celou řadu softwarových i hardwarových produktů s využitím digitalizace dokumentů a jejich oběhu v elektronické podobě.

Rozvaha

Označení	Název	Běžné období			Minulé období
		brutto	korekce	netto	
	AKTIVA CELKEM	5 278 861 244,54	1 537 387 723,66	3 741 473 520,88	3 043 741 574,24
A	Stálá aktiva	4 821 945 986,11	1 527 950 388,02	3 293 995 598,09	2 623 387 814,04
I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	44 628 969,62	39 764 451,39	4 864 518,23	8 133 525,03
1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (012), (072)	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Software (013), (073)	21 051 197,55	16 266 572,72	4 784 624,83	8 014 142,83
3.	Ocenitelná práva (014), (074)	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Povolenky na emise a preferenční limity (015), (075)	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (018), (078)	22 870 395,57	22 870 395,57	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (019), (079)	707 376,50	627 483,10	79 893,40	119 382,20
7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek (041)	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Uspořádací účet tech. zhodnocení dlouhodob. nehmot. majetku (044)	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek (051)	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji (035)	0,00	0,00	0,00	0,00
II.	Dlouhodobý hmotný majetek	4 776 187 123,84	1 488 185 936,63	3 288 001 187,21	2 613 957 516,96
1.	Pozemky (031)	291 047 907,67	0,00	291 047 907,67	292 902 808,49
2.	Kulturní předměty (032)	326 929 209,30	0,00	326 929 209,30	314 961 964,29
3.	Stavby (021), (081)	2 253 978 775,85	517 667 970,47	1 736 310 805,38	1 321 037 041,97
4.	Samostatné hmot. movité věci a soubory hmot. movit. věcí (022), (082)	754 665 807,08	602 669 358,51	151 996 448,57	143 032 127,28
5.	Pěstitelské celky trvalých porostů (025), (085)	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek (028), (088)	367 040 239,32	367 040 239,32	0,00	0,00
7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (029), (089)	990 232,33	808 368,33	181 864,00	123 634,00
8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (042)	773 374 902,29	0,00	773 374 902,29	541 899 940,93
9.	Uspořádací účet tech. zhodnocení dlouhodobého hmot. majetku (045)	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek (052)	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji (036)	8 160 050,00	0,00	8 160 050,00	0,00
III.	Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00
1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem (061)	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem (062)	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (063)	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Termínované vklady dlouhodobé (068)	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek (069)	0,00	0,00	0,00	0,00
IV.	Dlouhodobé pohledávky	1 129 892,65	0,00	1 129 892,65	1 296 772,05
1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (462)	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů (464)	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy (465)	95 100,00	0,00	95 100,00	95 100,00
5.	Dlouhodobé pohledávky z nástrojů spolufinanc. ze zahraničí (468)	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Ostatní dlouhodobé pohledávky (469)	1 034 792,65	0,00	1 034 792,65	1 201 672,05
7.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery (471)	0,00	0,00	0,00	0,00
B.	Oběžná aktiva	456 915 258,43	9 437 335,64	447 477 922,79	420 353 760,20
I.	Zásoby	45 532 576,44	2 465 767,00	43 066 809,44	45 889 050,13
1.	Pořízení materiálu (111)	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Materiál na skladě (112)	1 700 160,06	0,00	1 700 160,06	1 834 428,14
3.	Materiál na cestě (119)	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Nedokončená výroba (121)	0,00	0,00	0,00	179 235,00
5.	Polotovary vlastní výroby (122)	0,00	0,00	0,00	0,00
6.	Výrobky (123)	16 106 875,41	2 465 767,00	13 641 108,41	11 079 572,11
7.	Pořízení zboží (131)	0,00	0,00	0,00	0,00
8.	Zboží na skladě (132)	27 156 944,97	0,00	27 156 944,97	32 175 768,88
9.	Zboží na cestě (138)	56 350,00	0,00	56 350,00	86 100,00
10.	Ostatní zásoby (139)	512 246,00	0,00	512 246,00	533 946,00
II.	Krátkodobé pohledávky	137 365 522,50	6 971 568,64	130 393 953,86	118 280 100,62
1.	Odběratelé (311), (194)	12 821 169,56	6 971 568,64	5 849 600,92	8 239 242,85
4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy (314)	18 141 742,46	0,00	18 141 742,46	18 363 633,03
5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti (315)	42 331 593,02	0,00	42 331 593,02	20 562 317,51
6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé (316)	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Pohledávky za zaměstnanci (335)	1 679 995,76	0,00	1 679 995,76	1 567 142,77
10.	Sociální zabezpečení (336)	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Zdravotní pojištění (337)	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Důchodové spoření (338)	0,00	0,00	0,00	0,00

Označení	Název	Běžné období			Minulé období
		brutto	korekce	netto	
13.	Daň z příjmů (341)	908 656,00	0,00	908 656,00	2 722 581,00
14.	Jiné přímé daně (342)	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Daň z přidané hodnoty (343)	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Jiné daně a poplatky (344)	15 613,00	0,00	15 613,00	32 815,00
17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi (346)	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi (348)	0,00	0,00	0,00	0,00
27.	Krátkodobé pohledávky z nástrojů spolufinanc.ze zahraničí (371)	0,00	0,00	0,00	0,00
28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery (373)	0,00	0,00	0,00	0,00
29.	Náklady příštích období (381)	5 690 323,10	0,00	5 690 323,10	2 950 884,93
30.	Příjmy příštích období (385)	435 992,00	0,00	435 992,00	243 788,00
31.	Dohadné účty aktivní (388)	35 753 456,69	0,00	35 753 456,69	43 897 523,23
32.	Ostatní krátkodobé pohledávky (377)	19 586 980,91	0,00	19 586 980,91	19 700 172,30
III.	Krátkodobý finanční majetek	274 017 159,49	0,00	274 017 159,49	256 184 609,45
1.	Majetkové cenné papíry k obchodování (251)	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dluhové cenné papíry k obchodování (253)	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	Jiné cenné papíry (256)	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Termínované vklady krátkodobé (244)	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Jiné běžné účty (245)	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Běžný účet (241)	258 801 575,41	0,00	258 801 575,41	242 385 069,89
10.	Běžný účet FKSP (243)	4 329 400,34	0,00	4 329 400,34	3 768 953,47
15.	Ceniny (263)	2 562 426,00	0,00	2 562 426,00	2 411 530,32
16.	Peníze na cestě (262)	302 499,70	0,00	302 499,70	614 234,80
17.	Pokladna (261)	8 021 258,04	0,00	8 021 258,04	7 004 820,97

Označení	Název	Běžné období	Minulé období
	PASIVA	3 741 473 520,88	3 043 741 574,24
C.	Vlastní kapitál	3 456 594 247,80	2 721 509 606,15
I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	3 318 101 765,92	2 587 298 304,01
1.	Jmění účetní jednotky (401)	3 312 016 079,66	2 586 985 874,85
3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku (403)	4 723 333,39	5 007 833,37
4.	Kurzové rozdíly (405)	0,00	0,00
5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody (406)	-4 355 929,81	-4 406 064,21
6.	Jiné oceňovací rozdíly (407)	6 007 622,68	0,00
7.	Opravy minulých období (408)	-289 340,00	-289 340,00
II.	Fondy účetní jednotky	137 901 068,06	123 453 263,90
1.	Fond odměn (411)	22 986 773,00	14 602 810,80
2.	Fond kulturních a sociálních potřeb (412)	4 441 949,70	3 889 886,46
3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření (413)	13 930 707,06	16 325 541,80
4.	Rezervní fond z ostatních titulů (414)	3 585 284,10	4 185 131,76
5.	Fond reprodukce majetku, investiční fond (416)	92 956 354,20	84 449 893,08
III.	Výsledek hospodaření	591 413,82	10 758 038,24
1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	591 413,82	10 758 038,24
2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (431)	0,00	0,00
3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období (432)	0,00	0,00
D.	Cizí zdroje	284 879 273,08	322 231 968,09
I.	Rezervy	0,00	0,00
1.	Rezervy (441)	0,00	0,00
II.	Dlouhodobé závazky	136 880,00	186 880,00
1.	Dlouhodobé úvěry (451)	0,00	0,00
2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (452)	0,00	0,00
4.	Dlouhodobé přijaté zálohy (455)	136 880,00	186 880,00
7.	Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí (458)	0,00	0,00
8.	Ostatní dlouhodobé závazky (459)	0,00	0,00
9.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery (472)	0,00	0,00
III.	Krátkodobé závazky	284 742 393,08	322 045 088,09
1.	Krátkodobé úvěry (281)	0,00	0,00
4.	Jiné krátkodobé půjčky (289)	0,00	0,00
5.	Dodavatelé (321)	67 688 753,72	128 374 093,54
7.	Krátkodobé přijaté zálohy (324)	3 994 646,96	2 478 489,37
9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé (326)	0,00	0,00
10.	Zaměstnanci (331)	41 885 370,72	37 963 899,40

Označení	Název	Běžné období	Minulé období
11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům (333)	28 066,00	44 901,00
12.	Sociální zabezpečení (336)	19 590 168,25	7 926 222,00
13.	Zdravotní pojištění (337)	8 417 585,00	18 440 350,00
14.	Důchodové spoření (338)	42 182,00	33 609,00
15.	Daň z příjmů (341)	0,00	0,00
16.	Jiné přímé daně (342)	8 120 293,50	7 723 836,00
17.	Daň z přidané hodnoty (343)	827 917,06	364 840,15
18.	Jiné daně a poplatky (344)	0,00	0,00
19.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce (345)	0,00	0,00
20.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím (347)	237 941,42	1 645 200,06
21.	Závazky k vybraným místním vládním institucím (349)	0,00	0,00
33.	Krátkodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí (372)	0,00	0,00
34.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery (374)	4 468 229,55	1 832 206,70
35.	Výdaje příštích období (383)	308,11	167 660,98
36.	Výnosy příštích období (384)	54 464 633,67	58 997 927,38
37.	Dohadné účty pasivní (389)	29 066 608,39	27 655 970,06
38.	Ostatní krátkodobé závazky (378)	45 909 688,73	28 395 882,45

Výkaz zisku a ztráty

Označení	Text	Činnosti běžné období		Činnosti minulé období	
		hlavní	hospodářská	hlavní	hospodářská
A	NÁKLADY CELKEM	1374751480,80	38 159 606,77	1 278 030 369,71	33 784 253,51
I.	Náklady z činnosti	1 368 082 202,65	38 159 467,72	1 271 429 747,77	33 784 253,51
1.	Spotřeba materiálu (501)	43 788 334,97	1 678 470,51	41 787 823,63	901 428,54
2.	Spotřeba energie (502)	65 190 161,92	1 626 422,04	77 501 755,51	1 883 234,66
3.	Spotřeba ostatních neskladovatelných dodávek (503)	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	Prodané zboží (504)	268 392,20	13 237 468,84	323 730,06	11 511 297,89
5.	Aktivace dlouhodobého majetku (506)	-14 104,87	0,00	0,00	0,00
6.	Aktivace oběžného majetku (507)	-57 529,57	0,00	-23 145,08	0,00
7.	Změna stavu zásob vlastní výroby (508)	-2 439 698,59	10 372,40	-828 129,09	-71 467,36
8.	Opravy a udržování (511)	267 904 340,86	631 355,60	209 049 523,88	834 953,20
9.	Cestovné (512)	8 197 146,19	3 609,29	8 384 206,76	10 300,88
10.	Náklady na reprezentaci (513)	1 317 610,13	30 634,36	989 711,30	39 413,50
11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb (516)	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Ostatní služby (518)	183 261 575,48	6 007 289,08	169 150 266,94	5 423 516,49
13.	Mzdové náklady (521)	503 043 546,00	10 672 047,00	485 299 829,00	9 427 643,00
14.	Zákonné sociální pojištění (524)	163 134 736,99	3 068 906,77	157 574 552,41	2 839 107,62
15.	Jiné sociální pojištění (525)	1 342 991,41	24 214,40	1 352 559,81	18 130,83
16.	Zákonné sociální náklady (527)	19 069 710,31	265 168,34	18 706 089,40	105 133,94
17.	Jiné sociální náklady (528)	84 906,00	0,00	137 994,00	8 217,00
18.	Daň silniční (531)	19 507,00	0,00	0,00	0,00
19.	Daň z nemovitostí (532)	204 170,00	251,00	189 914,00	251,00
20.	Jiné daně a poplatky (538)	1 108 838,37	40 332,64	623 326,94	24 991,18
22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení (541)	913,00	0,00	640 308,58	0,00
23.	Jiné pokuty a penále (542)	2 477 683,00	0,00	76 302,67	0,00
24.	Dary a jiná bezúplatná předání (543)	0,00	0,00	0,00	0,00
25.	Prodaný materiál (544)	0,00	0,00	0,00	0,00
26.	Manka a škody (547)	968 518,72	5 941,17	1 233 281,62	72,00
27.	Tvorba fondů (548)	87 090,00	0,00	0,00	0,00
28.	Odpisy dlouhodobého majetku (551)	67 576 430,26	247 650,00	68 415 086,43	247 650,00
29.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého nehmotného majetku (552)	0,00	0,00	0,00	0,00
30.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého hmotného majetku (553)	806 437,00	0,00	0,00	0,00
31.	Prodané pozemky (554)	167 780,00	0,00	0,00	0,00
32.	Tvorba a zúčtování rezerv (555)	0,00	0,00	0,00	0,00
33.	Tvorba a zúčtování opravných položek (556)	2 930 070,18	1 187,88	741 301,69	0,00
34.	Náklady z vyřazených pohledávek (557)	52 089,40	0,00	108 456,20	0,00

Označení	Text	Činnosti běžné období		Činnosti minulé období	
		hlavní	hospodářská	hlavní	hospodářská
35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku (558)	31 350 036,26	607 366,75	21 752 254,61	574 421,57
36.	Ostatní náklady z činnosti (549)	6 240 520,03	779,65	8 242 746,50	5 957,57
II.	Finanční náklady	39 781,92	139,05	98 716,94	0,00
1.	Prodané cenné papíry a podíly (561)	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Úroky (562)	201,00	0,00	0,00	0,00
3.	Kurzové ztráty (563)	39 580,92	139,05	98 716,94	0,00
4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou (564)	0,00	0,00	0,00	0,00
5.	Ostatní finanční náklady (569)	0,00	0,00	0,00	0,00
III.	Náklady na transfery	0,00	0,00	0,00	0,00
1.	Náklady ústředních rozpočtů na transfery (571)	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Náklady územních rozpočtů na transfery (572)	0,00	0,00	0,00	0,00
V.	Daň z příjmů	6 629 496,23	0,00	6 501 905,00	0,00
1.	Daň z příjmů (591)	6 525 922,23	0,00	6 501 905,00	0,00
2.	Dodatečné odvody daně z příjmů (595)	103 574,00	0,00	0,00	0,00
B.	VÝNOSY CELKEM	1 374 919 090,02	38 583 411,37	1 288 402 172,41	34 170 489,05
I.	Výnosy z činnosti	492 817 923,63	38 234 838,04	480 056 386,28	34 109 674,48
1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků (601)	2 441 057,73	869 857,62	1 316 254,20	795 689,42
2.	Výnosy z prodeje služeb (602)	407 828 524,88	17 649 819,01	372 623 956,43	16 022 803,26
3.	Výnosy z pronájmu (603)	69 821 886,27	10 545,60	78 130 152,88	10 487,25
4.	Výnosy z prodaného zboží (604)	322 633,77	19 691 831,81	674 859,54	17 269 629,65
8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů (609)	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení (641)	281 739,17	0,00	54 587,03	0,00
10.	Jiné pokuty a penále (642)	1 600,00	0,00	1 000,00	0,00
11.	Výnosy z vyřazených pohledávek (643)	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Výnosy z prodeje materiálu (644)	77 877,89	0,00	124 201,06	0,00
13.	Výnosy z prodeje dlouh. nehm. majetku (645)	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Výnosy z prodeje dlouh. hmot. majetku kromě pozemků (646)	106 437,00	0,00	71 594,72	0,00
15.	Výnosy z prodeje pozemků (647)	0,00	0,00	0,00	0,00
16.	Čerpání fondů (648)	2 629 667,00	0,00	14 475 098,20	0,00
17.	Ostatní výnosy z činnosti (649)	9 306 499,92	12 784,00	12 584 682,22	11 064,90
II.	Finanční výnosy	1 564 881,58	0,00	707 536,04	364,57
1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů (661)	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Úroky (662)	453 550,34	0,00	606 550,38	0,00
3.	Kurzové zisky (663)	137 114,24	0,00	100 985,66	364,57
4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou (664)	974 217,00	0,00	0,00	0,00
6.	Ostatní finanční výnosy (669)	0,00	0,00	0,00	0,00
IV.	Výnosy z transferů	880 536 284,81	348 573,33	807 638 250,09	60 450,00
1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů (671)	880 536 284,81	348 573,33	807 638 250,09	60 450,00
2.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů (672)	0,00	0,00	0,00	0,00
C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	0,00	0,00	0,00	0,00
1.	Výsledek hospodaření před zdaněním	6 797 105,45	423 804,60	16 873 707,70	386 235,54
2.	Výsledek hospodaření po zdanění	167 609,22	423 804,60	10 371 802,70	386 235,54





**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

Výroční zpráva za rok 2014

Národní památkový ústav

www.npu.cz

Vydal Národní památkový ústav

Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1

Redakce: Mgr. Jakub Hromek

Grafická úprava a sazba: Mgr. Barbora Augustová, www.virtualworld.cz

Tisk: Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s., Husova 1881, 580 01 Havlíčkův Brod

Praha 2015

Neprodejné

ISBN 978-80-7480-024-5



**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

ISBN 978-80-7480-024-5